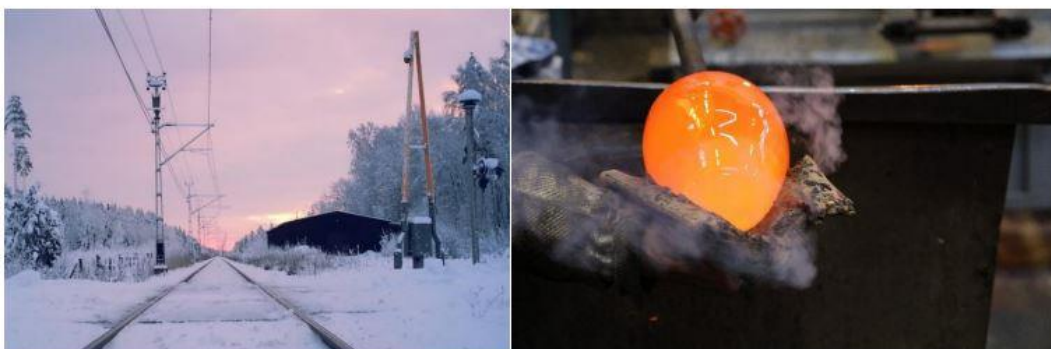

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Ett tematiskt tillägg till översiktsplan för Lessebo kommun 2018

Lagakrafthandling: 2022-03-24

Diarienummer: KS 2020/163

Författare: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Beställare: Kommunstyrelsen

Lessebo kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	6
Bakgrund och syfte	6
Om kommunen	7
Så här går arbetet till	9
Planprocessen	9
Lagstiftning	9
Plan- och bygglagen (PBL)	9
Miljöbalken (MB)	10
Allemansrätten	10
Strandskyddsregler	10
Särskilda skäl	12
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)	13
Urvalskriterier	14
Allmänna urvalskriterier	14
Kommunens urvalskriterier (sammanfattade)	15
Kriterier i översiktsplan för Lessebo kommun 2018	16
Områden som prioriteras	18
Områden som undantas	19
Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till	20
LIS-områden	26
Översikt	26
1. LIS-område Fiskesbro ut mot Ormeshaga	28
2. LIS-område Sydvästra Hovmantorp	33
3. LIS-område Strömbergshyttan	38
4. LIS-område Djurhultsbro	44
5. LIS-område Blågöl	49
6. LIS-område Sydöstra Skruv	54
7. LIS-område Tjugosjö vid Östersjön	59
8. LIS-område Transjö	63
9. LIS-område Ryttaresäset	67
Bortvalda områden	71
Björnsjön	71

Grönösjön	71
Hacksjön	71
Kråksjön	71
Kvarnsjön	72
Ljudersjön	72
Löften	72
Lövsjön.....	72
Stampasjön	73
Vasen	73
Veden	73
Videsjön.....	73
Visjön	73
Västersjön.....	74
Åskällen	74
Älgasjön	74
Öjen	74
Miljökonsekvensbeskrivning	75
Miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning	75
Avgränsning av MKB.....	75
Miljökonsekvenser	76
Befolkning, bebyggelse och hälsa.....	76
Mark, djur, växter och biologisk mångfald.....	77
Landskapsbild	79
Kulturmiljö.....	79
Naturresurser	81
Vatten och klimat	81
Luft.....	82
Sociala och ekonomiska konsekvenser	83
Påverkan på miljömålen	83
God bebyggd miljö	83
Ett rikt växt- och djurliv	84
Levande sjöar och vattendrag	85
Ingen övergödning.....	85
Miljökvalitetsnormer	86

Fisk- och musselvatten	86
Miljö kvalitetsnormer för vattenkvalitet	86
Allemansrättslig mark.....	87
Samlad bedömning.....	88
Miljöbedömning vid detaljplaneläggning.....	89
Uppföljning	89
Referenser	90

Sammanfattning

Ett generellt strandskydd gäller i hela landet för hav, sjöar och vattendrag enligt Miljöbalkens sjunde kapitel. Syftet med strandskyddet är att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet samt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv. Inom strandskyddat område är det förbjudet att genomföra byggnationer, förändringar eller åtgärder utan att söka dispens. För att dispens ska kunna ges krävs ett särskilt skäl enligt lagen samt att strandskyddets syften inte påverkas negativt. Kommunen ansvarar för handläggningen av dispenser och upphävande av strandskydd. Från 1 februari, 2010 har kommunen möjlighet att införa en differentiering av strandskyddet för att öka möjligheterna för utveckling på landsbygden. Det innebär att kommunen i sin översiktsplan, eller i ett tematiskt tillägg till översiktsplanen pekar ut områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen så kallade LIS-områden. I dessa områden ska det vara lättare att få dispens för byggnader, verksamheter, anläggningar eller åtgärder som bidrar till utveckling av landsbygden.

Detta dokument är ett tematiskt tillägg till översiktsplan för Lessebo kommun 2018 och ska fungera som ett planeringsunderlag där några områden redovisas som lämpliga LIS-områden. Det ska också sammanfatta strandskyddslagarna och dess syfte. Urvalet av lämpliga LIS-områden har skett med hjälp av tidigare ställningstaganden, identifiering av bebyggelse, orörda områden, strövområden, sankmarker, vegetation, värdefull natur, infrastruktur med mera. Strandområden som ligger avskilda från befintlig bebyggelse och infrastruktur, har särskilt höga naturvärden eller ligger intill små sjöar och vattendrag har inte ansetts som lämpliga LIS-områden. Observera att gränserna för LIS-områdena är ungefärliga och en vidare utredning och bedömning kommer behöva göras inför eventuell bebyggelse. Att ett område anses lämpligt innebär inte att det nödvändigtvis kommer att bebyggas eller att det kommer ställas några särskilda krav på fastighetsägare. Utpekandet av områdena ska ses som ett kommunalt ställningstagande att vara positiv till utveckling inom dem men innebär inte att kommunen kommer att vara huvudinitiativtagare till att utveckla områdena. LIS-områden ska också ses som en möjlighet att utveckla landsbygden med exempelvis bostäder och fritidshus i naturnära lägen men också en möjlighet för föreningslivet och turistnäringen att utvecklas. Givetvis kan landsbygdsutveckling vara lämplig i andra områden som inte är inom strandskyddat områden men i denna plan är fokus på områden som är strandnära.

Inledning

Bakgrund och syfte

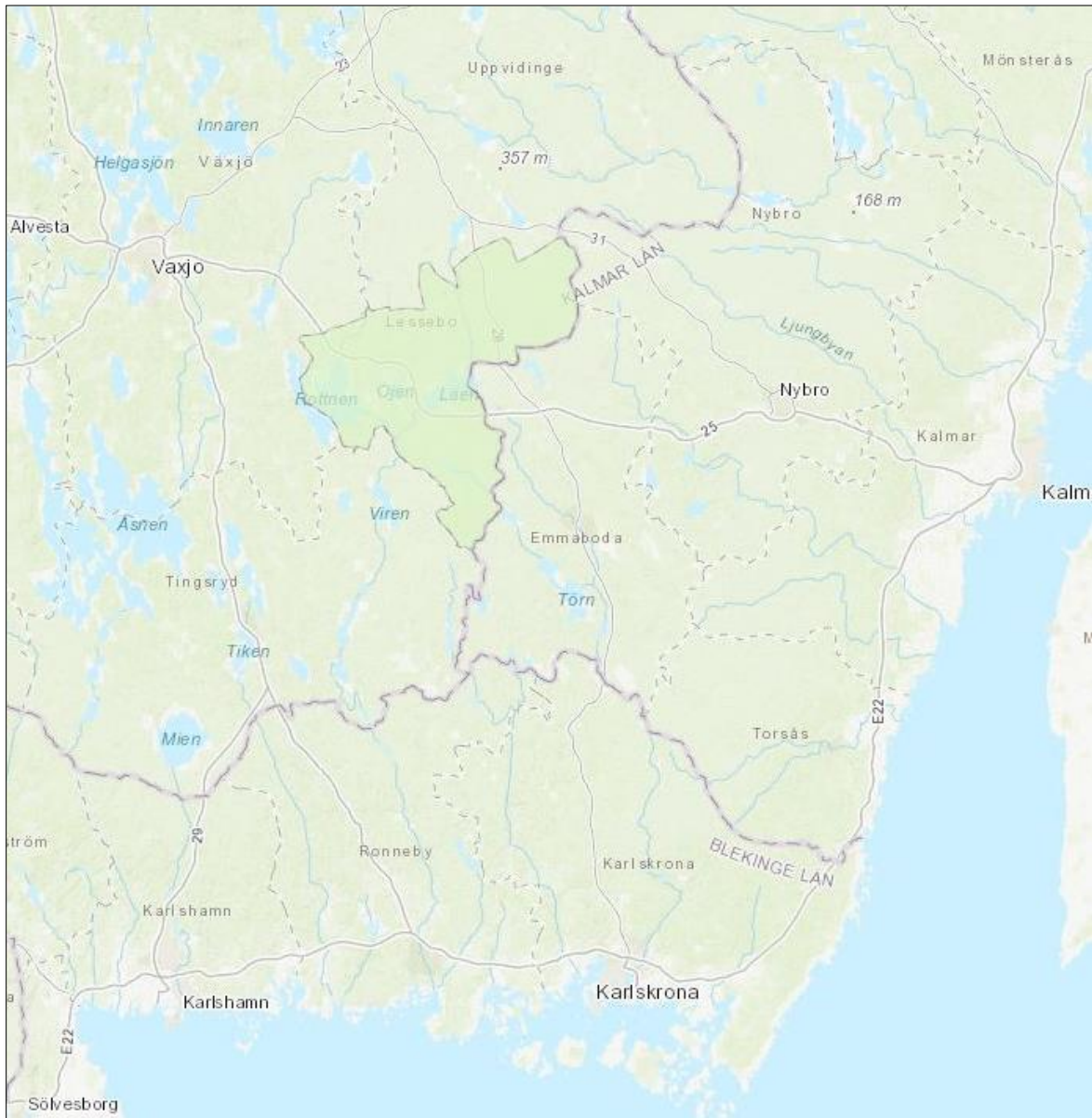
Lessebo kommun brottas med de problem och utmaningar som många pendlingskommuner står inför idag med utflyttning av invånare och verksamheter samt nedskärningar i service och infrastruktur till följd av minskade skatteintäkter. Detta dokument är ett tematiskt tillägg till översiktsplan för Lessebo kommun 2018, vars syfte är att underlätta för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Ett tematiskt tillägg ska hanteras och planläggas som en översiktsplan, vilket bland annat innebär en planprocess med samråd och utställning samt att den antagna planen ska aktualitets prövas varje mandatperiod. Ett tematiskt tillägg är inte juridiskt bindande utan ska fungera som en vägledning för kommunal planering exempelvis för detaljplanering och bygglov, precis som översiktsplanen. Planen ska redovisa lämpliga områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen där en viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts.

Kommunen har som målsättning att kunna möjliggöra för nya miljöer för boende och verksamheter i attraktiva strandlägen. Målet är att detta ska kunna göras i samklang med att allmänheten får tillgång till stränderna och att viktiga naturmiljöer bevaras. Åtgärder som främjar landsbygden kan till exempel vara sådana som långsiktigt antas ge positiva sysselsättningseffekter och som kan bidra till att bevara eller öka underlaget för samhällsservice på landsbygden. Planen är kommuntäckande och alla sjöar har studerats, vattendragen och de minsta sjöarna är undantagna. Utredningen består av studier av olika kartmaterial med statistik, vissa litteraturstudier, inventeringar på plats samt dialoger med tjänstemän. Utredningarna och de tidigare ställningstaganden som redovisas i översiktsplanen har använts för att göra ett urval för lämpliga områden intill sjöar. Generella gränser och områden presenteras i detta dokument, men de ska tolkas som ungefärliga och vidare utredningar görs vid intresse för byggnation.

Om kommunen

Lessebo kommun ligger i södra Sverige och gränsar till Emmaboda kommun, Tingsryd kommun, Växjö kommun, Uppvidinge kommun och Nybro kommun. I Lessebo kommun bor cirka 8700 invånare med drygt 875 registrerade företag, såväl aktiebolag som enskilda firmor och mer än 1 miljon besökare årligen. Lessebo kommun betraktar hela kommunens yta som landsbygd och har allt som allt en lantlig karaktär med flera gamla bruksorter. De fyra största tätorterna är Lessebo, Hovmantorp, Kosta och Skruv därutöver finns det sammanhållen bebyggelse i mindre orter och byar. Kronobergs län är en av Sveriges mest sjörika områden och i Lessebo kommun finns många sjöar och vattendrag. Rotten och Län är de största sjöarna.

Figur 1 – Lessebo kommuns placering i södra Sverige.

Figur 2 – Lessebo kommun i sin helhet.

Så här går arbetet till

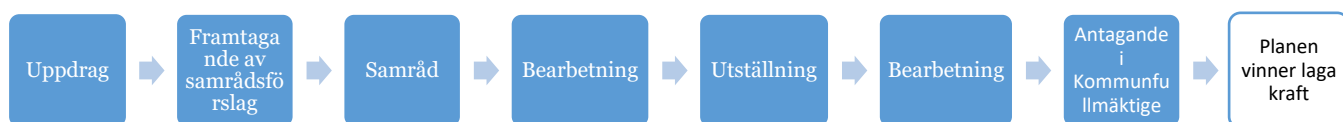
Planprocessen

Planprocessen regleras i Plan- och bygglagen, PBL (2010:900). LIS-planen är ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan vilket innebär att den följer samma planprocess som en översiktsplan (3 kap. PBL).

Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Länsstyrelsen, berörda kommuner, andra myndigheter, kommunens invånare och sammanslutningar samt enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av planförslaget ges möjlighet att lämna synpunkter. Efter att samråd har genomförts sammanställs inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse. Kommunen ska i samrådsredogörelsen bemöta de yttranden som inkommit under samrådet. Planhandlingarna revideras utifrån de inkomna yttrandena om så bedöms lämpligt.

Efter att planförslaget har varit föremål för samråd och har reviderats ska det ställas ut för utsättning under minst två månader. Utställningen utgör ytterligare tillfälle för myndigheter, kommunens invånare m.fl. att lämna synpunkter på planförslaget och eventuella förändringar som har gjorts sedan samrådet. Efter utställningen sammanställs inkomna synpunkter och redovisas eventuella förändringar av planförslaget som synpunkterna har föranlett i ett särskilt utlåtande. Planförslaget kan med hjälp av de inkomna synpunkterna komma att revideras igen och en antagandehandling arbetas fram. Om planförslaget ändras väsentligt efter utsättningen ska dock kommunen ställa ut planförslaget på nytt.

Kommunstyrelsen godkänner LIS-planen innan Kommunfullmäktige fattar beslut om antagande. Tre veckor efter att det justerade protokollet har anslagits på kommunens anslagstavla vinner tillägget till översiktsplanen laga kraft. Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen ska handläggas som en översiktsplan enligt PBL och det är precis som en översiktsplan inte juridiskt bindande och kan således inte överklagas i sitt innehåll.

Figur 3 – Planprocessen för det tematiska tillägget.

Lagstiftning

Plan- och bygglagen (PBL)

Plan- och bygglagen, förkortat PBL, innehåller lagar för mark- och vattenområden och byggande. Enligt andra kapitlet ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål de är mest lämpade för och en långsiktigt god hushållning med mark och vatten samt med energi och råvaror ska främjas. Plan- och bygglagen styr även planprocessen och flera plandokument. Enligt PBL ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. En översiktsplan är inte bindande utan ska fungera som en vägledning och ett underlag för beslut gällande användning av mark- och vattenområden. Den ska också redovisa kommunens ställningstagande till den byggda miljöns utveckling och bevarande

samt redovisa hur riksintressen ska tillgodoses och miljö kvalitetsnormer ska följas. Inom ett begränsat område kan kommunen upprätta en detaljplan eller områdesbestämmelse, vilka är juridiskt bindande. Dessa kan till exempel ange hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utformas.

I samband med reglerna för översiktsplanering och detaljplanering även strandskydd upp i PBL, till exempel står det att en detaljplan får reglera att strandskyddet ska upphävas om det finns ett särskilt skäl för det. Där anges också att en översiktsplan ska innehålla utpekade områden för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). Då de lagar som medger LIS-områden är så pass nya och Lessebo kommun har en aktuell översiktsplan kommer LIS-områden istället att hanteras i ett tematiskt till översiktsplanen (detta dokument). Strandskyddslagarna i sin helhet står i Miljöbalkens sjunde kapitel.

Miljöbalken (MB)

Miljöbalken är Sveriges miljölagstiftning. Bestämmelserna i MB syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljöbalkens tredje och fjärde kapitel innehåller bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Enligt bestämmelserna ska mark- och vattenområden användas till det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för. Hushållningsbestämmelserna hanterar både bevarande- och nyttjandeintressen. Vid konflikt mellan olika intressen ska det ändamål prioriteras som på lämpligaste sätt främjar god hushållning. I Miljöbalkens sjunde kapitel regleras olika skydd av områden, bland annat strandskydd. Där tas det upp vad strandskyddet innebär och vad som är tillåtet och vad som inte är det inom strandskyddat område samt när strandskyddet kan upphävas och när dispens från strandskyddet kan ges. Läs mer om strandskyddet på nästa sida.

Allemansrätten

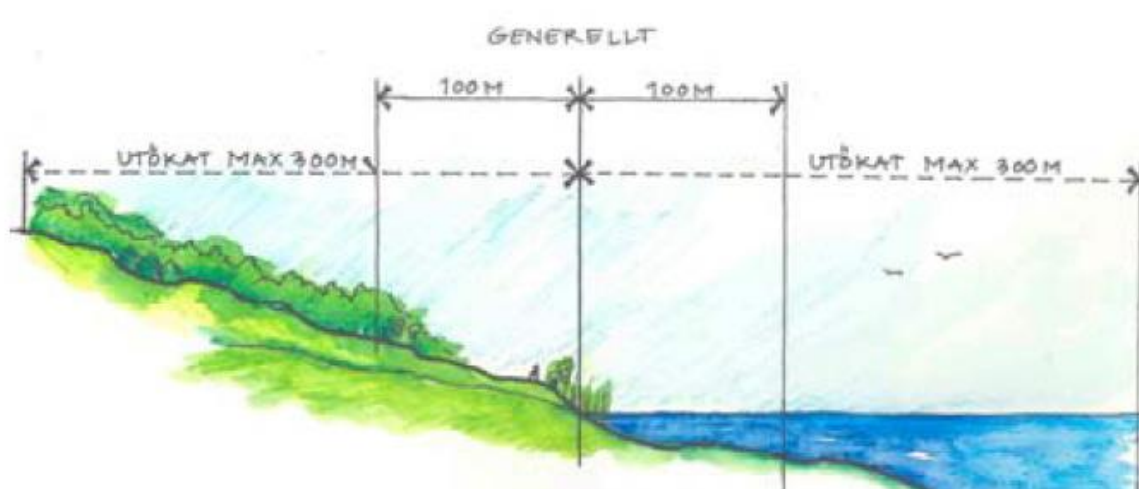
Allemansrätten är ingen lag, utan en rätt för alla människor att färdas över privat mark i naturen och att tillfälligt uppehålla sig där. Den är dock inskriven i grundlagen sedan 1994. Allmänheten får ta sig fram till fots, cykla, rida, åka skidor och tillfällig vistas i naturen så länge ingen gröda, plantering eller känslig mark riskerar att skadas. Nyttjandet av allemansrätten innebär skyldigheter, som att inte skada något och att visa hänsyn och varsamhet mot naturen. Hemfriden måste också respekteras och allmänheten får inte passera eller uppehålla sig inom hemfridszonen, dvs. området närmast bostadshuset. Strandmiljöerna är en källa till stora upplevelsevärden, fysisk aktivitet och avkoppling. För båtlivet ger stränderna förutsättningar att lägga till på olika platser. Det finns idag vanligen flera intressen som står i konflikt med allemansrätten, till exempel den efterfrågan som finns på bebyggelse i strandnära lägen. Det är inte heller ovanligt att strandnära områden otillåtet ianspråkats av närliggande tomter genom att exempelvis utemöbler, flaggstänger och staket placeras utanför tomtmark. Detta är ett vanligt problem som inkräktar på allemansrätten, då allmänheten inte längre får tillgänglighet till stränderna. I de nya strandskyddslagarna från 2009/2010 så måste en tydlig fri passage lämnas längs strandlinjen när nya dispenser och upphävande av strandskydd tillåts för att värna om såväl växt- och djurliv som allmänhetens tillgänglighet.

Strandskyddsregler

Allemansrätten tillsammans med strandskyddslagarna har haft stor betydelse för att stränderna ska vara tillgängliga för friluftsliv och rekreation. Stränderna i Sverige är en viktig källa till

naturupplevelse men också en värdefull naturtillgång. Ursprungligen infördes bestämmelserna om strandskydd för att trygga allmänhetens tillgång till stränderna, men därefter har det utvidgats till att också bevara goda livsvillkor för djur och växtlivet. Strandskyddet gäller såväl havskust som sjöar och vattendrag. Zonen där vatten möter land är i många fall mycket viktig för växt- och djurlivet, då där finns förutsättningar för en mångfald av olika livsmiljöer och en stor artrikedom.

Det generella strandskyddet infördes 1974, innan dess hade endast särskilt utpekade strandområden strandskydd. Det generella strandskyddet sträcker sig 100 meter från strandkanten, vilket gäller både på landområdet och i vattenområdet (undervattensmiljön inkluderat). Strandskyddet kan utvidgas upp till 300 meter på båda sidor om strandlinjen om det behövs för att tillgodose något av strandskyddslagarnas syfte. I Lessebo kommun gäller 100 meter i alla sjöar och vattendrag, förutom Rottnen som har 200 meters strandskydd på landområdet och i vattenområdet.

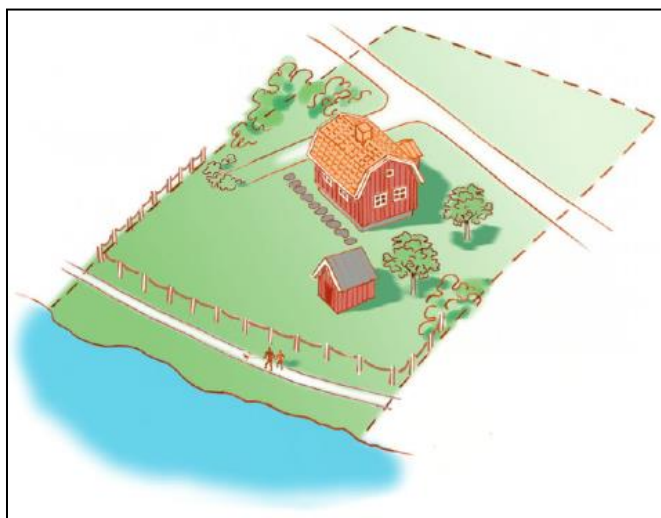

Figur 4 – Figuren visar generellt strandskydd om 100 meter och utökat strandskydd upp till 300 meter. (Bilden är från "Strandskydd – en vägledning för planering och prövning" av Naturvårdsverket och Boverket 2009).

Inom strandskyddat område är det förbjudet att uppföra byggnad, väsentligt ändra byggnad eller anläggning, förbereda för byggnad eller anläggning eller genomföra åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter, enligt 7 kap. 15 § MB. För att få dispens från förbuden krävs det att byggnaden eller åtgärden kan hänvisas till något av de särskilda skäl som anges i Miljöbalken. Nya regler trädde i kraft i juli 2009 och i sin helhet februari 2010, som bland annat innebär att en dispens från strandskyddet ska återprövas om en detaljplan förnyas eller förändras.

Nytt är också att en fri passage längs stranden måste finnas även i områden som får dispens från strandskyddet och strandskyddet upphävs. Syftet med fri passage är att trygga allmänhetens tillgång till fria stränder och bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet. Den fria passagens bredd och grad av iordningställande beror på platsen, men den ska upplevas som tillräckligt bred för att människor inte ska avhålla sig från att vistas på platsen och passera. Inom ett område för fri passage är inga staket, utemöbler, flaggstänger eller liknande är tillåtna.

De nya reglerna innebär också att kommunen får utse områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Kommunen kan då ha en utredning som följs av ett ställningstagande där de pekar ut områden i sin översiktsplan som anses lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Byggnader och åtgärder inom ett sådant område kan då lättare få dispens från strandskyddet. Enligt den nya lagstiftningen tar kommunen beslut om dispens och upphävning från strandskyddet, och Länsstyrelsen granskar kommunens beslut. Naturvårdsverkets uppgift är att ge kommunen och länsstyrelserna vägledning i arbetet med strandskyddet enligt Miljöbalken.

Figur 5 – Ett exempel på hur en fri passage kan utformas. (Bilden är från "Strandskydd – en vägledning för planering och prövning" av Naturvårdsverket och Boverket 2009).

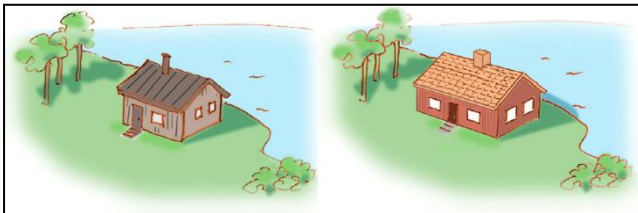
Särskilda skäl

Inom strandskyddat område är inte tillåtet att bygga hus, friggebod, bastu, brygga utan strandskyddsdispens. Det är inte heller tillåtet att göra större tillbyggnader eller ändra en byggnads användning, t.ex. inreda en sjöbod för boende. Dispens krävs också för markarbeten som schaktning, trädfällning, muddring med mera. Det är inte heller tillåtet att utöka tomtens storlek genom att sätta upp staket, ställa ut möbler eller anlägga gräsmattor på mark som annars är tillgänglig för allmänheten. För att dispens ska ges från strandskyddet eller för att strandskyddet ska upphävas i ett specifikt område krävs det att det finns ett av Miljöbalkens särskilda skäl som är lämpligt för situationen. Vid ansökan om dispens eller upphävning krävs det dels en redogörelse för vilket ett särskilt skäl som berättigar dispens och dels en motivering varför strandskyddets syften inte kommer att motverkas av den planerade byggnaden eller åtgärden. För att kunna ge dispens eller upphävning av strandskyddet krävs det att området är ett av följande (7 kap 18§ MB):

- Taget i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddens syften. Ianspråktagen mark kan innebära en etablerad tomtplats eller hemfridszon kring enskild alternativt mark används för särskilt ändamål till exempel camping- eller industriområde. Dispens kan ges till en ny byggnad vars syfte är att ersätta en äldre likvärdig byggnad med samma användningsområde.
- Väl avskilt från området närmast strandlinjen på grund av väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering. Området är då avskilt av till exempel järnväg, större väg, eller bebyggelse så att allmänheten inte har tillgång till strandområdet.

- Nödvändigt för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet. En anläggning som måste ligga vid vattnet kan till exempel vara en båthamn, brygga, pir, båthus eller liknande. Samlokalisering av bryggor och båthus ska göras om det är möjligt och en fri passage måste lämnas.
- Behövs för att en befintlig verksamhet ska kunna utvidgas. En befintlig verksamhet kan få dispens från strandskyddet för att kunna utvidgas, till exempel en industri eller ett hamnområde som inte kan expandera utanför strandskyddat område.
- Ett angeläget allmänt intresse måste den planerade åtgärden ge fördelar för samhället och det måste vara en åtgärd som inte kan tillgodoses på annan plats.
- Nödvändigt för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse. Detta är ett särskilt skäl som godtas för dispens vid mycket speciella omständigheter som är unika till sin funktion.
- Om byggnaden eller åtgärden ligger inom ett i översiktsplanen utpekade område för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan det anges som ett särskilt skäl. Läs om dessa så kallade LIS-områden på nästa sida.

Exempel på första punkten; dispens kan ges på redan ianspråktagen mark:

Figur 6 – Dispens kan ges! Den nya byggnaden ersätter en befintlig byggnad med samma ändamål och oförändrad hemfridszonen. Området är redan taget i anspråk. (Bilden är från "Strandskydd – en vägledning för planering och prövning" av Naturvårdsverket och Boverket 2009).

Figur 7 – Ingen dispens kan ges! Båthus får inte omvandlas inom strandskyddat område, då det skapas en hemfridszon som hindrar allmänhetens tillgänglighet i området. (Bilden är från "Strandskydd – en vägledning för planering och prövning" av Naturvårdsverket och Boverket 2009).

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Enligt den nya strandskyddslagstiftningen som trädde i kraft 2009/2010 kan något som kallas LIS-område anges som ett särskilt skäl för att få dispens från strandskyddet (7 kap. 18 § MB). LIS står för landsbygdsutveckling i strandnära läge och syftet är att gynna näringslivet och utvecklingen på landsbygden. Det generella strandskyddet fortsätter att gälla i hela landet, och upphävs inte för att ett område utpekats som LIS-område. För att LIS-områdena ska vara giltiga som särskilt skäl krävs det att de anges i kommunens översiktsplan och har en grund i en utredning och urvalsprocess efter lämpliga kriterier. Då Lessebo kommun har en aktuell översiktsplan, görs i det här fallet istället ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som kommer att hanteras efter samma principer. Det finns tre olika nivåer för kommunernas möjlighet att

använda sig av LIS-områden. Vissa kommuner kan tillämpa reglerna om LIS-områden fullt ut, Lessebo innefattas av dessa. En del kommuner får tillämpa användningen av LIS-områden med en viss begränsning, medan reglerna om LIS-områden inte får tillämpas alls längs med kuststränderna i södra Sverige.

Syftet med LIS-områden är att inom utpekade områden underlätta dispens från strandskyddet för en byggnad, anläggning, verksamhet eller åtgärd som bidrar till utvecklingen av landsbygden. I ansökan ska det anges hur byggnaden eller åtgärden som dispens söks för anses kunna bidra till utvecklingen av landsbygden samtidigt som den på lång sikt bidrar till att tillgodose strandskyddets syften. Byggnader eller åtgärder som kan uppföras inom LIS-områden är till exempel en mindre turistanläggning med campingstugor och servicebyggnader eller mindre anläggningar för näringsverksamhet som ett strandcafé eller fiskförsäljning. Byggnader för ideell verksamhet kan också vara lämpliga, som lokaler för kanotklubb eller scoutverksamhet. Dispens kan även ges för större verksamheter, till exempel golfbanor, men då ställs särskilda krav på placering och utformning. Även enstaka en- eller tvåbostadshus med kompletterande byggnader kan också få dispens i dessa områden om de uppförs i anslutning till befintlig bebyggelse. För komplementbyggnader, ändringar och tillbyggnader gäller de vanliga dispensreglerna.

Ett område kan pekas ut som lämpligt LIS-område oberoende av vem som äger fastigheten eller om intresse finns i nuläget. Det är tänkt som en långsiktig planering, och planen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod precis som översiktsplanen. Att en byggnad, verksamhet eller åtgärd ligger inom ett LIS-område dock ingen garanti att dispens kommer att ges så en lämplighetsprövning måste göras i varje individuellt fall. Att ett område utpekas som lämpligt LIS-område betyder inte nödvändigtvis att det kommer bebyggas med ny bebyggelse. För fastighetsägare kan det istället ses som att nya möjligheter för markanvändningen skapas och det är upp till fastighetsägarna om de vill utnyttja möjligheterna eller inte. Gränserna för de utpekade LIS-områdena är ungefärliga och noggrannare utredningar om miljöns förutsättningar görs vid önskad etablering.

Urvalskriterier

Allmänna urvalskriterier

I Miljöbalkens strandskyddslagstiftning finns vissa krav av LIS-områden måste uppfylla (7 kap. 13 § - 18 § MB). De innebär följande:

LIS-områden måste vara:

- lämpliga för en utveckling av landsbygden
- långsiktiga
- ekonomiskt kopplade till en positiv ekonomisk utveckling lokalt eller regionalt
- av allmänt ekonomiskt intresse (inte enbart enskild persons ekonomiska intresse)
- av så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses på lång sikt
- angivna i kommunens översiktsplan (eller som här i ett tematiskt tillägg till översiktsplanen)

LIS-områden får inte:

- tillhöra en av landets kuststräckor
- vara nödvändigt för att säkerställa fri passage för allmänheten eller
- behövs för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

För strandskyddade områden som inte är med i denna plan som LIS-områden, där dispens sökes med landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) som särskilt skäl, gäller samma urvalskriterier och förutsättningar för att avgöra dess lämplighet.

Kommunens urvalskriterier (sammanfattade)

Lessebo kommun har goda förutsättningar för att använda sig av LIS-områden, då ett stort antal sjöar finns. Verksamheter och boende med närhet till vatten och natur har ofta en konkurrensfördel, vilket kan bidra till en förbättrad lokal och regional utveckling, men en hållbar landsbygd handlar inte bara om att utveckla utan också bevara strandområden för att på långsikt säkerställa allmänhetens tillgänglighet och säkerställa goda livsvillkor för växt- och djurliv. LIS-områden ska vara möjligt att på sikt anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Därför är det viktigt att begränsa antalet LIS-områden för att göra detta krävs kriterier att utgå ifrån.

Kriterierna har grundats på gällande strandskyddsregler, tidigare ställningstaganden, geografisk information, litteraturstudier och lokala kunskaper. Kriterierna belyser vad som är viktigt att prioritera men också vilka områden som bör undvikas. Underlag har hämtats från Lessebo kommun, Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och information från Artdatabanken (fynd av rödlistade/hotade arter). Analys och redovisning har gjorts i ett geografiskt informationssystem (GIS) där ovan nämnda information hämtats in och bearbetats. Materialet har analyserats på en relativt generell nivå, och vad som är lämpligt bör sedan avgöras från fall till fall genom vidare utredningar. Även ställningstaganden till hur föreslagna LIS-områden bör ordnas och utformas avseende till exempel placering av bebyggelse och bredd på fri passage hänskjuts till detaljplaneskedet. Sådana ställningstaganden kräver noggrannare studier av respektive områdesspecifika förutsättningar än vad som kan anses rimligt inom ramen för ett översiktsplanearbete. Kommunens tidigare ställningstaganden samt motiven till kriterierna som ligger till grundprioriteringarna redovisas senare i detta kapitel. Nedan ges en sammanfattning av kommunens urvalskriterier och prioriteringar.

Områden som prioriteras:

- Redan ianspråkta sjöar och stränder
- Områden med närhet till befintlig bebyggelse
- Områden med närhet till noder och befintlig infrastruktur
- Områden med goda naturförutsättningar

Områden som undantas:

- Mindre sjöar och vattendrag
- Naturresevat, Natura 2000, riksintresse för naturvård

Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till:

- Attraktivitet
- Tillgänglighet
- Växt- och djurliv
- Vattenskyddsområden
- Teknisk service
- Fritidsbebyggelse och permanentbostäder
- Besöksnäring och turism
- Friluftsliv och rekreation
- Fiskevårdsområden
- Förorenade områden
- Kulturmiljö och fornlämningar
- Barnperspektiv (Barnkonventionen)
- Jordbruksmark
- Klimatanpassning
- Naturvärden och nyckelbiotoper
- Statliga vägar
- Luftfart
- Mellankommunala frågeställningar

Kriterier i översiktsplan för Lessebo kommun 2018

Översiktsplan för Lessebo kommun 2018 innehåller allmänna intressen och kommunens ställningstagande till dem. Den innehåller också grunddragen för mark- och vattenanvändning, kommunens syn på hur den byggda miljön ska bevaras och utvecklas, kommunikationernas betydelse och så vidare. Det tematiska tillägget för den nya LIS-planen ska ses som ett komplement till den gällande översiktsplanen från 2018. Detta för att kunna ge en fullständig redogörelse för kommunens tänkta utveckling som helhet. Nedan redovisas en mycket kort sammanfattning av de ställningstaganden som är relevanta för urvalskriterierna gällande LIS-områden.

Framtid, utveckling och bebyggelse

I dagens samhälle sätts ett stort värde på boendemiljön, och alltfler väljer att pendla. Kommunen har som målsättning att arbeta mot ett långsiktigt hållbart samhälle med goda boendemiljöer. Kommunen har också en tydlig vision att öka invånarantalet i kommunen. För att utveckla bebyggelsen och öka invånarantalet i kommunen krävs bland annat vissa grundläggande förutsättningar, arbetsmöjligheter, lämpliga boenden, goda kommunikationer och bra kommunal service.

Ny bebyggelse ska i första hand utvecklas i kommunens fyra största tätorter med kompletterande bebyggelse i närheten av redan bebyggda områden. Intentionen är också att satsa på attraktiva boendelägen framförallt med närhet till natur och sjöar samt att ny bebyggelse ska anpassas efter ortens förutsättningar, kvaliteter och värden. Det är också viktigt med närhet till service, kommunikationer och arbetsplatser. Tillgängligheten till centrum ska förbättras för cyklister, gående och kollektivtrafik. Vid samhällsplanering bör det finnas en helhetssyn på boende och miljö. Särskild hänsyn bör tas till att bevara gröna stråk i

samhället och försöka samplanera gång- och cykelvägar, vatten och avlopp, vägar, kollektivtrafik och annan infrastruktur med nya satsningar på turism och boende.

Kommunikationer

De viktigaste vägarna i kommunen är riksväg 25 och riksväg 28, för såväl godstransporter som för privatbilism. Det finns en växande besöksnäring i Kosta och Glasriket som medför ökade transporter och ökad turisttrafik, speciellt sommartid. Antalet pendlare med såväl privat bil som med kollektivtrafik förväntas öka. Kommunen har som mål att infrastrukturen ska stödja näringslivets möjligheter till utveckling. På lång sikt kan riksväg 25 komma att dras förbi Lessebo tätort. En eventuell förbifart har varit under utredning en längre tid och olika alternativ analyseras. Ett eventuellt beslut ligger långt fram i tiden och vad resultatet kan komma bli är svårt att säga idag, men man bör ha det i åtanke i samhällsplaneringen.

Lessebo kommun strävar efter att knyta samman kommunen med goda kommunikationer och bra infrastruktur mellan tätorterna. Busstrafiken utgör kollektivtrafikens bas och antalet resande och turtätheten förväntas öka. Kommunikationer med järnväg är betydelsefulla för pendling. Kollektivt resande är idag vanligt till bland annat Kalmar, Älmhult, Växjö, Malmö och Lund. Ett mål är att tåg ska väljas i första hand för person- och godstrafik och därför bör satsningar göras på kollektivtrafiken för att till exempel utöka möjligheterna för lokal tågtrafik och utöka till dubbelspår.

Gång- och cykelvägar med anslutning till grönområde blir allt viktigare i för turism och för pendling till jobb eller kollektivtrafiksnoder. Cykel är också betydelsefullt för allmänhetens tillgänglighet till naturen. Skolor, boende, fritidsverksamhet och arbetsplatser bör knytas samman med säkra gång- och cykelvägar. Till exempel får fritidsverksamheter och skolor möjlighet att utnyttja flera områden om det finns möjlighet att ta sig dit säkert via cykel. Motionsspår bör kunna nås genom säkra leder för fotgängare, löpare och cyklister. Kommunen har som mål att förbättra cykelmöjligheterna genom att till exempel utveckla ett övergripande cykelnät, öka antalet cykelparkeringar och markera cykelövergångar vid övergångsställen.

Idrott, kultur och föreningsliv

Lessebo kommun arbetar för att uppfylla de kultur- och fritidspolitiska målen genom att stödja föreningslivet. I kommunen finns cirka 100 olika verksamma föreningar och organisationer som står för en stor del av kultur- och fritidsbehovet, ofta i samarbete med kommunen. Vikten av tätortsnära rekreation för hälsa och aktiviteter lyfts också fram i kommunens översiktsplan.

Turism och besöksnäring

En viktig del av besöksnäringen i Lessebo kommun är Kosta handelsområde samt Glasriket som är ett samverkansområde som ligger i Kronobergs och Kalmar län och med cirka 300 000 människor runt om inom pendlingsavstånd. Lessebo strävar efter att vara en drivande part i Glasriket genom att bland annat utveckla samarbetet med näringsidkare, sträva efter ett differentierat gästboende och öka antalet turistattraktioner. Potential ses också inom intressen för fiske, jakt och naturupplevelser. Turismen skapar underlag för att utveckla infrastrukturen, vilket i sin tur kan bidra till att bibehålla och stärka servicen på landsbygden. I Lessebo kommun finns det bland annat campingplatser och mindre rastplatser som erbjuder ett antal aktiviteter samt ett visst serviceutbud under sommarmånaderna. Besöksnäringen skall ges

förutsättningar för att utvecklas, en utveckling som bidrar både till en ökad sysselsättning och tillväxt som gynnar hela kommunen. Besöksnäringen och turismen stärker båden den lokala och externa profilen av kommunen, vilket bidrar till att marknadsföra kommunen. Detta är ett effektivt sätt att nå framtida invånare till kommunen då det visar upp vad kommunen har att erbjuda. Kommunen vill också arbeta för en centrumutveckling i kommunens fyra tätorter.

Miljömässig hållbarhet

Lessebo kommuns strategier för ett hållbart samhälle innehåller flera delmål. Målen handlar bland annat om att främja den biologiska mångfalden, utveckla ett engagemang för miljön hos medborgarna och om att sträva efter en samverkan i olika samhällsfrågor. Det handlar också om att ta miljöhänsyn vid planering och samhällsbyggande, verka för biologisk mångfald, minskning onödig biltrafik och ökning av gång- och cykeltrafik. De kommunala miljömålen lyfter bland annat möjligheterna med att öka kommunens boendekvaliteter, till exempel igenom närhet till vatten och natur. Länets regionala miljömål betonar vikten av att förstärka småortens karaktär och ta tillvara på deras natur- och kulturvärden. I översiktsplanen lyfts också fram att flera av kommunens sjöar och dess närmiljöer är värdefulla för rekreation och friluftsliv. Kommunen har som ambition att kunna utnyttja naturvärdena vid sjöar och vattendrag för boende, friluftsliv och annan verksamhet på ett sätt så att miljöerna förvaltas som en tillgång för samhället och invånarna.

Strandskydd

Enligt lagen gäller ett generellt strandskydd på 100 meter från medelvattenlinjen om inga andra beslut finns. I Lessebo kommun gäller det generella strandskyddet vid alla sjöar och vattendrag, utom vid Rottnen som har ett utökat strandskydd på 200 meters. För Lessebo kommun är det viktigt att närheten till vattnet utnyttjas på ett ansvarsfullt sätt. Översiktsplanen visar att kommunen vill att de nya strandskyddslagarna bör användas för att, under ansvar och tillsyn, lokalt planera och bestämma användningen av strandområden på ett mer flexibelt sätt. Strandskyddets utformning och avgränsning bör avgöras utifrån ett helhetsperspektiv på platsen och omgivningen. Det är också viktigt med god tillgänglighet för allmänheten i sjöars omgivning.

Områden som prioriteras

Lessebo kommun har många sjöar och stränder, men långt ifrån alla lämpar sig för landsbygdsutveckling i strandnära läge. För att utreda vilka områden som är mest lämpliga har ett antal kriterier valts. Nedan redovisas motiven för de kriterierna som använts vid prioritering av områdena.

Redan ianspråktaga sjöar och stränder

Genom att komplettera redan befintlig bebyggelse och befintliga åtgärder i strandnära läge kan landsbygdsutveckling ske med relativt liten påverkan på landskapsbilden. Strandområden kan också vara ianspråktaga genom att en väg skärmar av strandområdet från sjön. Även om ett strandområde kan anses vara ianspråktaget ska strandskyddets syften tillgodoses, till exempel behövs ytor för allemansrättslig passage vid sjöarnas stränder.

Områden med närhet till befintlig bebyggelse

Områden med närhet till befintlig bebyggelse har oftast närhet till eller bättre underlag för att skapa teknisk och kommersiell service och därför även förutsättningar för ekonomisk

lönsamhet för såväl kommunen, företag som privatpersoner. Till exempel kan vatten- och avloppslösningar, elförsörjning och fjärrvärme samordnas och befintliga verksamheter kan få större kundunderlag. Genom att sträva efter samverkande faktorer förbättras också förutsättningarna att skapa en lokal eller regional hållbar utveckling. Kommunen har som målsättning att försöka bevara de mindre samhällena i kommunen och dess karaktär och genom att tillåta viss ny bebyggelse kan riskerna för utflyttning av bosatta och nerläggning av verksamheter minskas. Såväl bostadsbebyggelse som turism- och fritidsbebyggelse kan gynna befintlig bebyggelse och det lokala serviceutbudet. Även mindre satsningar kan vara väsentliga till exempel kan en nedläggningshotad verksamhet räddas med bättre möjligheter för enskilda näringsidkare att komplettera sin huvudverksamhet. Ett annat argument för att prioritera områden med närhet till befintlig bebyggelse är att spara stora sammanhängande naturområden samt gröna stråk i samhället. Möjlighet att ordna hållbara VA-lösningar för befintliga och nya bebyggda områden innebär bättre förutsättningar för helårsboende samt en minskad risk för negativ miljöpåverkan på vattenmiljöer.

Områden med närhet till noder och befintlig infrastruktur

Områden med närhet till noder och befintlig infrastruktur kräver inte lika stora ekonomiska satsningar, vilket förbättrar förutsättningarna för de som vill satsa på bebyggelse eller åtgärder i strandnära lägen. Med infrastruktur menas här inte bara väg och järnväg utan även vatten och avlopp samt elförsörjning etc. Istället för att behöva anlägga nya vägar kan ekonomi istället satsas på att underhålla och förbättra befintliga. Närheten till noder och befintlig infrastruktur är även viktig för kollektivtrafiken, då områdena kan utnyttja den befintliga kollektivtrafiken och förbättra dess kundunderlag. Pendlingsmöjligheterna med både bil, buss och tåg förbättras också om befintlig infrastruktur tas tillvara. God tillgänglighet är också viktigt för turism och besöksnäring. Områden som inte ligger för långt ifrån befintliga stråk och noder för kollektivtrafik minskar dessutom bilberoendet i samhället.

Områden med goda naturförutsättningar

För att skapa förutsättningar för olika sorters bebyggelse och åtgärder har fokus legat på att välja områden med goda naturförutsättningar. Exempel på goda naturförutsättningar är lättillgänglig och inte för känslig natur, tåliga markförhållanden och tåliga ekosystem. Områden med alltför brant topografi och mycket tät skog bör inte prioriteras. Dock är LIS-områdena är generellt utpekade och endast en översiktlig bedömning om naturens förutsättningar har gjorts. Därför bör mer detaljerade undersökningar göras och satsningar anpassas till resultaten av dessa.

Områden som undantas

Områden som uppfyller Miljöbalkens krav kan trots det vara mindre lämpliga som LIS-områden av olika anledningar. Nedan redovisas motiven för de viktigaste kriterierna som använts för att undanta områden.

Mindre sjöar (under 1 km²) och vattendrag

Små sjöar och vattendrag och deras närmiljöer har generellt känsligare växt- och djurliv samt markförhållanden. Större sjöar anses också oftare vara mer attraktiva ur ett landsbygdsperspektiv. Om det visar sig finnas en önskan att utveckla områden vid mindre sjöar och vattendrag så får dess lämplighet avgöras i varje enskilt fall.

Naturresevat, Natura 2000-områden, riksintresse för naturvård

Områden som är skyddade av naturresevat, ingår i riksintressen för Natura 2000 eller ingår i riksintresse för naturvård innehåller ofta speciella arter och naturtyper som bör bevaras, därför har kommunen valt att undanta dessa områden från LIS. I dessa områden krävs även andra tillstånd för att genomföra åtgärder. Följande områden i Lessebo kommun är skyddade av naturresevat och/eller Natura 2000:

- Lövsjö ängar, naturresevat
- Tiafly, naturresevat, Natura 2000-område
- Visjön, naturresevat
- Storafly, Björksjön, Vittgöl, naturresevat
- Stocksmyr, Natura 2000-område
- Muggehult, Natura 2000-område
- Kulla-skärgöl, Natura 2000-område
- Videsjön, Natura 2000-område

Viktiga förutsättningar att ta hänsyn till

Även om ett område är utpekade som LIS-område finns flera faktorer och förutsättningar att ta hänsyn till vid bedömning vad som är lämpligt i de olika områdena. Mer om vad som är viktigt att ta hänsyn till i varje LIS-område står under deras respektive rubrik. Nedan redovisas några generella förutsättningar att ta hänsyn till vid planering av LIS-områden.

Attraktivitet

Många människor anser att det är attraktivt att bo nära natur och vatten, därför är det viktigt att de utpekade LIS-områdena faktiskt kan bidra till att fler får möjlighet att bo, verka och vistas i attraktiva lägen. Områdena kan vara attraktiva för till exempel bostäder, fritidsbostäder, verksamheter, turism- och besöksnäringen eller för det rörliga friluftslivet. En del av det attraktiva i flera dessa områden är att bebyggelsen inte ligger tätt, därför viktigt att det i varje enskilt fall görs en avvägning hur mycket området tål att exploateras och att bedömningen görs efter platsens unika förutsättningar. En bedömning bör också göras för hur bebyggelsestrukturen ska se ut (tät eller gles, enstaka eller gruppvis, småskalig eller storskalig) för att platsens karaktär ska kunna bevaras.

Tillgänglighet

Allmänhetens tillgänglighet i områdena är mycket viktig och därför får inga sjöar får kringbyggas helt och möjligheterna för allmänheten att röra sig i områdena får inte väsentligt försämrats när nya satsningar görs. I vissa fall kan en utveckling av LIS-områden istället innebära utökade möjlighet för allmänheten att använda rekreativsområden, till exempel i de fall besöksnäring, turistnäring eller föreningslivet får möjlighet att utveckla sin verksamhet.

Växt- och djurliv

Hänsyn bör tas till växt- och djurlivet vid all planering även i utpekade LIS-områden. Förutom naturområden som är skyddade (med till exempel naturresevat, Natura 2000, biotopskydd) så har endast en översiktlig inventering gjorts. Därför är det viktigt att undersöka växt- och djurlivets förutsättningar i varje LIS-områden innan eventuella projekt startas. Till exempel bör hänsyn tas till känsliga miljöer, biotoper, sumpskog, våtmarker, och

annan natur med höga värden. Samma lagstiftning och prövning gentemot djur- och växtliv gäller i LIS-områden som för alla bygglov och strandskyddsdispenser.

Vattenskyddsområden

Vattenskyddsområden finns för att skydda dricksvattentäkter och säkra tillgången på bra grundvatten och inom dessa gäller särskilda bestämmelser. I Lessebo kommun finns vattenskyddsområden och fyra av de föreslagna utvecklingsområdena för strandnära exploatering berörs. Viss restriktivitet bör gälla i dessa områden med ny bebyggelse, till exempel är det viktigt att dricksvatten, avlopps- och dagvattenhanteringen sker på ett säkert sätt. Råvattenintaget i sjön Rottnen ligger precis vid det planerad LIS-området Fiskesbro ut mot Ormeshaga, och intaget i sjön Läen ligger nära LIS-området i Djurhultsbro.

Teknisk service

I vissa fall kan LIS-områden innebära att nya investeringar i teknisk försörjning behövs, till exempel i vatten- och avloppsnät, kollektivtrafik, vägar, bredband och elnät. Flera av LIS-områdena kan dock bidra till underlag för att förbättra teknisk service i befintliga områden. Det är en fördel om ny bebyggelse planeras så att även befintlig bebyggelse får möjlighet till förbättrad teknisk service.

Fritidsbebyggelse och permanentbostäder

Fritids- och permanentbostadsbebyggelse kan i vissa områden vara lämpligt och i andra lämpar sig istället åtgärder som gynnar rekreation och olika fritidsaktiviteter bättre. Permanentbostäder är lämpliga främst i de områden som har goda förutsättningar för att utveckla pålitlig teknisk service eller i områden som redan har det. Vid planering av ny fritidsbebyggelse och nya permanentbostäder är det viktigt att tänka på att de måste uppfylla strandskyddslagens syfte trots att de inom ett LIS-område, vilket innebär att de måste bevara allmänhetens tillgänglighet längs stranden och till området som helhet samt att de inte får ha en negativ effekt på växt- och djurlivet. Observera att en fri passage ska lämnas närmast vattnet även i LIS-områden, enligt 7 kap. 18f § MB.

Besöksnäring och turism

Naturupplevelser, friluftsliv och rekreation utgör tillsammans med glasriket ett underlag för turism och besöksnäring. Åtgärder som gynnar dessa bör prioriteras. Till exempel kan satsningar göras på camping, stuguthyrning och ekoturism samt olika aktiviteter såsom jakt, fiske och ridning.

Friluftsliv och rekreation

Många områden med närhet till natur och vatten är viktiga för rekreation och det rörliga friluftslivet. När nya åtgärder eller bebyggelse planeras är det viktigt att ta hänsyn till hur områdena används idag, till exempel ta hänsyn till stråk, fiskeplatser och grillplatser. Ny bebyggelse i LIS-områden kan medföra inskränkningar i det rörliga friluftslivet, men också möjligheter. Även genomförandet av mindre åtgärder som gynnar friluftslivet underlättas i LIS-områden. Vindskydd, bryggor, utedass, mindre klubbstugor är åtgärder som gynnar det rörliga friluftslivet och allmänhetens tillgång till naturen. En av Lessebo kommuns strategier för att arbeta mot ett hållbart samhälle är att involvera, engagera och informera kommunens invånare i miljön. Att satsa på friluftsliv och rekreation i kommunen kan användas som ett sätt att uppnå detta mål.

Fiskevårdsområden

Fisket i kommunen fungerar som fritidssysselsättning för många medborgare i kommunen samtidigt som det har positiva ekonomiska effekter på landsbygden då det lockar besökare och turister. Fisketurism skulle kunna utvecklas genom till exempel stuguthyrning, uthyrning av utrustning samt möjligheter till andra aktiviteter. Flera av LIS-områdena som pekats ut i denna plan har goda möjligheter för fisketurism. Vattenvård och fiskevårdsåtgärder är även viktigt för fortsatta fiskemöjligheter därför bör hänsyn tas till vid planering av ny bebyggelse bör hänsyn tas så att dessa inte försvåras.

Förorenade områden

Föroreningar kan vara ett hinder för utveckling, men utveckling kan samtidigt innebära en möjlighet att ta hand om och hantera föroreningarna på platsen. Ur miljöhänsen är det senare att föredra. Ekonomiskt kan det finnas svårigheter att klara av att rena områden för att möjliggöra utveckling av boende eller liknande. Samtidigt kan utvecklingen av ett förorenat område bidra till att knyta samman orten eftersom dessa markområden ofta tenderar att ligga i eller i nära anslutning till samhällena. Att ta vara på dessa områden, rena och utveckla dem kan i förlängningen bidra till en samhällsekonomisk vinst som är svår att beräkna värdet av.

Inom Lessebo kommun finns flera nerlagda verksamheter som har orsakat områden med förorenad mark. I anslutning till vissa utpekade LIS-områden kan det ha bedrivits eller bedrivs miljöfarlig verksamhet vilket kan innebära att marken är förorenad. Där det finns indikationer på potentiellt förorenade områden måste vidare utredningar göras innan exploatering. Det behöver hänsyn tas till vid ny bebyggelse även om LIS-områdena inte ligger inom kända områden med föroreningar.

Kulturmiljö och fornlämningar

Det finns flera skäl att värna om kulturmiljön, historiska, sociala, estetiska och ekonomiska bland annat. Kulturmiljön kan bestå av föremål, byggnader, fasta fornminnen och kulturlandskapet i sig. Kulturmiljöer vårdas ofta bäst genom att de får brukas och leva. Tre områden i kommunen är av riksintresse för kulturmiljövården; Lessebo bruksmiljö (G 31), Läseboda bytomt (G 31) och Kosta brukssamhälle (G 32). Läseboda bytomt ligger i anslutning till ett av LIS-områdena och vilka möjligheter det finns att utveckla området samtidigt som kulturmiljön bevaras behöver utredas närmre. Djurhultsbro är beläget cirka 200 meter från samma riksintresse (G 31) och utgörs här av disponentvillan för bruket samt av egnahemsområdet i Djurhult. Blågöl gränsar till riksintresset Kosta (G 32) och utgörs i denna del av glasbruksområdet och bostäder från perioderna 1888–1930 samt 1930–1960. Fornminnen och fornlämningsområden finns på flera ställen i kommunen. Dessa har olika förutsättningar, vissa bör inte röras medan andra kan grävas ut genom en arkeologisk utgrävning. Kulturmiljöer av riksintresse enligt 3 kap. 6 § MB ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. När ny bebyggelse planeras kan arkeologiska utredningar behöva göras, vilket är bra att ha i åtanke vid planering av nya projekt.

Barnperspektiv (Barnkonventionen)

Barnkonventionen (Förenta nationerna konvention om barnets rättigheter 2018:1197) tillkom 1990 och blev svensk lag år 2020. Artiklarna 3 och 12 är de artiklar som har mest bäring på samhällsplaneringen. Artikel 3 handlar om att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet och artikel 12 om att varje barn har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör

det. Dessa grundläggande bestämmelser gäller för alla frågor som direkt eller indirekt påverkar barns livsmiljö. Därför är det viktigt att frågeställningar och problem blir belysta från många olika håll och med olika synsätt. Barn och ungdomars användning av den fysiska miljön är i vissa fall annorlunda än vuxnas. Tillgänglighet, rörelsefrihet och säkerhet är viktigt för barns möjlighet till utveckling och frihet att leka. Det är viktigt att planera och anpassa kommunens fysiska miljöer till barnens behov. I Lessebo kommun har politikerna bestämt att varje gång en tjänsteman bestämmer någonting som berör barn eller unga i Lessebo så ska en barnchecklista användas. Barn ska få utrymme att tycka till och uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem i förhållande till deras ålder och mognad.

Jordbruksmark

Jordbruksmark har ett särskilt skydd enligt kapitel 3 Miljöbalken. Bebyggelse på jordbruksmark kräver att det finns ett särskilt angeläget allmänt intresse. Bostadsbebyggelse bör accepteras om jordbrukets behov tillgodoses. Ny exploatering bör ske vid befintlig bebyggelse, i anslutning till vägar eller vid skogsbyn och andra gränzoner. På jordbruksområden med höga natur- respektive kulturvärden kan bostäder accepteras om områdets naturvärden och den kulturhistoriska miljön kan bevaras. Om brukningsvärd jordbruksmark föreslås tas i anspråk för ny bebyggelse behöver det finnas en tydlig motivering till varför alternativa lokaliseringar inte är möjliga utifrån Miljöbalkens 3 kap. 4 § MB.

Klimatanpassning

En översiktlig klimat- och översvämningsutredning har genomförts i samband med LIS-planen, se PM-Klimat och översvämningsrisker. Temperaturhöjningar, stigande havsnivåer, ökade mängder nederbörd och fler intensiva korttidsnederbörd förväntas som följd av pågående klimatförändringar. Det kan på sikt innebära ökade risker för översvämnningar, ras och skred. Där det idag finns en risk för ras och skred, är det sannolikt att denna risk ökar då ett förändrat klimat kan förändra markens lämplighet att bebyggas. Ras och skred inträffar ofta i närheten av vattendrag, kust eller sjöar. Lermark som sluttar eller gränsar till vatten är speciellt känslig för skred. Lessebo kommun har ett mycket storkuperat landskap med stora höjdskillnader och den dominerande jordarten är morän. Dock finns det även områden med berg, torv och isälvs sediment i kommunen. Eftersom morän dominerar i Lessebo kommun bedöms skred- och rasriskerna generellt som relativt små, men på vissa platser finns mer finkorniga jordar (torv, lera och sand).

I samband med exploatering av respektive LIS-område är det viktigt att undersöka de geotekniska förutsättningarna för att kunna bedöma eventuella riskfaktorer såsom ras, skred och erosion. När de geotekniska förutsättningarna undersöks så är det även viktigt att ta effekterna av ett förändrat klimat i beaktande. Vid snösmältning, tjällossning och perioder med mycket regn är risken för ras och skred större. När respektive område utvecklas kan åtgärder krävas, exempelvis reglering av marknivåer beroende av översvämnning.

Naturvärden och nyckelbiotoper

Nyckelbiotoper och biotopskyddade områden ska generellt undantas från exploatering. Detta gäller även en skyddszon eller ett närområde runt dessa nyckelbiotoper och biotopskyddade områden som är så stort att de biologiska värdena inte äventyras. Undantag kan göras för åtgärder som främjar friluftslivet, naturvården eller kulturmiljövården. Nyckelbiotoper och

biotopskyddade områden kan tillkomma så en uppdatering måste ske inför varje planerad exploatering.

Flera av de föreslagna LIS-områdena berör eller ligger nära nyckelbiotoper; N 5476 – 1996 (LIS-område 2), N 2651 – 1995 (LIS-område 3), N 3534 – 2014 och N 6550 – 1996 (LIS-område 4), N 6552 – 1996 (LIS-område 5), N 59 – 2000 och N 6917 – 1998 (LIS-område 7) samt N 4435 – 1996 och N 4372 – 1996 (LIS-område 9). I det fortsatta planeringsarbetet ska särskild vikt läggas vid att nyckelbiotoper vid de föreslagna LIS-områdena inte påverkas negativt av åtgärder inom LIS-områden.

Statliga vägar

I Lessebo kommun går två riksvägar, väg 25 och väg 28 samt en järnväg, Kust till kustbanan som har i dagens lägestopp både i Hovmantorp och Lessebo. Särskild hänsyn ska tas vid planering utmed vägar och järnvägar av riksintresse. Riksväg 25, Riksväg 28 och järnvägen har alla tre ett bebyggelseritt avstånd av 30 meter från respektive led, vilket gäller vid nybyggnation. För att få bygga närmare än detta krävs det särskilt tillstånd från vägghållaren, i regel Trafikverket. Vid exploatering inom ett LIS-område bör befintliga anslutningar till det statliga vägnätet användas. Trafikverket tillämpar en restriktiv hållning till nya anslutningar till vägar på funktionellt utpekade stråk och regionalt viktiga vägar för person- och godstrafik. Utfarter ska så långt det är möjligt samlas till en anslutning. För nya eller ändrade anslutningar krävs vägghållarens tillstånd. Vid en större exploatering inom ett område som inte ligger i direkt anslutning till kollektivtrafik bör möjligheterna till GC-vägar ses över.

Ökad trafik kan medföra behov av åtgärder på det statliga vägnätet och dess anslutningar, i synnerhet i närliggande anslutningar till de statliga vägarna. Trafikmängd och flöden påverkar bland annat val av korsningstyp, behov av anslutningar med vilplan eller mötesplatser som kan komma att bli aktuellt om trafikrörelser ökar i betydande grad i och med en exploatering av fler områden. Det är en fråga som är möjlig att lösa i samband med framtida exploatering. Exploateringar som föranleder att åtgärder krävs på statliga vägar ska bekostas av kommunen och/eller exploatören.

Statliga vägar som kan komma att beröras är:

- Fiskesbro ut mot Ormeshaga – Väg 834
- Strömbergshyttan – Väg 25
- Djurhultsbro – Väg 25
- Sydöstra Skruv – Väg 823
- Tjugosjö vid Östersjön – Väg 819
- Ryttarenäset – Väg 834

I Lessebo kommun finns det förutom de statliga vägarna även ett flertal länsvägar som knyter samman landsbygden med de olika samhällena. Genom att fortsätta utveckla dessa länsvägar ökar trafiksäkerheten och det blir möjligt för fler människor att resa inom kommunen. Länsvägarna kommer inte bara att utvecklas med fokus på bilar utan även trafiksäkra lösningar för cyklar kommer utvecklas mellan orterna.

Luftfart

Luftfartsverket (LFV) ska kontaktas i ett tidigt skede vid planläggning, lovgivning och tillståndsprovning som avser höga objekt. Till LFV ska alla objekt oavsett om det gäller byggnader, vindkraftverk, master, torn, reklamskyltar, konstverk etc. som är högre än 20 meter över mark- eller vattenytan remitteras.

E.ON Energidistribution AB

E.ON har inom kommunen ett regionalt ledningsnät för elförsörjning, både inom kommunen men även vidare till angränsande kommuner och regioner. Denna ledningsrätt består av 50 och 130 kV ledningar samt fördelningsstationer i Hovmantorp, Lessebo, Lessebo västra samt i Kosta. E.ON:s utgångspunkt är att bibehålla fördelningsstationen och ledningarna i befintligt utförande och läge.

Vid byggnation och bygglov eller annan exploatering nära en elanläggning medför att vissa restriktioner kan komma att införas i markanvändningen i det aktuella området. Dessutom skall arbete i närheten av starkströmsanläggningar utföras i enlighet med elsäkerhetsverkets föreskrifter om elsäkerhet vid yrkesmässig verksamhet samt de elbranschen framtagna elsäkerhetsanvisningarna. Det är därför viktigt att E.ON kontaktas för samråd vid exploateringar och i samband med bygglov.

Mellankommunala frågeställningar

För de områden som angränsar eller är belägna nära kommunens gränser ska Lessebo kommun samverka med berörda grannkommuner. Synpunkter från dessa inhämtas under samrådsskedet där samrådsförslaget samt utställningsförslaget remissas till grannkommunerna. Lessebo kommun gör bedömningen att inga mellankommunala intressen riskerar att påverkas inom ramen för vad som behandlas av denna LIS-plan.

LIS-områden

Översikt

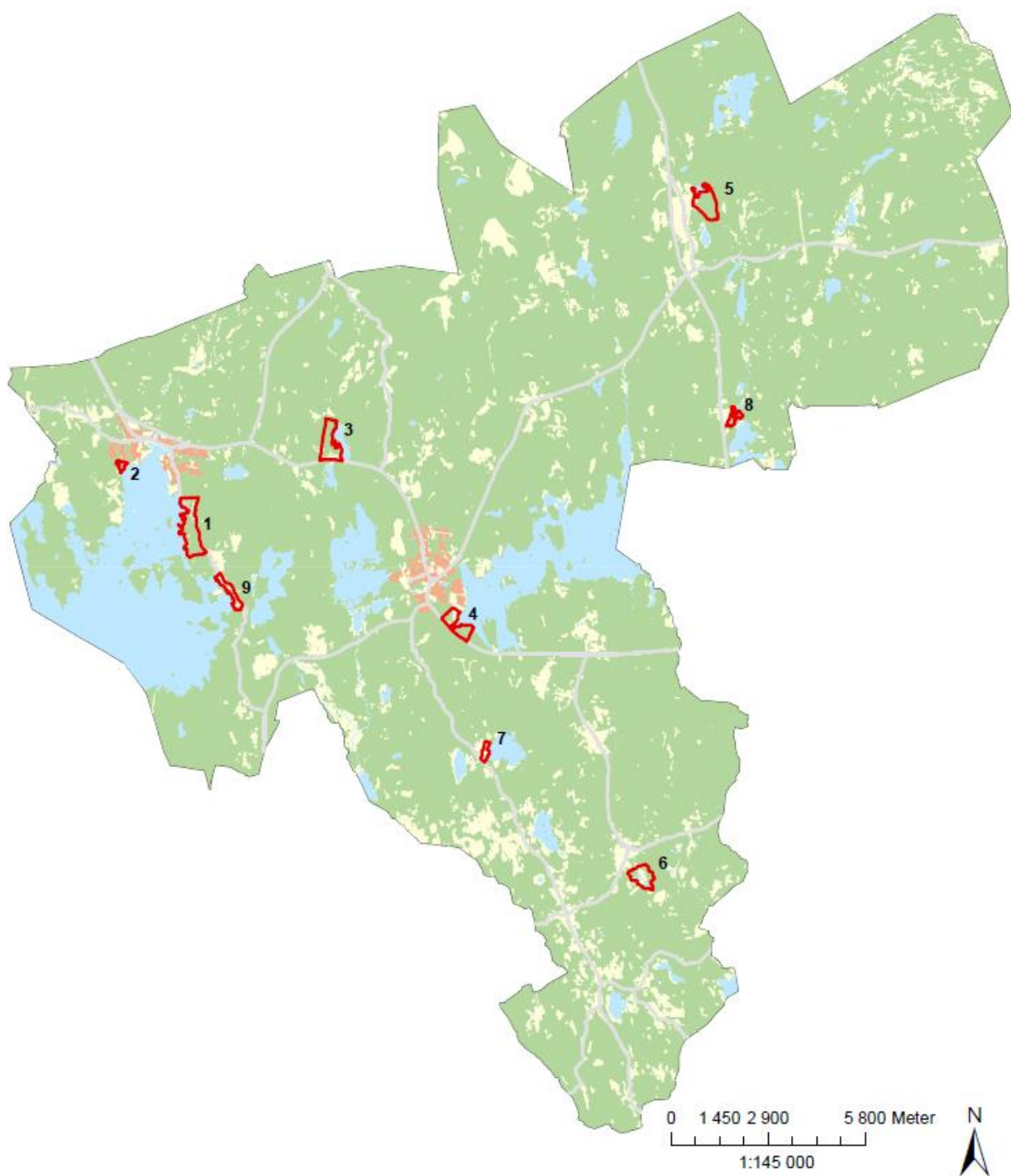
Utifrån urvalskriterierna i föregående kapitel inkluderande Lessebo kommuns översiktsplan och olika skydd, intressen och geografisk information samt de gjorda inventeringar som har förts så har lämpliga områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen utförts.

Efter samråd och utställning har förslaget bearbetats i enlighet med samråds- och utställningsredogörelsen, vilket bland annat innebär att LIS-område nr. 4, Ekebacken har utgått helt ur planförslaget med avseende på konflikt med nyckelbiotoper och höga naturvärden i området. Vidare har tre befintliga LIS-områden nr. 7, Tjugosjö vid Östersjön och nr. 8, Transjö samt nr. 9, Ryttarenäset som nu finns redovisade i den antaga kommunomfattande översiktsplanen från 2018, tagits med. LIS-områdena kommer däremot inte att väsentligt omarbetas och därmed inte heller få en förändrad karaktär.

Alla tidigare utpekade LIS-områdena som nu finns utpekade i översiktsplanen har tagits med och finnas samlade i den tilltänkta LIS-planen, förutom ett LIS-område Vasen som utgår helt och kommer inte att ersättas. Detta med anledning av att området är i princip helt oexploaterat och därmed inte i linje med urvalskriterierna.

Inom LIS-utredningsområdenas avgränsning har även ”*utredningsområden utanför strandskydd*” markerats för att ge en bättre helhetsbild av tänkbar utveckling. De områden som i detta dokument föreslås för LIS är:

1. LIS-område Fiskesbro ut mot Ormeshaga
2. LIS-område Sydvästra Hovmantorp
3. LIS-område Strömbergshyttan
4. LIS-område Djurhultsbro
5. LIS-område Blågöl
6. LIS-område Sydöstra Skruv
7. LIS-område Tjugosjö vid Östersjön
8. LIS-område Transjö
9. LIS-område Ryttarenäset

Figur 8 – LIS-områdenas läge i Lessebo kommun. Observera att de utmärkta LIS-områdena är endast ungefärliga och att en särskild bedömning om bebyggelse är lämplig måste göras i varje enskilt fall.

I. LIS-område Fiskesbro ut mot Ormeshaga

Beskrivning av området:

Området ligger öster om sjön Rottnen och sydost om tätorten Hovmantorp. Igenom området går väg 834 som går från Hovmantorp till bland annat Linnehult och Ugnanäs. Området innehåller idag flera fritidshus och några permanentbostäder. Där finns några mindre verksamheter och företag i närheten av Ormeshaga. Med hänsyn till bebyggelsen finns det redan infrastruktur i form av vägar och el, medan vatten och avlopp blir en fråga i samband med fortsatt bebyggelse samt detaljplanering. Närmsta service med mataffär, skola och tågstation finns i Hovmantorp cirka 1,5 km norrut. Igenom området går cykellederna ”På tur i glasriket” och ”Rottnen runt”. Hovmantorps idrottsplats och anslutande motionsspår ligger också nära området. I området trafikerar väg 834 av 500 fordon (ÅDT) varav 38 utgörs av tung trafik. Skyltad hastighet på sträckan är 70 km/tim.

Rottnen är Lessebo kommuns största sjö på cirka 32 kvadratmeter. Den ligger i västra delen av kommunen och delar av sjön går in i Växjö kommun. Längs sjöns norra strand ligger tätorten Hovmantorp på cirka 3000 invånare. Längs Rottnens östra sida finns fritidsbebyggelse och området Ormeshaga som också har vissa permanentbostäder. Sydväst om Hovmantorp finns en campingplats och längre söderut enstaka permanentbostäder och några mindre enklare stugor för uthyrningsverksamhet. Södra stranden är obebyggd. Rottnen och dess omgivning är ett mycket populärt område för olika rekreations- och fritidsaktiviteter, till exempel fiske, kräftfiske, segling, kanotpaddling, bad, jakt och som strövområde. Rottnen är en dricksvattentäkt och har sitt intag i nordöstra delen av sjön. Hela LIS-området ligger inom gränsen för inre vattenskyddsområde för Hovmantorps yt- och grundvattentäkt i sjön Rottnen. Rottnen har ett utökat strandskydd på 200 meter i vatten och på land.

Figur 9 – Bilden är tagen från Oxnabben, Hovmantorp, väster om fritidsbebyggelsen vid Fiskesbro.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består av morän med inslag av berg i dagen. Berg i dagen förekommer framförallt i de södra delarna av området. Enstaka större block förekommer på sydvästra och sydöstra delen av området. Närmast sjön Rottnen förekommer organiska jordarter såsom torv, dy och gyttja. Jorddjupet inom området bedöms till cirka 5–10 m i norra delen med ett avtagande djup åt söder där djupet är cirka 3–5 m.

Instängda områden som riskeras att översvämmas i samband med skyfall återfinns generellt i låglänta områden utmed rinnvägarna, se PM-Klimat och översvämningsrisker. Vid eventuell framtida exploatering av LIS-området måste rinnvägarna som korsar området beaktas så att inte nya instängda områden skapas. Hänsyn måste även tas till befintliga lågpunkter, vilka i de flesta fall även utgör riskområden vid vanligare regn. Generellt är låglänta områden nära sjön relativt sett mer riskutsatta än övriga. Innan dessa bebyggs bör skyfallssituationen utredas noggrant. Inom LIS-området finns tydliga tröskelnivåer som medför att vissa lågpunkter riskerar att översvämmas först när tröskelnivån överskridits. Vid eventuell exploatering i strandnära lägen i området bör det utredas närmare vilka vattennivåer som kan inträffa i sjön.

Det är också viktigt att inte placera hus för nära branta strandkanter där det finns risk för ras eller skred.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Rottnen (sjö), SE629022–146127

	Rottnen
Vattenkategori	Sjö
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter, kadmium, bly och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

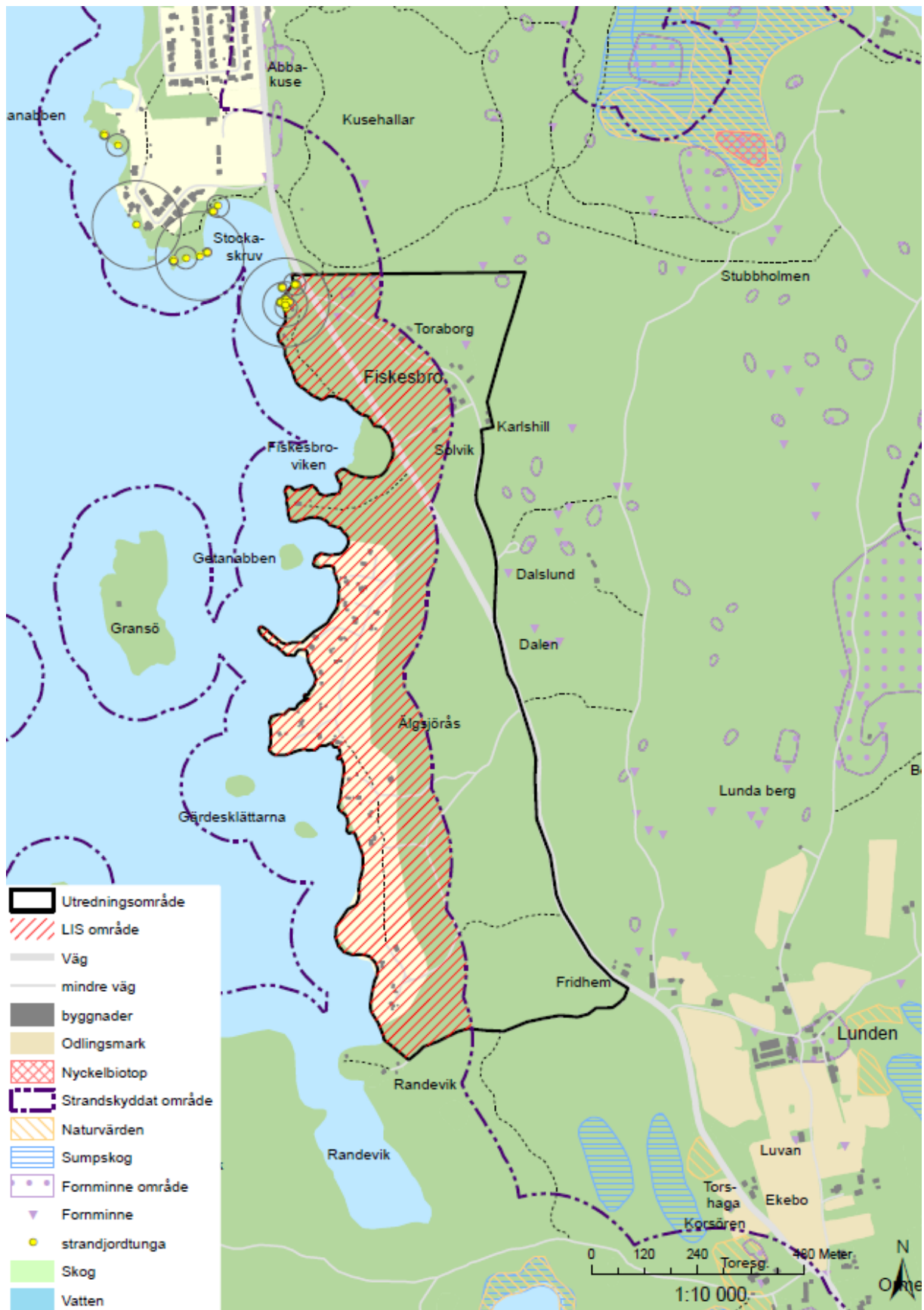
Figur 10 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Vegetationen består i huvudsak av granskog med inslag av triviala lövträd samt tallskog med inslag av gran. Granskogen är i huvudsak ung och av plantagetyp. I de inre delarna är marken delvis kuperad med ett mindre inslag av berg i dagen. Även stora block finns. Nära sjökanten finns sumpaktiga områden med inslag av exempelvis odon och skvattram. Öster om väg 834 har en del utspridda enstaka fornminnen hittats, vilket man bör ha i åtanke vid fortsatt planering av området. Vid Byaviken och Näsgården finns särskilda naturvärden som hänsyn bör tas till. I närheten av LIS-området finns växtplatser för den utrotningshotade Strandjordtungan. Arten är en svampart och är synlig från mitten av september till mitten av november på blottlagda grusiga stränder. Enligt rödlistan är arten klassificerad som sårbar art (VU). Strandjordtunga är synnerligen ovanlig svamp och såvitt man hittills vet finns det endast på sju lokaler i världen, sex av dessa ligger i Sverige, i Kronobergs län och Jönköpings län. Enligt Naturvårdsverket är Rottnen den enda kända sjön i Ronnebyåns vattensystem där strandjordtunga växer, till exempel genom ändrad vattenreglering, igenväxning av strandzonen samt exploatering av dess växtplatser eller mekaniskt slitage på dessa. Det är därför inte lämpligt att anordna badplatser där strandjordtungan växer.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Hovmantorp med omnejd är inom pendlingsavstånd och kan erbjuda ekonomiskt fördelaktigt boende i naturnära miljö med god service. Genom att dessutom utöka mängden bostäder kan området stärka sin roll i Hovmantorps utveckling.
- Delar av det aktuella området finns med i översiktsplanen med bostäder som tänkt framtida markanvändning.

Figur 11 – LIS-område Fisksbro ut mot Ormeshaga.

Motiv:

- Närhet till infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter.
- Nära befintlig bebyggelse.
- Goda förutsättningar för strandnära bebyggelse i attraktivt läge.
- Goda förutsättningar för att utveckla turism, rekreation och samhällsservice.
- En viss utökning av bebyggelsen i området ger ett förbättrat underlag för samhällsservice.
- Intresse av att uppföra bostadsbebyggelse i området finns.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, turist- eller friluftsvärksamheter

Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid utökad bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Rottensns fiskevårdsområde.
- Prioritera bebyggelse främst nära länsväg 834. Kontakt med Trafikverket ska ske i god tid före genomförandet, för godkännande av möjliga placeringar och detaljutformning för anslutningar.
- Gång- och cykelväg genom området till Hovmantorp skulle eventuellt behövas.
- Vid exploateringen för bebyggelsen bör ingen mark i sådana strandnära lägen som kan vara presumtiva växtplatser för strandjordtunga att överhuvudtaget beröras.
- Befintliga restriktioner gällande vattenskyddsområdet och vattentäkten skall följas.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Vid en ev. framtida exploatering krävs en mer detaljerad naturvärdesinventering.

Kommunens bedömning:

Inom LIS-området bedöms utrymme för kompletteringar finnas i lägen i anslutning till befintlig bebyggelse och för nya tomter i skogspartier. Om LIS-området exploateras med permanent- eller fritidsboende finns goda förutsättningar för utveckling av orten Hovmantorp. Området bedöms ha en utvecklingspotential att på sikt utvecklas till en attraktiv boendemiljö med boendemiljö med fördelaktigt läge och fina utblickar över sjön Rotten. Attraktiva bostäder i strandnära läge kan locka till kvarboende och inflytning, vilket kan innebära ett inflöde av kompetens och skattemedel till kommunen. Marken bedöms lättbebyggd och det krävs små kompletteringar med vägar för att nå attraktiva ytor. En etablering av ytterligare permanent- eller fritidsbostäder skulle också bidra till ett stärkt underlag för serviceutbudet i området samt den kollektivtrafikförbindelse som finns och på så vis bidra till landsbygdsutvecklingen. Då det redan finns bebyggelse i området är det viktigt att områdets karaktär bibehålls. Genom att bygga på ett sätt som överensstämmer med den befintliga byggnationen kan området fortsätta smälta in i landskapet. Ett villkor för bebyggelse i området bör vara att det ansluts till kommunalt vatten och avlopp.

2. LIS-område Sydvästra Hovmantorp

Beskrivning av området:

Detta område ligger i utkanten av Hovmantorp tätort, sydväst om Hovmantorps centrum. Närmast i norr ligger villaområde, camping och badplats och i öster möter området sjön Rotten. Söderut ligger gamla Hovmantorp med kyrka och i närheten en herrgård med några intilliggande hus. Utöver det finns det endast några få utspridda enstaka hus som används som fritidshus eller för uthyrningsverksamhet. Längre söderut finns ett stort område som är populärt för jakt, fiske, rekreation och friluftsliv. Väster om området ligger strövområden som är tätortsnära och frekvent använda. Kommunikationerna i det tänkta området är goda tack vare närheten till Hovmantorp där också närmsta samhällsservice finns. LIS-området ligger inom sekundär skyddszon för vattenskyddsområde, vilket medför att gällande föreskrifter ska följas vid exempelvis markarbeten. Rotten har ett utökat strandskydd på 200 meter i vatten och på land.

Figur 12 – Bilden är tagen från strandpromenaden som går längs järnvägen i Hovmantorp.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består av fast morän. Jorddjupet i området bedöms vara 1–3 m. Närmast sjön Rottnen förekommer organiska jordarter såsom torv, dy och gyttja. Inom området finns en större lågpunkt (A) och söder om området finns ännu en stor lågpunkt som delvis går in i det utpekade LIS-området (B), se PM-Klimat och översvänningsrisker. I båda lågpunkterna är medelvattendjupet omkring 0,2 m, och det maximala vattendjupet omkring 0,6 m. Vid eventuell framtida exploatering av området bör hänsyn framförallt tas till befintliga lågpunkter och de instängda områden som finns utmed vägen. Rinnvägarna som korsar området bör också beaktas så att inte nya instängda områden tillskapas. Nära sjön Rottnen finns vissa sankta partier som inte bör bebyggas på grund av risken för översvämning, vilket studeras mer detaljerat vid senare prövning. Inom LIS-området finns tydliga tröskelnivåer som medför att vissa lågpunkter riskerar att översvämmas först när tröskelnivån överskridits. När tröskelnivån väl överskridits medför högre vattennivåer att området som riskerar att översvämmas gradvis ökar.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Rottnen (sjö), SE629022–146127

	Rottnen
Vattenkategori	Sjö
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter, kadmium, bly och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027

Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 13 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Vegetationen inom området består huvudsakligen av triviallövskog och ädellövskog med inslag av björk och tätare partier av gran. Väster om området finns en yta med mycket fornminnen i form av en fossil åker av typen röjningsröseområde med blästbrukslämning och längs stranden finns ett smalt nyckelbiotopsområde (N 5476 – 1996). Nyckelbiotopen består av en rad mycket grova och gamla tallar (en del torrträd och högstubbar). De torra träden har insektshål och bohål för fåglar, en del har s.k. mulm. De är också rikligt bevuxna med knappnålslavar. Både de torra träden och de äldsta tallarna är spiralvridna i veden, har grovgreniga platta kronor samt s.k. pansarbark. Detta nyckelbiotopsområde omfattas inte av utredningsområdet. Utanför LIS-området i väster och sydväst finns även små partier med jordbruksmark som i dagsläget arrenderas ut.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

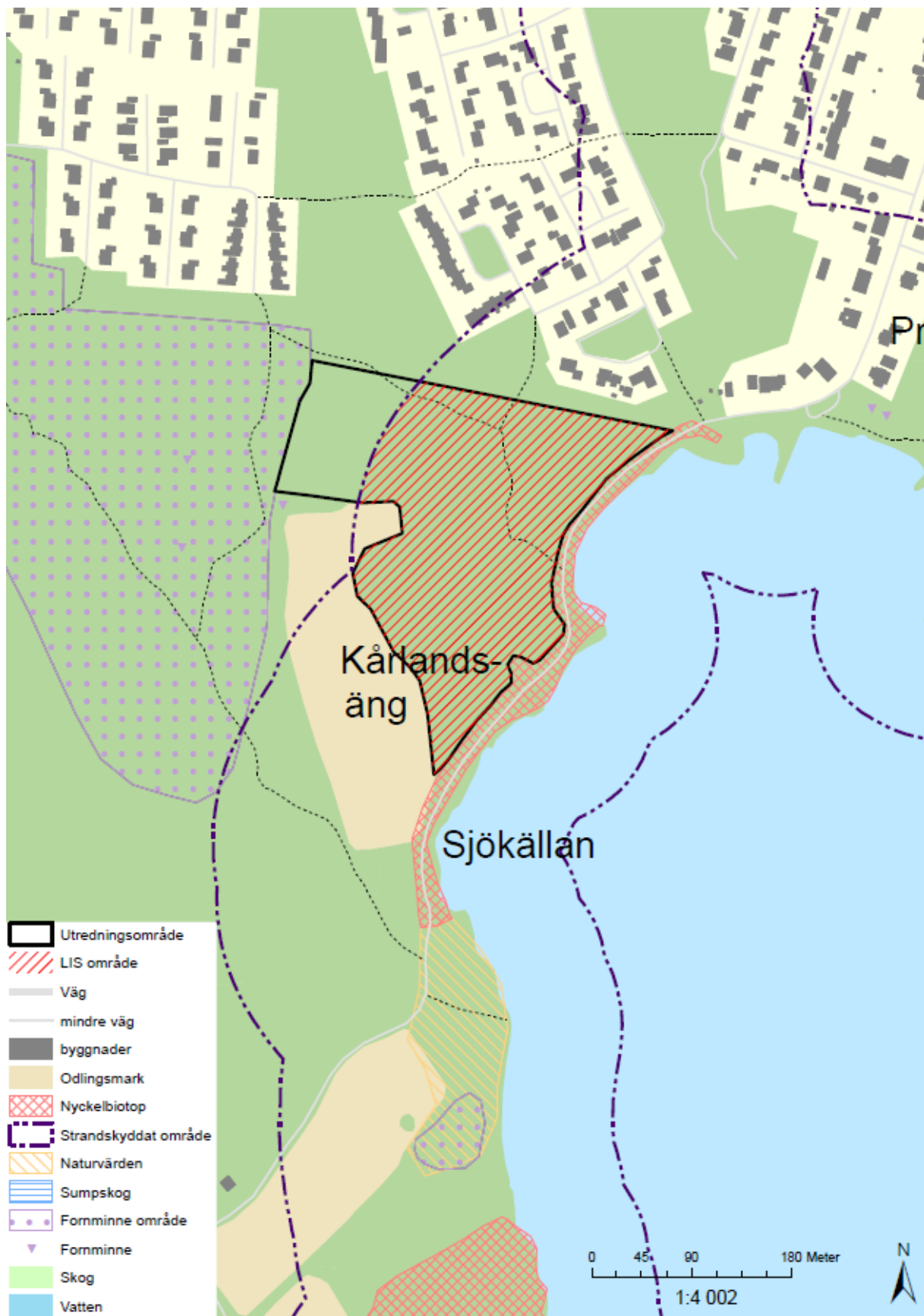
- I Hovmantorps sydvästra del bör strandskyddet varieras och anpassas till den väg som går längs sjön och naturligt skiljer av området längs strandskyddet.
- Lessebo kommun vill kunna erbjuda boendemiljöer tomter nära natur och vatten.
- Delar av det aktuella området finns med i översiktsplanen med bostäder som tänkt framtida markanvändning.

Motiv:

- Närhet till infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter
- Nära befintlig bebyggelse
- Förutsättningar för nya attraktiva boendemöjligheter
- Promenadstigarna i närområdet har förbindelse med stora uppskattade strövområden
- Småvägar finns redan i området
- Förutsättningar för att utveckla turism, rekreation och friluftsliv
- En viss utökning av bebyggelsen i området skulle kunna bidra till att öka allmänhetens tillgänglighet i området samt allmänhetens intresse.
- Kommunal vatten- och avloppsanslutning finns nära och är möjlig.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, turist- eller friluftsvksamheter

Figur 14 – LIS-område Sydvästra Hovmantorp.

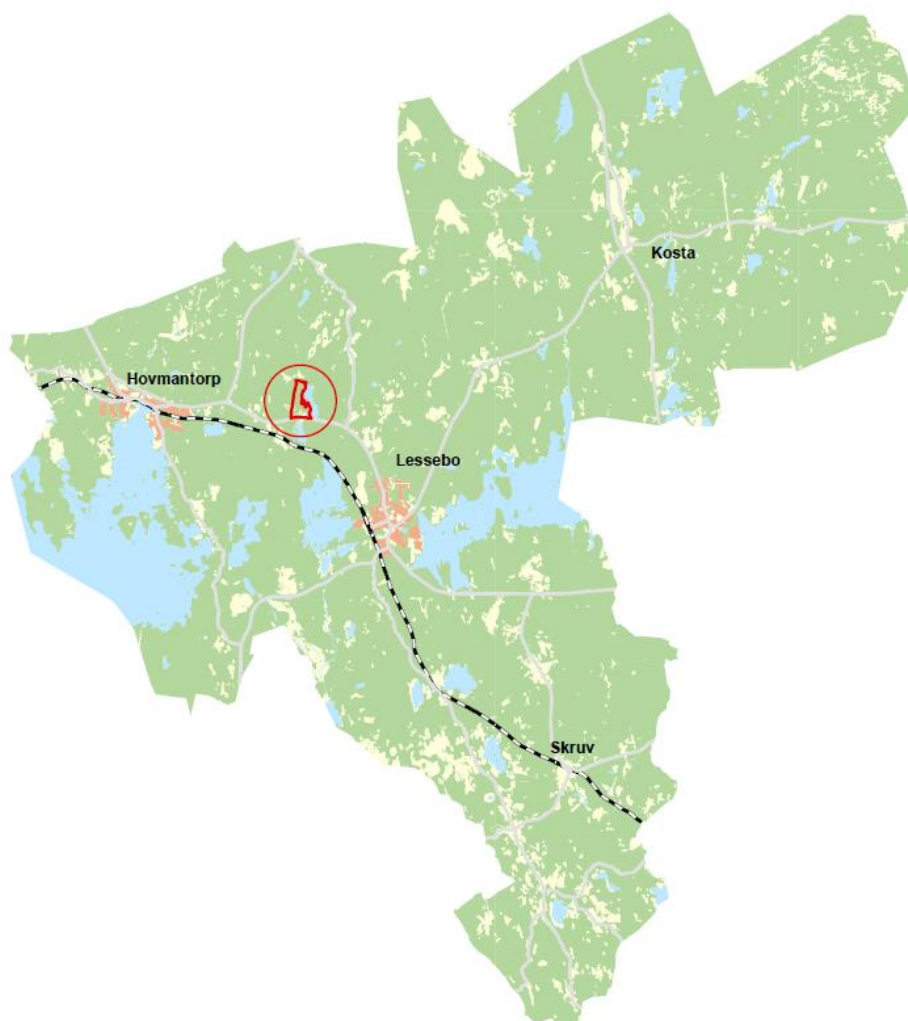
Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid ny bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Bevara och förbättra tillgängligheten för allmänheten i området.
- Befintliga vandringsleder och stigar, ny bebyggelse får inte hindra att området används för rekreation och som strövområde.
- Arkeologiska utredningar kan bli aktuella.
- Rottens fiskevårdsområde.
- Nyckelbiotop ligger i gräns mot LIS-område och skyddas. Området kräver noggrann planering för att inte påverka närliggande nyckelbiotopsområde.
- Befintliga restriktioner gällande vattenskyddsområdet skall följas.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.

Kommunens bedömning:

Området är lämpligt för främst permanentbostäder. Eventuellt kan fritidshus och turist eller friluftsvärksamheter vara lämpligt. LIS-området ligger inom cykel och promenadavstånd från Hovmantorp och betraktas som tätortsnära. Det tätortsnära läget beräknar stärka underlaget för service i orten. Området bedöms ha en utvecklingspotential att på sikt utvecklas till en attraktiv boendemiljö med boendemiljö med fördelaktigt läge och fina utblickar över sjön Rotten. Attraktiva bostäder i strandnära läge kan locka till kvarboende och inflytning, vilket kan innebära ett inflöde av kompetens och skattemedel till kommunen. Ett tillskott på bostäder kan även bidra till ett ökat resandeunderlag för kollektivtrafiken. LIS-området kan långsiktigt antas ge positiva sysselsättningseffekter och/eller kan bidra till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden. Vissa ställen längs strandlinjen kan vara lämpliga för anläggningar som gynnar en utveckling av turism och friluftsliv. Potentiell byggelse ska utformas på ett sätt som tar hänsyn till natur- och kulturvärden.

3. LIS-område Strömbergshyttan

Beskrivning av området:

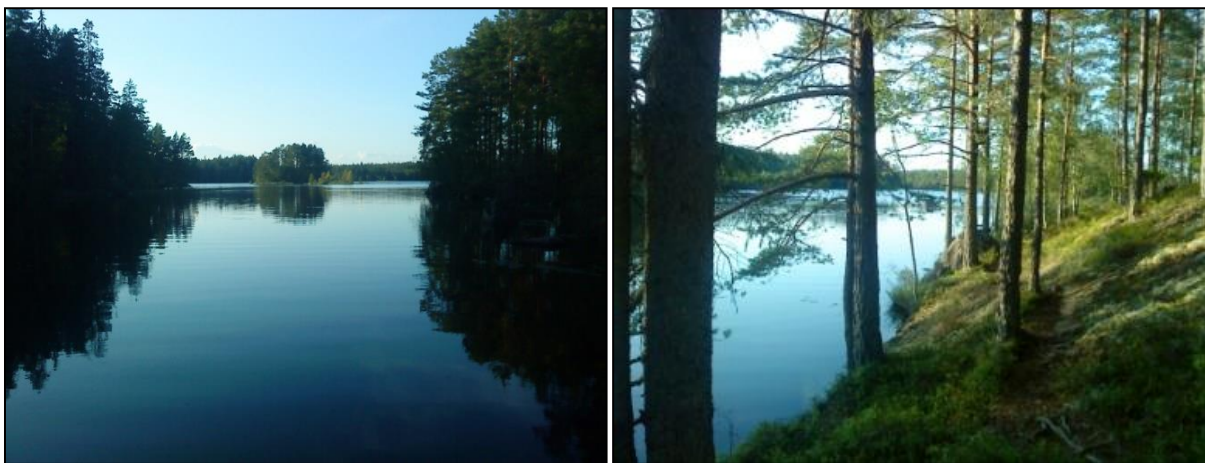
Strömbergshyttan är en gammal glasbruksort och ligger längs med väg 25 mellan Lessebo och Hovmantorp, strax sydväst om Hyllsjön. Där har funnits flera mindre verksamheter såsom restaurang/café, butiker och utomhusteater. I området finns idag en mindre bebyggelsegrupp med permanentbostäder, en skidbacke, friluftsområde med mountainbike och en orienteringsstuga. Strax öster om Strömbergshyttan ligger en fin rastplats med en offentlig badplats i Hyllsjön. Rastplatsen ligger nära Strömbergshyttan men saknar förbindelse för gående och cyklister. Strax söder om Hyllsjön ligger Kvarnsjön med väg 25 som en barriär emellan. Området har goda möjligheter till kommunikationer med buss och bil är väg 25 precis intill. Närmsta samhällen med skola, mataffär och tågstation är Lessebo och Hovmantorp. I Strömbergshyttan trafikeras väg 25 av 5753 fordon (ÅDT) varav 751 utgörs av tung trafik. Skyltad hastighet på sträckan är 70 km/tim. Väg 25 är rekommenderad väg för farligt gods.

Strömbergshyttan berörs av två förorenade områden enligt Länsstyrelsens databas för misstänkt förorenade områden (EBH-stödet); Studioglas Strömbergshyttan samt Strömbergshyttan Lindefors. Strömbergshyttan (Lindefors) har riskklass 1 vilket betyder mycket stor risk för människors hälsa och/eller miljön. Området finns med på Länsstyrelsens

prioriteringslista över de mest förorenade områdena i länet. Studioglas Strömbergshyttan (fastigheten Linneskruv 1:53) saknar riskklassning, men har identifierats som ett misstänkt objekt. Området misstänks vara förorenat då det bland annat funnits en verksamhet som använt bly i sin produktion.

Hyllsjön ligger i centrala delarna av Lessebo kommun med väg 25 som passerar precis vid dess södra strand. I södra delen av sjön ligger Strömbergshyttan och en rastplats, annars finns det i nuläget ingen bebyggelse i Hyllsjöns närområde. I området kring sjön finns flera mindre stigar, blåbärsskogar och små uppskattade badplatser. Sjön är mycket badvänlig med god vattenkvalitet. En motionsslinga runt sjön kan vara en lämplig satsning som skulle kunna nyttjas av såväl boende, orienterare och gäster. Området har goda förutsättningar att utvecklas som ett rekreationsområde. Även en satsning på bostadsbebyggelse, handel och turism i södra och sydvästra delen skulle kunna gynna området i sin helhet. Sjön ingår i Öjen med flera sjöarnas fiskevårdsområde. Hyllsjön har ett strandskydd på 100 meter i vatten och på land.

Figur 15 – Bilderna är båda tagna från en av uddarna vid Strömbergshyttan.

Skred, ras, erosion och översvämning:

LIS-områdets mark består huvudsakligen av morän och berg med inslag av torv. Berg i dagen finns i områdets östra del. Jorddjupet inom området bedöms till cirka 5–10 m i centrala delen med ett avtagande djup åt öster där djupet är cirka 3–5 m.

Strömbergshyttan är utpekad som ett översvämningskänsligt område utifrån den sammanställning av översvämningar som gjorts av Länsstyrelsen i Kronobergs län (2010). De områden som översvämmas i denna del är generellt flacka, och kan därmed förväntas få begränsade vattendjup. I norra delen finns endast ett instängt område där större vattendjup, som mest omkring 1,1 m, kan förväntas. De flesta lågpunkter ligger i anslutning till vattendragen, men ett lite större instängt område finns nordost om samhället (i område C), se PM-Klimat och översvämningsrisker. Vattendjupet i denna lågpunkt blir som mest omkring 0,4 m. Invid vägen som utgör LIS-områdets södra gräns finns några mindre instängda områden, och vattendjupen i dessa kan bli uppemot 0,6 m som mest. Vid eventuell framtida exploatering inom LIS-området bör hänsyn tas till att vatten kan ansamlas i de flacka områdena väster om sjön samt i de lite större lågpunkterna. Hänsyn bör även tas till befintliga lågpunkter och rinnvägarna genom området. Innan dessa bebyggs bör skyfallssituationen

utredas noggrant. Nära sjön finns vissa sankta partier som inte bör bebyggas på grund av risken för översvämning.

Miljökvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Fagerekeån (vattendrag), SE630054–146540

	Rotten
Vattenkategori	Vattendrag
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 16 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Hyllsjön är en skogssjö med blockiga stränder, blockgrund och vass- och sävfält i västra delen. I Hyllsjön förekommer bland annat fiskmås, skratmås och storlom. Hela området har stora landskapsmässiga och biologiska värden som kan bestå om ån inte förstörs genom rensningar och omgivande marker inte dikas. I LIS-områdets norra del finns en nyckelbiotop (N 2651 – 1995) och en yta med höga naturvärden, därför bör områden inte utökas norrut. Nyckelbiotopen består av ett sumpområde med odikade bäckar, öppna kärr och under senare tid orörda sumpskogar med stort inslag av gamla senvuxna träd. En hel del socklar finns också. Dominerande trädslag är tall och gran med inslag klibbal och glasbjörk. I området finns enstaka utsprida fornminnen.

Strömbergshyttan har ett stort kulturhistoriskt värde och utgör en komplex miljö där varje byggnad har ett värde för helheten. Kombinationen sliperi, kvarn och såg har troligen funnits vid flera glasbruk i länet men finns nu endast kvar i Strömbergshyttan.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Det aktuella området finns med i översiktsplanen utpekad som LIS-område.
- Lessebo kommun vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer nära natur och vatten.

Motiv:

- Närhet till infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter.
- Småvägar finns redan i området.
- Nära befintlig bebyggelse.
- Förutsättningar för att utveckla turism, rekreation och friluftsliv.

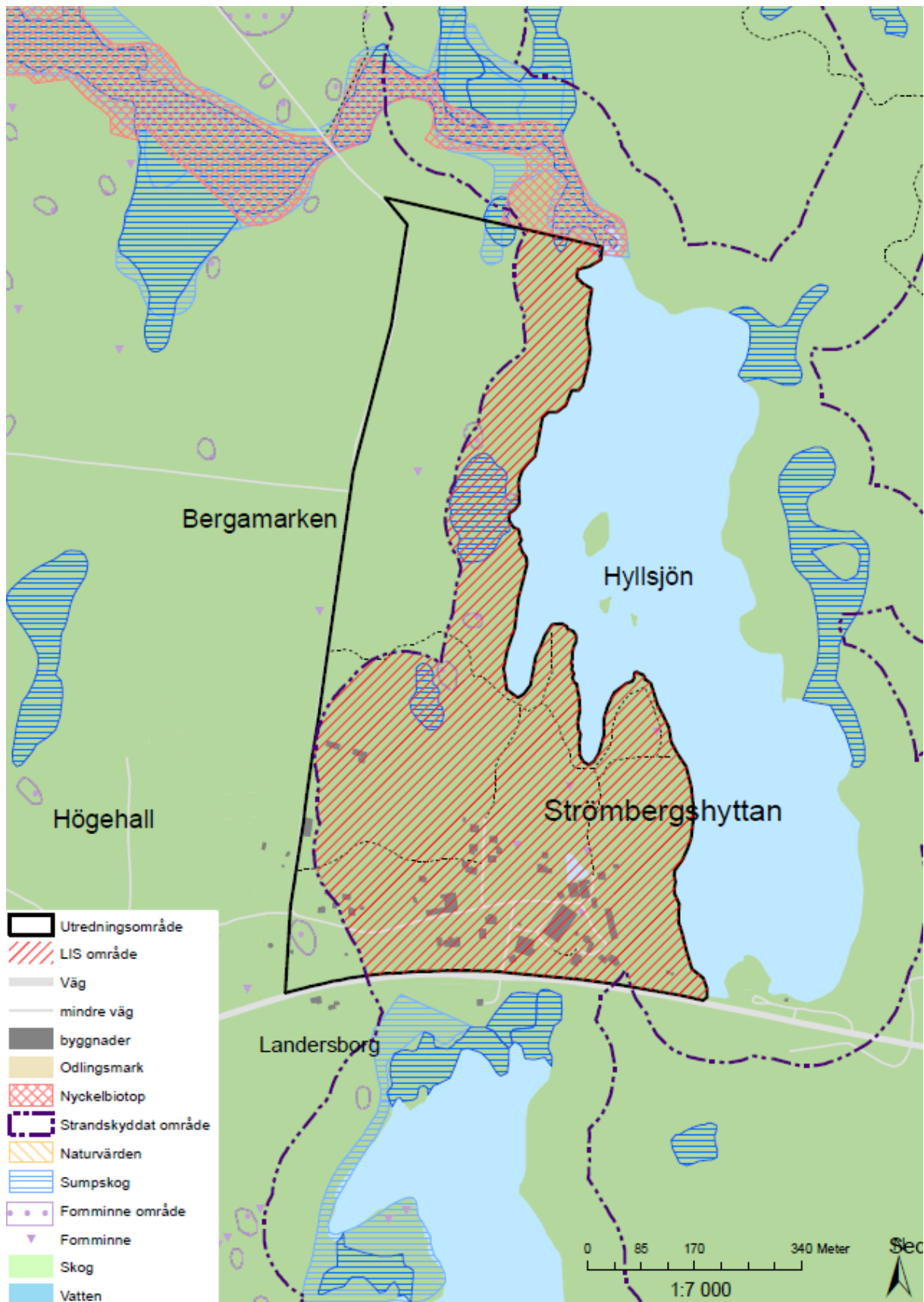
- Förutsättningar för naturnära boende.
- En viss utökning av bebyggelsen i området ger ett förbättrat underlag för samhällsservice.
- Befintlig bystruktur som kan förtätas och utvecklas.
- Möjlighet att skapa ett aktivitetsområde med bland annat stigar och leder.
- En viss utökning av bebyggelsen i området skulle kunna bidra till att öka allmänhetens tillgänglighet i området samt allmänhetens intresse.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, handel, hantverk, turist- eller friluftsvksamheter

Ta hänsyn till vid planering:

- Planprogram finns och bör följas upp med detaljplan.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Bevara och förbättra tillgängligheten för allmänheten i området.
- Befintliga promenadstråk och rekreationsområden.
- Bevara uddarna med små stigar, små badplatser och barrskog som grönområden.
- Knyt ihop rastplatsen med Strömbergshyttan, bättre för vandring, cykling och försäljning.
- Vid en eventuell exploatering krävs fördjupade inventeringar och utredningar av eventuellt förekommande fornlämning.
- Cykelvägar till Hovmantorp och Lessebo behövs.
- Säkert sätt för fotgängare och cyklister att säkert ta sig över riksväg 25 för att nå fina områden.
- Eventuella markundersökningar samt åtgärder/saneringar kan behöva utföras innan marken blir lämplig för byggnation.
- Vid utformning av området ska stor hänsyn tas till nyckelbiotopsområdet och skyddas från negativ påverkan av åtgärder inom LIS-området.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Kontakt med Trafikverket ska ske i god tid före genomförandet, för godkännande av möjliga placeringar och detaljutformning för anslutningar.
- Särskild hänsyn ska tas till översvämnings-, erosions- och skredrisker.

Figur 17 – LIS-område Strömbergshyttan.

Kommunens bedömning:

Området är lämpligt för permanentbostäder, fritidshus och turist- eller friluftsvksamheter samt handelsverksamheter. Verksamheter av skilda slag kan även vara lämplig markanvändning. Befintliga verksamheter kan byggas ut och nya verksamheter får ett strategiskt läge i och med de goda kommunikationsmöjligheterna. Här finns goda rekreativsmöjligheter och närhet till service, utbildning och arbete i till exempel Hovmantorp, Lessebo och Växjö. I området finns stora förutsättningar att stärka turistverksamheter och olika turistattraktioner såsom camping, fiske, utställningar, kanotuthyrning med mera kan också vara lämpligt. Strömbergshyttan är redan idag en stor resurs för såväl närboende som turister. Området utgör en attraktiv boendemiljö där man bor naturnära med skogen in på knuten. Det är viktigt att karaktären på framtida bebyggelse följer det befintliga. Den ökade attraktivitet för området som skapas av saneringen kan utspela sig på flera sätt, till exempel genom att flera bosatta, företagsetableringar och en ökad turism. LIS-området stärker en naturlig utvecklingsmöjlighet för området, bidrar till fler alternativa bostadslägen i kommunen som i sin tur gynnar näringslivets möjligheter att rekrytera och behålla attraktiv arbetskraft generellt i kommunen. Den främsta besöksanledningen är att se glas, glasblåsning och kända glastillverkare som huserar i området. Ett tillskott på bostäder kan bidra till ett ökat resandeunderlag för kollektivtrafiken.

4. LIS-område Djurhultsbro

Beskrivning av området:

Djurhult är ett villaområde i Lessebo tätort som ligger sydost om centrum. Det ligger vid sjön Läens västra i ett idylliskt läge. Längs strandlinjen finns båtplats, camping och badplats. Området skulle kunna utvidgas söderut där det söderut begränsas av en vik och riksväg 25. I Djurhultsbro trafikeras väg 25 av 4028 fordon (ÅDT) varav 623 utgörs av tung trafik. Skyltad hastighet på sträckan är 90 km/tim. Väg 25 är rekommenderad väg för farligt gods.

Sjön ingår i ett vattenskyddsområde och i Läens fiskevårdsområde. Den 26 maj 1989 utkom det föreskrifter för vad som är tillåtet inom vattenskyddsområdet för Läen. I dessa föreskrifter står det inom sjöområdet söder om syftlinjen mellan Lillö och Tångudden får motorer inte onödigtvis brukas. Vid all exploatering och verksamhet nära sjön Läen måste därmed stor hänsyn tas till hur åtgärden påverkar vattenkvalitén. Verksamhetsområdet för Lessebo pappersbruk är beläget cirka 1 km från LIS-området. Pappersbruket är en tillståndspliktigt så kallad A-anläggning, vilket medför att det krävs ett skyddsavstånd till pappersbruket. Skyddsavstånd avseende buller och andra störningar måste följas och beaktas vid planläggning och exploatering.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består av morän med inslag av berg i dagen. Närmast sjön Läen förekommer organiska jordarter såsom torv, dy och gyttja. Jorddjupet i området bedöms vara 1–3 m.

Översvämningensrisken längs sjön är relativt sett störst längs med strandkanten, framförallt i viken in mot sjöns utlopp under väg 25. Vid högre vattennivåer i sjön riskerar gradvis större områden att översvämmas, men det förekommer inga kritiska trösklar som gör att lågpunkter översvämmas. Vid eventuell exploatering i strandnära lägen i området bör det utredas närmare vilka vattennivåer som kan inträffa i sjön. Djurhultsbro är utpekad som ett översvämningssensibelt område utifrån den sammanställning av översvämningar som gjorts av Länsstyrelsen i Kronobergs län (2010). En befarad risk som noterades var att höga vattennivåer i Läen skulle få dämmen vid Djurhultsbro att brista, vilket skulle medföra att väg 25/Kalmarvägen och järnvägen skulle översvämmas. Detta är dock inget som hittills har inträffat, och denna typ av händelse skulle framförallt påverka områden väster/nedströms om LIS-området men även områdena närmast sjöns strand.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Läen (sjö), SE629163–146824

	Läen
Vattenkategori	Sjö
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter, kadmium, bly och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Otillfredsställande
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 18 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Vissa delar av LIS-området berör och tangerar ett objekt med naturvärden (N 6552 – 1996) och stor hänsyn ska tas till områdets naturvärden. Ytorna med högt naturvärde består av gammal grov lövskog med främst asp och ek. Ganska bördig mark. Vid eventuella åtgärder sparas åtminstone rikligt med s.k. evighetsträd av grova aspar och ekar. Denna del bör undantas från exploatering. Djurhultsbro är beläget cirka 200 meter från Läseboda bytomt och utgörs här av disponentvillan för bruket samt av egnahemsområdet i Djurhult. En mindre del av området utgörs av betes- och åkermark.

Relevanta ställningstaganden i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Lessebo kommun vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer nära natur och vatten.

- Delar av det aktuella området finns med i översiktsplanen med bostäder som tänkt framtida markanvändning.

Motiv:

- Närhet till infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter.
- Småvägar finns redan i området.
- Nära befintlig bebyggelse.
- En viss utökning av bebyggelsen i området skulle kunna bidra till att öka allmänhetens tillgänglighet i området samt allmänhetens intresse.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, turist- eller friluftsvksamheter

Figur 19 – Bilden är tagen mot Djurhult från västra sidan av sjön.

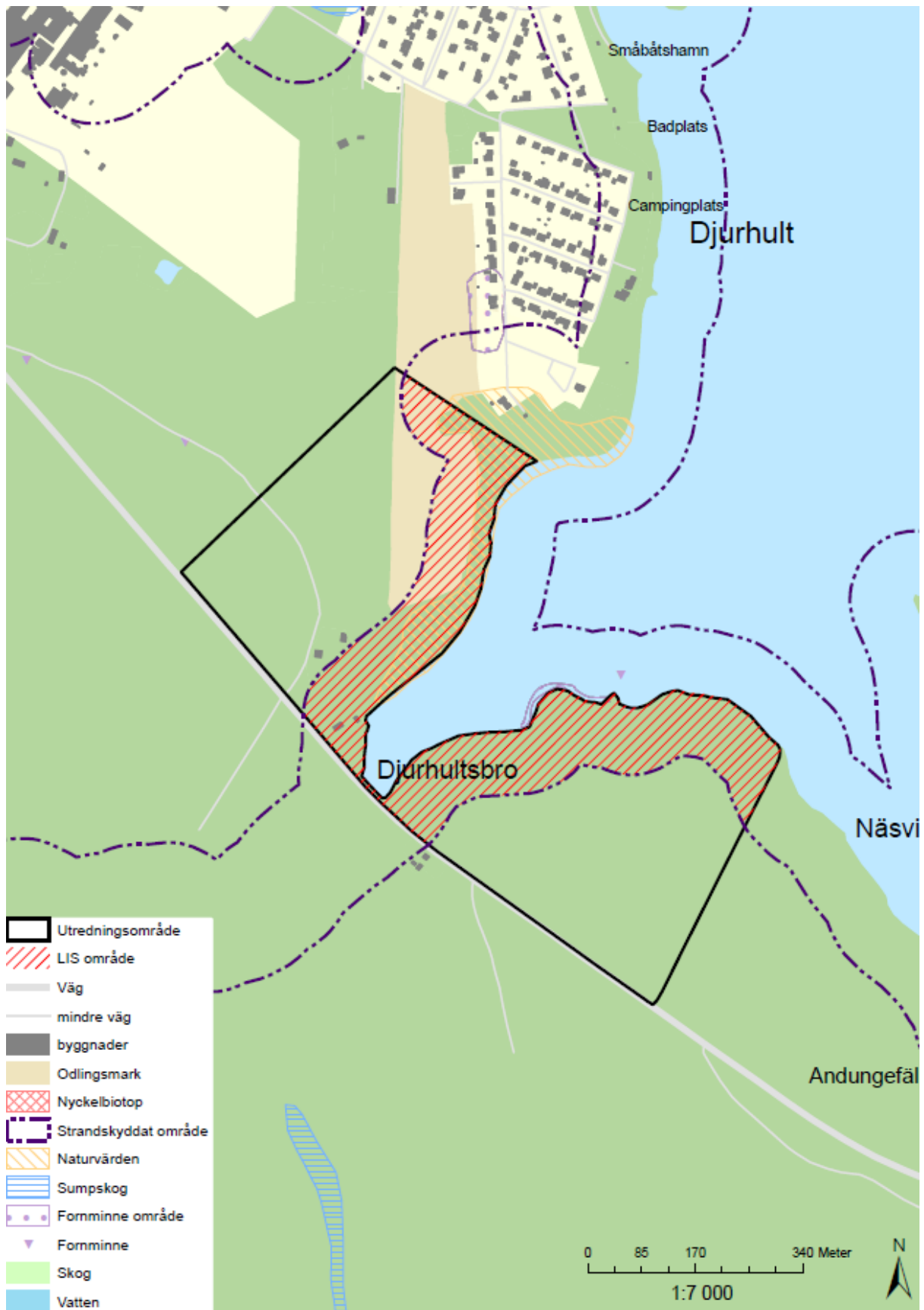
Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid ny bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- I Området bör särskild hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljövård; Läseboda bytomt.
- Befintliga restriktioner gällande vattenskyddsområdet skall följas.
- Befintliga promenadstråk och rekreationsområden.
- Läens fiskevårdsområde.

- I Djurhult bör särskild hänsyn tas till hur industriverksamheten i Lessebo påverkar ny bebyggelse.
- Sveaskog äger nästan all mark kring sjön så en dialog bör föras med dem om eventuellt intresse för exploatering finns.
- En liten del av LIS-området berör ett område som har höga naturvärden intill sjön Läen och denna del bör undantas från exploatering. Om det finns önskemål om exploatering inom område med höga naturvärden behöver en mer detaljerad naturinventering genomföras innan dispens från strandskyddet kan lämnas.
- Aspekter som bullerstörningar och andra störningar som ljus, lukt, damning och andra utsläpp till luft kan behöva beaktas.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Aktiv jordbruksmark i området bör undvikas för exploatering och förändrad användning av jordbruksmark ska undvikas om likvärdig lösning kan åstadkommas på annan plats. En värdering av jordbruksmark görs vid en eventuell exploatering.
- Kontakt med Trafikverket ska ske i god tid före genomförandet, för godkännande av möjliga placeringar och detaljutformning för anslutningar.
- Särskild hänsyn ska tas till den äldre egnahemsbebyggelsen i Djurhultsområdet.
- Särskild hänsyn ska tas till översvåmnings-, erosions- och skredrisker.

Kommunens bedömning:

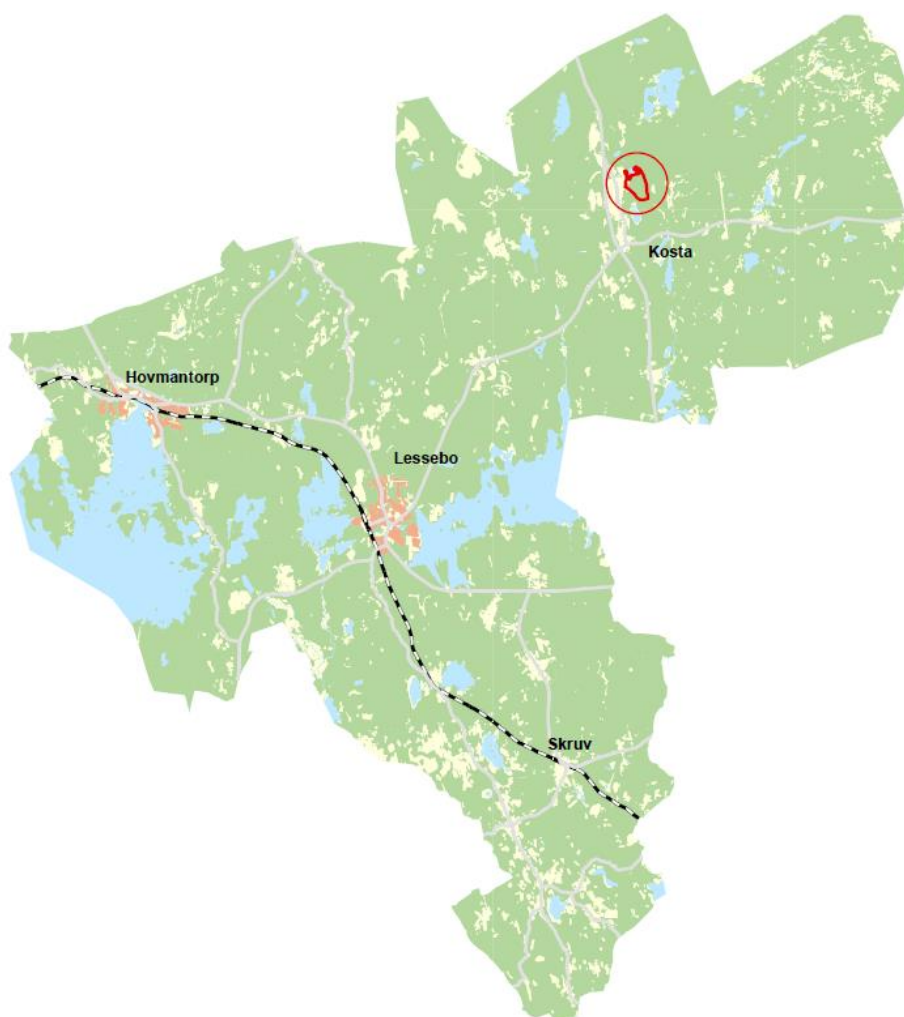
LIS-området stimulerar till ny bostadsbebyggelse som ger utrymme för en naturlig utveckling av Lessebo tätort. Platsen kan erbjuda boende nära naturen och vatten med god och snabb kommunikation till Lessebo tätort med den service som finns där. LIS-området är välbeläget och berör inga riksintressen. Det kan vara aktuellt att inom LIS-området anlägga båtbyggor och mindre verksamheter kopplade till turism och rekreation samt anlägga vandringsleder runt om sjön. Genom att öppna upp möjligheten till turistverksamheter vid sjön kan utveckling medge sysselsättning för landsbygdsutvecklingen, vilket i sin tur kan förbättra möjligheterna att upprätthålla serviceunderlaget samt bidra till att utveckla kärnområdet och därmed kommunen som helhet. Närheten till riksväg 25 kan ge möjligheter att stärka närområdet vad gäller sysselsättning och service. I ett kortare tidsperspektiv kan även underlaget för kollektivtrafik komma att stärkas och utvecklas med tätare turer och nya stråk. Ett villkor för bebyggelse i området bör vara att det ansluts till kommunalt VA.

Figur 20 – LIS-område Djurhultsbro.

5. LIS-område Blågöl

Beskrivning av området:

Utredningsområdet ligger mellan två små sjöar Blå- och Iglagöl, i utkanten av den nordöstra delen av Kosta samhälle. Söder om sjön Blågöl finns två hus och den gamla järnvägsbanken för Kosta-Målerås järnväg som fungerar som en avgränsning mot Blågöl. Området ligger i direkt anslutning till Kosta och därmed även dess utbud av infrastruktur och service. I närheten av Kosta glasbruk hittar man bland annat Kosta Boda Art Hotel, Kosta Café, Kosta Outlet och Kosta bad och camping. Även i närområdet finns goda möjligheter till rekreation och naturupplevelser. Blågöl ligger nära såväl bostadsbebyggelse som industriområde. I närheten av sjön finns promenadstigar som skulle kunna utvecklas till ett stråk runt sjön. På vintern brukar sjön frysa och är då utmärkt för skridskoåkning nära Kosta. Blågöl bör ses över gällande vattenkvaliteten för att säkerställa att potentiella föroreningar åtgärdas, vilket innebär att sjön måste saneras om badmöjligheter ska kunna vara erbjudas. Blågöl har ett strandskydd på 100 meter i vatten och på land.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består i öster av isälvsediment och i söder av sandig morän med spår av ytligt urberg eller berg i dagen. Kärrtorv finns således i den norra delen av området. Jorddjupet inom området bedöms till cirka 3–5 m i norra delen med ett avtagande djup åt

söder där djupet är cirka 1–3 m. Isälvsediment och sandig morän lämpar sig i regel bra för byggnation medan lerig morän samt kärrtorv kan medför att det behövs förstärkningar i grundläggningen utifrån friktionsrisk. Då jordarterna varierar och planeringsunderlaget är översiktligt bör markens geotekniska egenskaper och grundvattennivån i jordlagren utredas vidare i samband med detaljplanens genomförandeskedan.

Störst relativ översvämningsrisk finns i norra LIS-området vid Blågöls strand (A), som översvämmas redan vid 0,3 m över normalvattenytan, se PM-Klimat och översvämningsrisker. Nivån +227,25 m (som visas med rosa i kartan) motsvarar den maximala nivån i sjön innan vattnet rinner över vägen vid sjöns sydvästra hörn. Högre vattennivåer medför alltså att lågpunkten söder om Gamla Järnvägsgatan riskerar att översvämmas (B). Översvämningsrisk längs sjöar förekommer framförallt i LIS-områdets norra del utmed Blågöls strand, inklusive i lågpunkten söder om Gamla Järnvägsgatan. Översvämningsrisk förekommer också i låglänta områden kring vattendraget nedanför Blågöls utlopp. Vid eventuell exploatering i strandnära lägen i området bör det utredas närmare vilka vattennivåer som kan inträffa i sjön och vattendraget.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Lyckebyån (vattendrag), SE630298–147711

	Lyckebyån
Vattenkategori	Vattendrag
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 21 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

LIS-området gränsar i väster till riksintresseområdet för kulturmiljövården (Kosta G32). Området är utpekad som riksintresse då det är länets äldsta sammanhållna bruksmiljö med bevarad struktur, bebyggelse och funktioner. Området har ett traditionellt bebyggelsemönster och ålderdomlig relation mellan byggnader och vägsystem. Bruket grundades 1742 och dagens glashyttor härrör från 1902 och 1978. LIS-området ingår även i riksintresseområdet för Försvarsmakten. Öster om området finns ett militärt övningsfält med skjutfält samt ett före detta flygfält.

Ett mindre område del av sumpskog och dels mer öppen myrmark finns i områdets norra och östra del. Vegetationen utgörs av tall och gran med inslag av björk, men även viden och

senvuxna granar förekommer i kanten och på större tuvor. Inga rödlistade arter, nyckelbiotoper, sumpskogar eller dokumenterade bevarande värda naturområden berörs.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

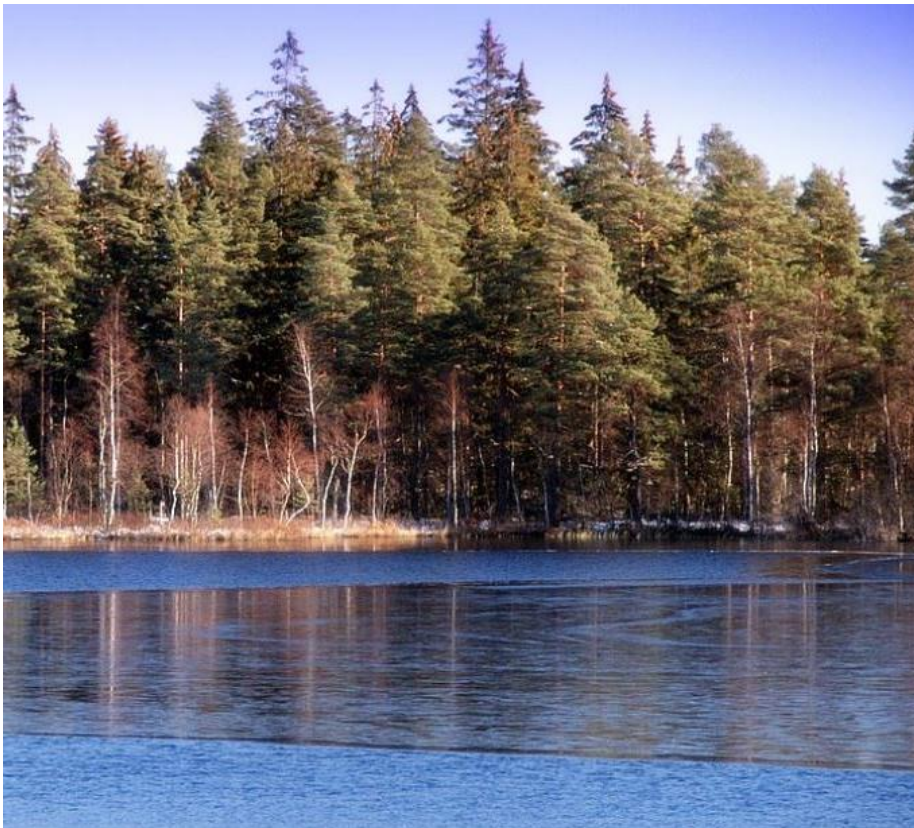
- Båda sjöarna finns med i översiktsplanen med bostäder, detaljhandel och verksamheter inkluderar industri som tänkt framtida markanvändning.

Motiv:

- Närhet till infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter.
- Småvägar finns redan i området.
- Nära befintlig bebyggelse.
- Öka attraktiviteten och serviceunderlaget för Kosta som tätort.
- Området är en förlängning av själva Kosta.
- Ta tillvara på och utöka turism och besöksnäringen.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, handel, hantverk, turist- eller friluftsvksamheter

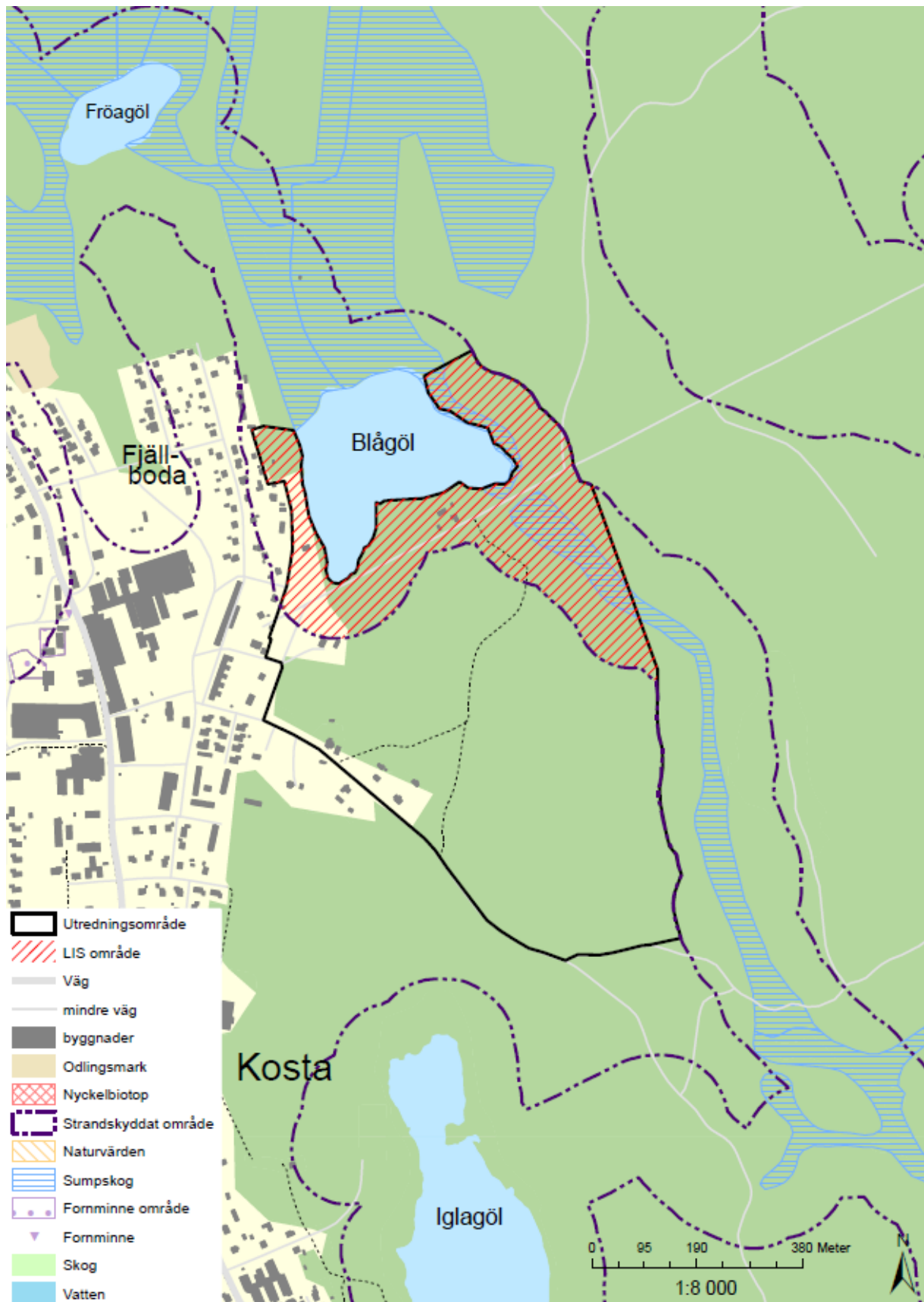
Figur 22 – Blågöl vid Kosta.

Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid ny bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Befintliga promenadstråk och rekreationsområden.
- Potentiell sanering av Blågöl. Om prover visar på förorenade massor måste sanering ske innan byggnation.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Ny bebyggelse ska utformas på ett sätt som tar hänsyn till Kostas närmiljö och kulturmiljö.
- Särskild hänsyn ska tas till översvännings-, erosions- och skredrisker. Geoteknisk utredning kan bli aktuellt i samband med fortsatt prövning.

Kommunens bedömning:

Området är i varierande grad ianspråktaget. Sjön Blågöl ligger inom cykel och promenadavstånd från Kosta tätort, där lokal handel skulle gynnas vid ökad bebyggelse inom föreslaget LIS-område. Här finns en fantastisk kulturhistoria och vacker natur. Olika turistattraktioner såsom camping, kanotuthyrning, båtbyggor med mera kan också vara lämpligt. Området bedöms lämpligt för en utveckling av permanentbostäder, fritidshus och anläggningar för friluftsvksamheter. Nya bostadsområden kan bidra till ett ökat underlag för att t.ex. stärka kollektivtrafiken samt skola, bibliotek och lokalt hantverk i närbelägna Kosta. Genom fortsatta satsningar på utveckling av Kosta finns möjligheter att stärka kommunen som turistmål och på så vis bidra till landsbygdsutvecklingen. Att utveckla detta område som LIS kommer inte bara gynna en kommande befolkning utan även den befintliga befolkningen på denna plats. Människorna får en möjlighet att dels utveckla sina boenden och samtidigt kommer tillgängligheten att öka då tydligare koppling till olika samhällen skapas.

Figur 23 – LIS-område Blågöl.

6. LIS-område Sydöstra Skruv

Beskrivning av området:

Nära centrala Skruv på dess sydöstra sida ligger två små sjöar, Bad- och Laxsjön, precis intill varandra. LIS-området ligger i anslutning till väg 823 med 419 fordon (ÅDT) varav 39 utgörs av tung trafik. Området har tidigare varit en grustäkt som omvandlas till två sjöar med gångvägar runt om. I området kring sjöarna finns en grillplats, bostadsbebyggelse, idrottsplats, motionsspår och promenadstråk nära strandkanten. Där finns även Skruvs vildmarkscamping som drivs ideellt av sportfiskeklubben. I Laxsjön finns goda fiskemöjligheter där fisk planteras regelbundet och vid Badsjön finns en fin och välbesökt badplats. I sjön närområde finns flera småvägar och mindre bebyggelsegrupper med tillhörande infrastruktur, vilket är en gynnsam förutsättning för fortsatt utveckling. Området har ett bra läge nära skog och natur med centrum, handel och skolor inom räckhåll och inte har alltför långa avstånd till tåg och arbetsmöjligheter i exempelvis Emmaboda och Nybro. LIS-området omfattas av grundvattenförekomsten ”Salebodaåsen, Skruv Södra”. Badsjön och Laxsjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består till största del av isälvsediment. Angränsande områden består till stor del av morän med spår av ytligt berg eller berg i dagen. Jorddjupet inom området bedöms till cirka 3–5 m i centrala delen med ett avtagande djup åt öster där djupet är cirka 1–3 m.

I området finns en del instängda områden; norr om idrottsplatsen (A), i östra delen/öster om Laxsjön (B) samt i nordvästra hörnet (C). Delvis inom och sydväst om LIS-området finns det dessutom ett större flackt och låglänt område (D) där vatten kan ansamlas, se PM-Klimat och översvämningssrisker. Vid eventuell framtida exploatering måste hänsyn tas till befintliga lågpunkter och det låglänta området väster om sjöarna. Innan dessa bebyggs bör skyfallssituationen utredas noggrant.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Linneforsån/Momålaån (vattendrag), SE628427–147374

	Linneforsån/Momålaån
Vattenkategori	Vattendrag
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter, kadmium, bly och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 24 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Det finns inga kända fornlämningar eller andra kulturvärden inom det föreslagna LIS-området eller i dess omedelbara närhet. Vegetationen består främst av ädellövskog. Även inslag av blandskog med främst tall, björk och gran förekommer. Sumpskog finns i områdets södra och västra del. Inga rödlistade arter, nyckelbiotoper, sumpskogar eller dokumenterade bevarande värda naturområden berörs.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Lessebo kommun vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer nära natur och vatten.
- Delar av det aktuella området finns med i översiktsplanen med bostäder som tänkt framtida markanvändning.

Figur 25 – Badsjön och camping i Skruv.

Motiv:

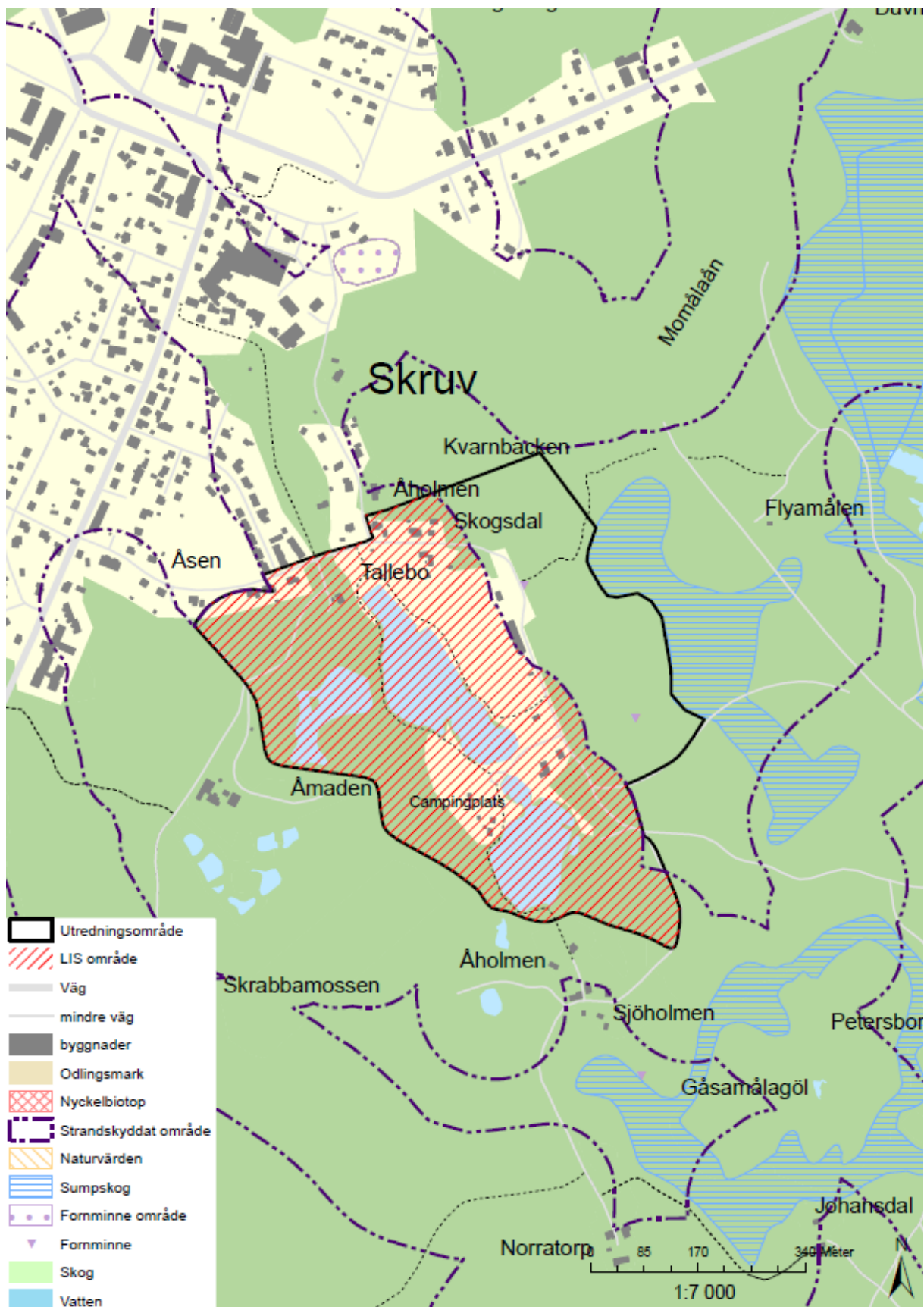
- Närhet till infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter.
- Småvägar finns redan i området.
- Kommunalt vatten- och avlopp möjligt.
- Förutsättningar för strandnära bebyggelse i attraktivt läge.
- Öka attraktiviteten och serviceunderlaget för Skruv som tätort.
- Området är en förlängning av själva Skruv.
- Möjlighet att öka förutsättningarna för friluftsliv och rekreation.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, turistattraktioner, camping- eller friluftsvksamheter

Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid ny bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Ta hänsyn till befintliga vandringsleder och stigar, ny bebyggelse får inte hindra att området används för rekreation och som strövområde.
- Befintliga restriktioner gällande grundvattenförekomsten skall följas.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Särskild hänsyn ska tas till översvännings-, erosions- och skredrisker. Geoteknisk utredning kan bli aktuellt i samband med fortsatt prövning.

Figur 26 – LIS-område Sydöstra Skruv.

Kommunens bedömning:

Området är attraktivt, tillgängligt och i viss utsträckning redan ianspråktaget för boende. Vacker plats, udde med fin vy över sjön. Levande by sommartid, fungerande turism, camping, och fotbollsplan. Detta område har goda möjligheter att hjälpa till att lyfta fram Skruvs tätort som en lämplig plats för idrott, fritid, friluftsliv, bad och fiske. För såväl boende i Skruv som besökare. Det kan stärka service lokalt samt öka besöksnäringen. En utveckling av campingplatsen i Skruv skulle kunna förbättra förutsättningarna för friluftsliv och rekreation och öka närområdets attraktivitet ytterligare, vilket gynnar näringslivet i hela kommunen. Utveckling kan också öka möjligheten att anställa fler och ha längre säsongöppet. Befintlig bystruktur som kan förtätas och utvecklas. Området bedöms lämpligt för en utveckling av permanentbostäder och/eller fritidsboende. Exploatering kan stärka lokal handel, kollektivtrafik, äldreomsorg och förskola i tätorten Skruv.

7. LIS-område Tjugosjö vid Östersjön

Beskrivning av området:

Området ligger vid Tjugosjö som ligger mellan Linnerydsvägen och Östersjön. Området ligger intill Östersjöns västra strand och närmsta samhällsservice finns både i Lessebo och Skruv. Befintlig bebyggelse finns redan i Tjugosjö, mestadels fritidshus, vilken kan kompletteras med ny bebyggelse. Endast enstaka hus har strandtomt. Med hänsyn till bebyggelsen finns det redan infrastruktur i form av vägar och el, medan vatten och avlopp blir en fråga i samband med fortsatt bebyggelse samt detaljplanering. LIS-området ligger i anslutning till väg 819 med 320 fordon (ÅDT) varav 32 utgörs av tung trafik. Skyltad hastighet på sträckan är 70 km/tim. Området ligger också nära statlig järnväg som löper mellan Emmaboda och Karlskrona som en del i Kust- till kustbanan och utgör en barriär för den fria rörligheten i området. Buller från järnvägen kan eventuellt påverka delar av området. Behov av åtgärder för att inte överskrida riktvärden för buller ska utredas inför eventuell exploatering. På andra sidan vägen och järnvägen ligger några fåtal hus. Runt Tjugosjö finns många fina strövområden och stigar. I närheten av området går utvandarleden och Linnerydsvägen är även ett populärt stråk för turister som cyklar och kör motorcykel.

Östersjön ligger i södra delen av kommunen, söder om Lessebo tätort och nordväst om skruv. Väster om sjön ligger Tjugosjö och en bit om sjön Skruvby. Runt Östersjö finns områden med goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv och i sjön finns möjligheter för fiske. Östersjö ingår i Östersjöns fiskevårdsområde och har ett strandskydd på 100 meter i vatten och på land.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består av fast morän med spår av ytligt berg eller berg i dagen. Jorddjupet i området bedöms vara 3–5 m. Översvänningsrisk och lågpunkter förekommer framförallt i LIS-områdets östra del utmed strandkanten, där vatten kan bli stående vid skyfall. Ökade nederbörds mängder och en förhöjd havsnivå kan medföra översvänningsrisker och problem med erosion, vilket ställer krav på ny bebyggelse. Generellt är låglänta områden nära sjön relativt sett mer riskutsatta än övriga. Innan dessa bebyggs bör skyfallsanalysen kompletteras och skyfallssituationen utredas noggrant i samband med detaljplanens genomförandeskedan för att ge en mer korrekt bild av översvänningsrisken. Det är också viktigt att inte placera hus för nära branta strandkanter där det finns risk för ras eller skred.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Bäck vid Granön (vattendrag), SE628252–517526

	Bäck vid Granön
Vattenkategori	Vattendrag
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 27 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Söder om Östersjö samt i Tjugosjö finns områden med fornminnen i form av gårdstomter/bytomter. Tjugosjö ingår i länets kulturmiljöprogram och området är rikt på röjningsanläggningar som vällagda stenmurar etc. men även på odlingsytor som undgått total stenröjning. Landskapet är småskaligt men åkerstrukturen är relativt väl sammanhållen. För tilltänkt ny bebyggelse innebär dessa fornlämningar att ett ställningstagande angående deras värde samt avgränsning behöver göras. Sydväst och söder om LIS-området finns två nyckelbiotopsområden (N 59 – 2000 och N 6917 – 1998). Nyckelbiotopen består av en rad mycket grova och gamla lövträd (en del ask- och aspträd, hamling, vedsvamp och vårtbjörk). Inga rödlistade arter eller nyckelbiotoper berörs. Vegetationen inom LIS-området består främst av ädellövskog. Även inslag av blandskog med främst tall, björk och gran förekommer. Mindre partier sumpskog finns i områdets östra del.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Lessebo kommun vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer nära natur och vatten.
- Ta tillvara på och utöka turism och besöksnäringen.

Motiv:

- Förutsättningar för nya attraktiva fritidshus.
- Småvägar finns redan i området.
- Möjlighet att öka och utveckla förutsättningarna för friluftsliv, rekreation och turistverksamhet inom vildmark och fiske.
- Allmänhetens tillgång till området ökar.

Tänkt utveckling:

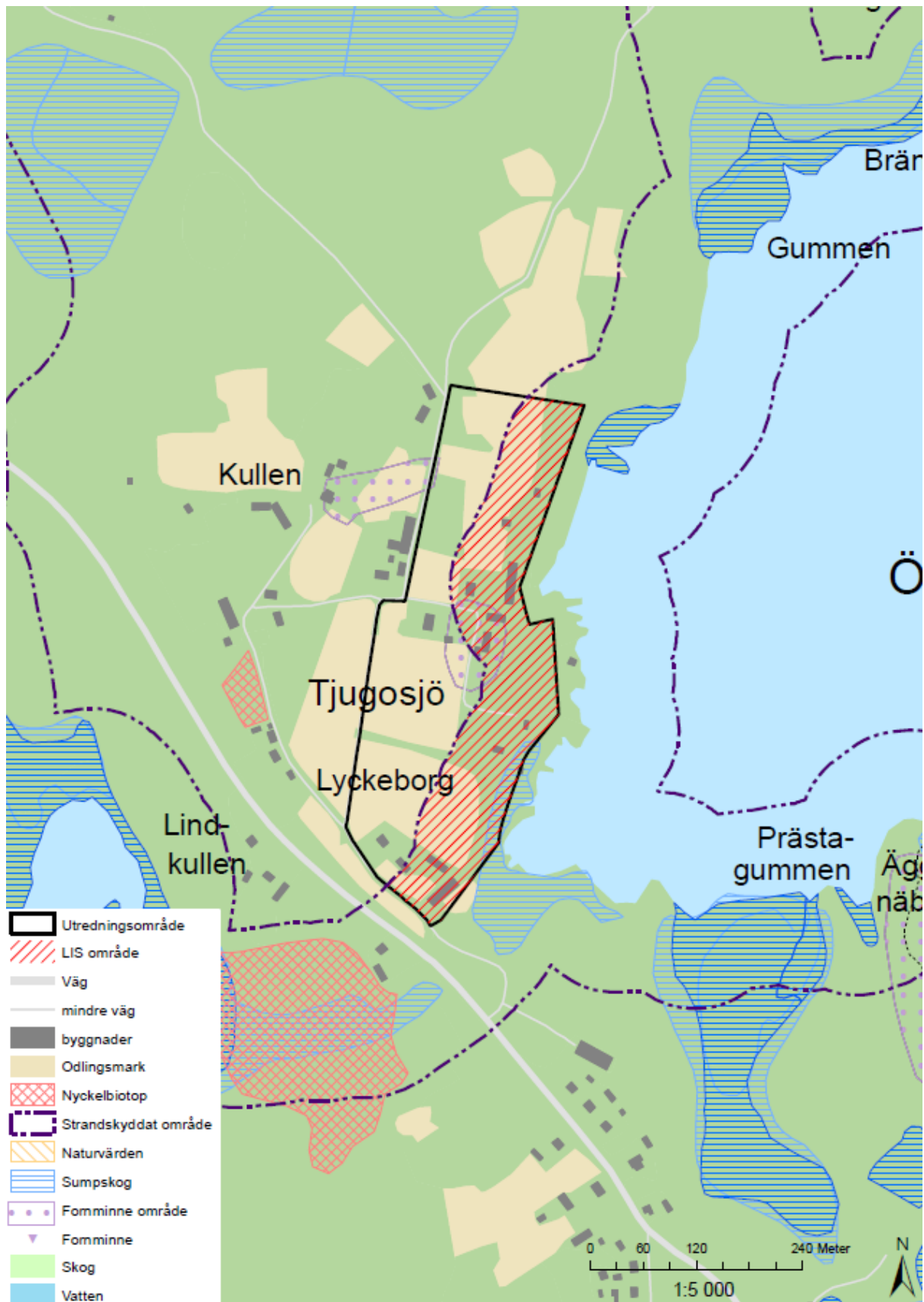
- Fritidshusbebyggelse, turistattraktioner, camping- eller friluftsvksamheter

Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid utökad bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Hänsyn till områdets historia och karaktär.
- Ny bebyggelse måste uppföras på ett sätt som tar hänsyn till natur- och kulturvärden i området. Arkeologiska utredningar kan bli aktuella.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Särskild hänsyn ska tas till översvåmnings-, erosions- och skredrisker. Geoteknisk utredning kan bli aktuellt i samband med fortsatt prövning.
- Vid exploatering förutsätts en tidig dialog med Trafikverket för att säkerhetsställa att exploateringen inte påverkar järnvägens riksintressekorridor negativt.
- Nyckelbiotop ligger i gräns mot LIS-område och skyddas. Området kräver noggrann planering för att inte påverka närliggande nyckelbiotopsområde.

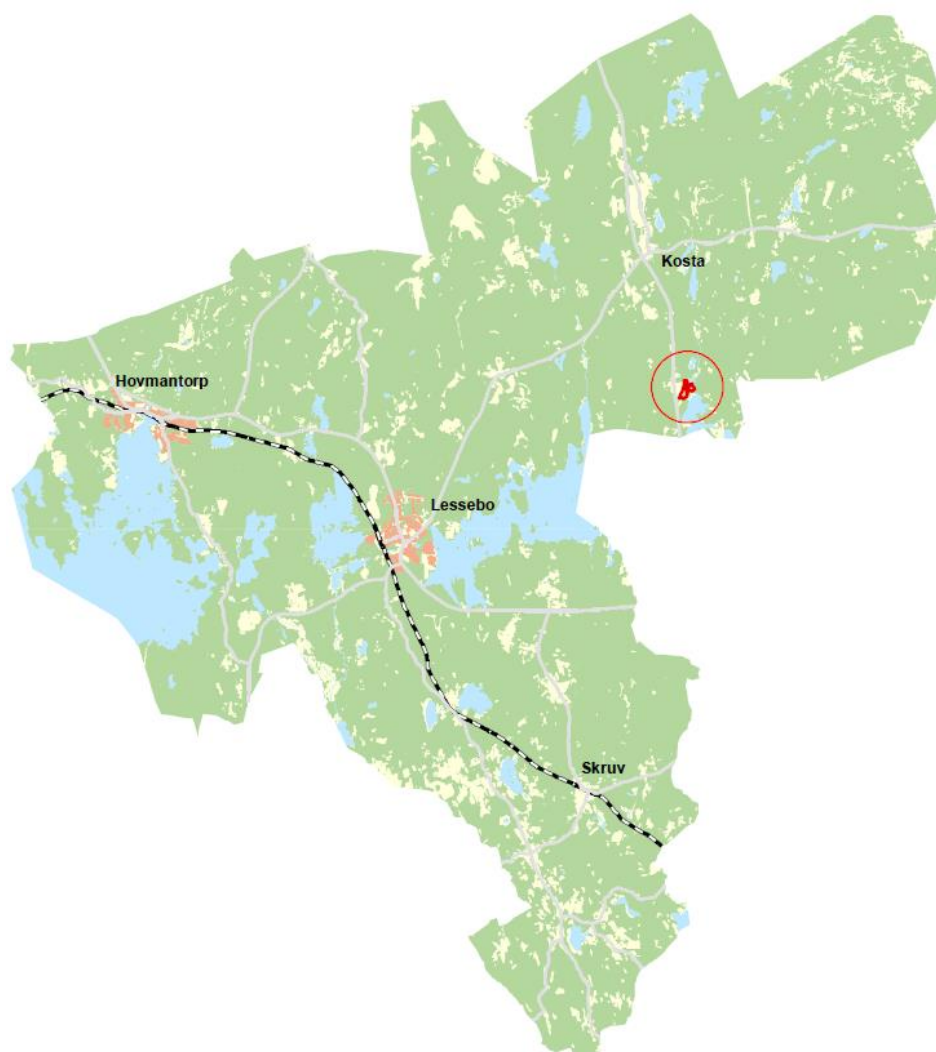
Kommunens bedömning:

Området är tillgängligt och i viss utsträckning redan ianspråktaget för boende. Platsen är attraktiv för vildmarksupplevelser och erbjuder tystnad och avskildhet samtidigt som vägförbindelserna till platsen är goda. Området ses som lämpligt för enskild bebyggelse, främst fritidshus. Även mindre bebyggelse med turistverksamheter skulle kunna vara lämpliga. Potentiell bebyggelse ska utformas på ett sätt som tar hänsyn till områdets karaktär. Fritidsboende här kan göra att fler upptäcker möjligheten till naturen som finns för invånarna i Lessebo kommun, vilket kan leda till att fler väljer att bo kvar eller bosätta sig i kommunen. En förtätning av den befintliga bebyggelsen kan stärka lokal handel, kollektivtrafik, äldreomsorg och förskola i tätorterna Lessebo och Skruv.

Figur 28 – LIS-område Tjugosjö vid Östersjön.

8. LIS-område Transjö

Beskrivning av området:

LIS-området utgörs av en del av ett befintligt relativt tätbebyggt fritidshusområde med trädgårdar, gemensamma ytor och ordnat gatunät. I Transjö finns 30-tal bofasta invånare och ytterligare några sommarbostäder. Det finns ett glasbruk, Transjö hytta, som är aktivt. Själva området i sig är beläget söder om Kosta nära riksväg 28. I området trafikeras väg 28 av 1262 fordon (ÅDT) varav 223 utgörs av tung trafik. Skyltad hastighet på sträckan är 90 km/tim. Väg 28 är rekommenderad väg för farligt gods. Bebyggelsen ligger vid Transjödammens sydvästra del i ett idylliskt läge och några med sjötomt. Öster om Transjödammen ligger enstaka utspridda fritidshus. Transjödammen används lite till fiske, båt och bad. Transjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land. Dessutom är Transjön en sjö som går över kommungränsen till Emmaboda kommun.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består av isälvs sediment dominerade av stenigt grus. Jorddjupet i området bedöms vara 3–5 m. Översvänningsrisk och lågpunkter förekommer framförallt i LIS-områdets östra del utmed strandkanten, där vatten kan bli stående vid skyfall. Ökade nederbörds mängder och en förhöjd havsnivå kan medföra översvänningsrisker och problem

med erosion, vilket ställer krav på ny bebyggelse. Generellt är låglänta områden nära sjön relativt sett mer riskutsatta än övriga. Innan dessa bebyggs bör skyfallsanalysen kompletteras och skyfallssituationen utredas noggrant i samband med detaljplanens genomförandeskeden för att ge en mer korrekt bild av översvämningens risk. Det är också viktigt att inte placera hus för nära branta strandkanter där det finns risk för ras eller skred.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Lyckebyån (vattendrag), SE629753–147688

	Lyckebyån
Vattenkategori	Vattendrag
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 29 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Både inom och utanför det utpekade området finns det bevarandevärda områden, bland annat där det finns enstaka identifierade fornlämningar i form av gårdstomter/bytomter. Transjö ingår i länets kulturmiljöprogram och Transjö utgör en typisk småländsk kombination mellan en traditionell agrar miljö och glasbruk. Odlingslandskapet innehåller gott om lämningar av stenröjning som odlingsrösen och stenmurar etc. Ytterligare utredningar kan eventuellt komma att behövas i kommande detaljplanerings- eller bygglovsprocesser. Vegetationen inom LIS-området består främst av ädellövskog. Även inslag av blandskog med främst tall, björk och gran förekommer. Våtmarker finns i omedelbar närhet till planområdet främst i form av sumpskog/sankmark med naturvärden (klass 2), strax utanför LIS-områdets gräns mot sydöst. Sumpskogen är känslig för ökad avvattnings och körning med arbetsmaskiner. Sumpskogsområdet utgörs av myr- och skogsmosaik. Där finns bland annat viktiga lokaler för fågellivet. Inga rödlistade arter eller nyckelbiotoper berörs.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Lessebo kommun vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer nära natur och vatten.
- Ta tillvara på och utöka turism och besöksnäringen.

Motiv:

- Förutsättningar för nya attraktiva fritidshus.
- Småvägar finns redan i området.

- Möjlighet att öka och utveckla förutsättningarna för friluftsliv, rekreation och turistverksamhet inom vildmark och fiske.
- Allmänhetens tillgång till området ökar.
- Riksväg 28 som kopplar samman Kosta med Emmaboda ligger intill området.

Tänkt utveckling:

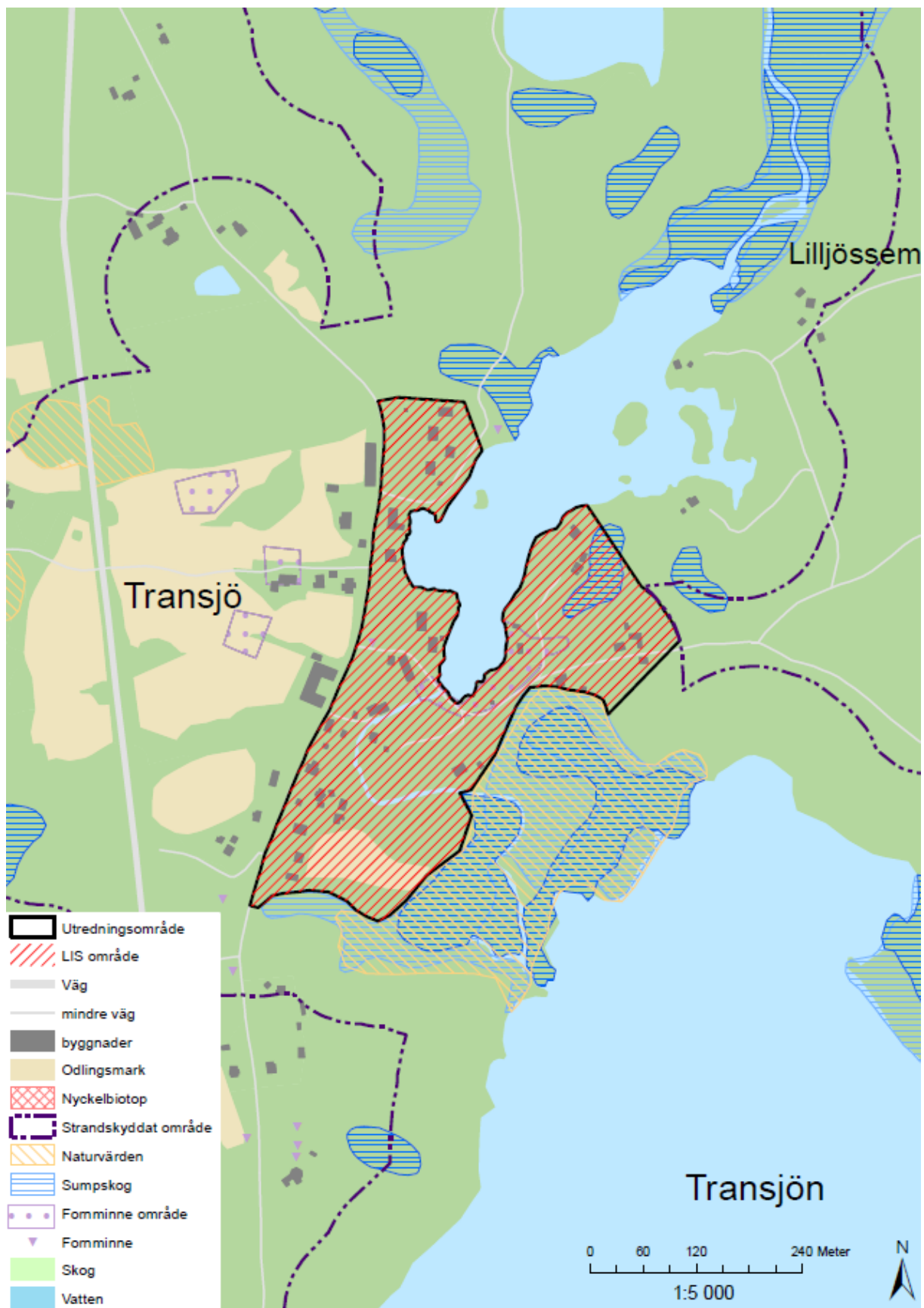
- Fritidshusbebyggelse, turistattraktioner, camping- eller friluftsvärksamheter

Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid ny bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Särskild hänsyn ska tas till översvämning-, erosions- och skredrisker. Geoteknisk utredning kan bli aktuellt i samband med fortsatt prövning.
- Ny bebyggelse måste uppföras på ett sätt som tar hänsyn till natur- och kulturvärden i området.
- Säkerställa att vattenkvalitén inte försämras då den är knuten till Emmabodas vattenförsörjning.
- Vid en eventuell exploatering krävs fördjupade arkeologiska inventeringar och utredningar av eventuellt förekommande fornlämning.

Kommunens bedömning:

Området är attraktivt, tillgängligt och i viss utsträckning redan ianspråktaget för boende. Området är tillgängligt och i viss utsträckning redan ianspråktaget för boende. Platsen är attraktiv för vildmarksupplevelser och erbjuder tystnad och avskildhet samtidigt som vägförbindelserna till platsen är goda. LIS-området är lämpligt för mindre småhus av fritidshuskaraktär. Även mindre bebyggelse med turist- eller friluftsvärksamheter skulle kunna vara lämpliga. Eventuellt kan besöksnäring vara lämpligt. Potentiell bebyggelse ska utformas på ett sätt som tar hänsyn till områdets karaktär. Fritidsboende här kan göra att fler upptäcker möjligheten till naturen som finns för invånarna i Lessebo kommun, vilket kan leda till att fler väljer att bo kvar eller bosätta sig i kommunen. En förtätning av den befintliga bebyggelsen kan stärka lokal handel, kollektivtrafik och förskola i tätorten Kosta.

Figur 30 – LIS-område Transjö.

9. LIS-område Ryttaarenäset

Beskrivning av området:

LIS-området är en del av Ormeshaga och ligger söder om Ormeshaga fritidsby. Området ligger öster om sjön Rottnen och väster om väg 834 som går från Hovmantorp till bland annat Linnehult och Ugnanäs. I området trafikeras väg 834 av 500 fordon (ÅDT) varav 38 utgörs av tung trafik. Skyltad hastighet på sträckan är 70 km/tim. Närmsta service finns i Hovmantorps samhälle. Det finns i det utpekade området redan en del bebyggelse, vilken kan kompletteras med ny bebyggelse. I området finns några mindre lantbruksverksamheter och företag i närheten av Ormeshaga. Här finns också några båtplatser. I närheten av området går cykellederna ”På tur i glasriket” och Rottnen runt”. Med hänsyn till bebyggelsen finns det redan infrastruktur i form av vägar och el, medan vatten och avlopp blir en fråga i samband med fortsatt bebyggelse samt detaljplanering. Rottnen har ett utökad strandskydd på 200 meter i vatten och på land.

Skred, ras, erosion och översvämning:

Marken inom LIS-området består av fast morän med spår av ytligt berg eller berg i dagen.

Jorddjupet i området bedöms vara 3–5 m. Närmast sjön Rotten förekommer organiska jordarter såsom torv, dy och gyttja.

Översvämningrisk och lågpunkter förekommer framförallt i LIS-områdets västra del utmed strandkanten, där vatten kan bli stående vid skyfall. Ökade nederbörds mängder och en förhöjd havsnivå kan medföra översvämningrisker och problem med erosion, vilket ställer krav på ny bebyggelse. Generellt är låglänta områden nära sjön relativt sett mer riskutsatta än övriga. Innan dessa bebyggs bör skyfallsanalysen kompletteras och skyfallssituationen utredas noggrant i samband med detaljplanens genomförandeskedan för att ge en mer korrekt bild av översvämningrisken. Det är också viktigt att inte placera hus för nära branta strandkanter där det finns risk för ras eller skred.

Miljö kvalitetsnormer för vatten:

Aktuellt LIS-området berörs av en vattenförekomst/recipient:

- Rotten (sjö), SE629022–146127

	Rotten
Vattenkategori	Sjö
Kemisk status	Uppnår ej god
Risk att kemisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att kemisk status ej uppnås	Överskridande av bromerad difenyleter, kadmium, bly och kvicksilverföreningar
Ekologisk status	Måttlig
Risk att ekologisk status ej uppnås	Risk att ej uppnås till 2027
Orsaker till att ekologisk status ej uppnås	Påverkan av morfologiska förändringar och kontinuitetsförändringar
Miljögifter	Ja

Figur 31 – Status och riskbedömning för berörd vattenförekomst.

Natur- och kulturvärden:

Både inom och utanför det utpekade området finns det bevarandevärda områden, bland annat där det finns enstaka identifierade fornlämningar i form av gårdstomter/bytomter. Ytterligare utredningar kan eventuellt komma att behövas i kommande detaljplanerings- eller bygglovsprocesser. Längs hela strandkanten finns det värdefulla sumpskogar och naturvärden som bör beaktas och bevaras vid eventuella byggnation. Vegetationen består av en blandning av barr- och lövskog samt mossar med äldre tallskog i anslutning. Även inslag av blandskog med främst björk, asp och gran förekommer. Väster om LIS-området finns två smala nyckelbiotopsområden (N 4372 – 1996 och N 4435 – 1996). Nyckelbiotopen består av en rad mycket grova och gamla lövträd (en del askträd, hamling och vårtbjörk). Inga rödlistade arter eller nyckelbiotoper berörs.

Relevanta ställningstagande i översiktsplan för Lessebo kommun 2018:

- Lessebo kommun vill kunna erbjuda attraktiva boendemiljöer nära natur och vatten.
- Ta tillvara på och utöka turism och besöksnäringen.

Motiv:

- Förutsättningar för nya attraktiva fritidshus.
- Småvägar finns redan i området.
- Möjlighet att öka och utveckla förutsättningarna för friluftsliv, rekreation och turistverksamhet inom vildmark och fiske.
- Området kan kopplas samman genom olika vandringsstigar med sjön Vasen.
- Allmänhetens tillgång till området ökar.

Tänkt utveckling:

- Bostadsbebyggelse, fritidshus, turistattraktioner, camping- eller friluftsvksamheter

Ta hänsyn till vid planering:

- Detaljplan bör göras för området vid ny bebyggelse.
- Bevara ett område närmast stranden till förmån för allmänhetens tillgänglighet och växt- och djurlivet.
- Vid planläggning skall hänsyn tas till miljö kvalitetsnormer (MKN) för närliggande vattenförekomster.
- Nyckelbiotop ligger i gräns mot LIS-område och skyddas. Området kräver noggrann planering för att inte påverka närliggande nyckelbiotopsområde.
- Särskild hänsyn ska tas till översvämning-, erosions- och skredrisker. Geoteknisk utredning kan bli aktuellt i samband med fortsatt prövning.
- Ny bebyggelse måste uppföras på ett sätt som tar hänsyn till natur- och kulturvärden i området. Arkeologiska utredningar kan bli aktuella.

Kommunens bedömning:

Området är tillgängligt och i viss utsträckning redan ianspråktaget för boende. Platsen är attraktiv för vildmarksupplevelser och erbjuder tystnad och avskildhet samtidigt som vägförbindelserna till platsen är goda. Området är lämpligt för främst fritidshus och turist- eller friluftsvksamheter. Eventuellt kan permanentbostäder vara lämpligt. Potentiell bebyggelse ska utformas på ett sätt som tar hänsyn till områdets karaktär. Fritidsboende här kan göra att fler upptäcker möjligheten till naturen som finns för invånarna i Lessebo kommun, vilket kan leda till att fler väljer att bo kvar eller bosätta sig i kommunen. En förtätning av den befintliga bebyggelsen kan stärka lokal handel, kollektivtrafik, äldreomsorg och förskola i tätorten Hovmantorp.

Figur 32 – LIS-område Ryttarenäset.

Bortvalda områden

Lessebo kommuns större sjöar som har varit med i utredningen men valts bort redovisas här i bokstavsordningen.

Björnsjön

Björnsjön ligger nordost om Kosta och har ingen etablerad permanent bebyggelse idag. Det finns endast enstaka fritidshus i södra respektive sydöstra delen av sjön. Kring Björnsjön har större skogsavverkningar gjorts, vilket har lämnat stora områden öppna. Förutom fiske i sjön används sjön och dess omgivning inte särskilt mycket. I området finns relativt goda förutsättningar för att utveckla frilufts- och rekreationsverksamhet då det ligger i närheten av Kosta och Visjön. Björnsjön är en del av Läns fiskevårdsområde. Nordost om sjön finns ett område med särskilda naturvärden och öster om sjön finns ett område med fornminnen. Björnsjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice, har ingen bebyggelse idag och är svårtillgänglig.

Grönösjön

I östra delen av Lessebo kommun cirka 4 km sydost från Kosta ligger ett område med mindre sjöar och sankmarker. Grönösjön är en av sjöarna. Det finns ingen bebyggelse nära sjön bara någon enstaka på lite avstånd. Området kring sjöarna är naturreservat och Natura 2000-områden. I närheten finns även Lövsjö ängar, Tiagöl och Tiafly. I dessa områden finns höga naturvärden och nyckelbiotoper. Området bör bevaras för att ge fortsatta goda förutsättningar för naturtypens typiska vät- och djurarter. Grönösjön och Tiagöl har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Runt Grönösjön finns flera naturreservat, Natura 2000-områden, områden med höga naturvärden och nyckelbiotoper. Sjön bör förbli orörd.

Hacksjön

Öster om Hovmantorp ligger en mindre sjö, Hacksjön. Där finns idag ett vattenverk i sydväst, annars bara något enstaka hus i öst. Sjön och dess närområde används för fiske och som strövområde. I området finns mycket småvägar och stigar och det har goda förutsättningar för ökad rekreations- och fritidsverksamhet. Om Hovmantorp växer ytterligare kan området i framtiden bli viktigt som tätortsnära grönområde. Endast mindre bebyggelse som har med rekreation och friluftsliv bör därför tillåtas. I närheten av sjön finns även fornminnen, områden med särskilda naturvärden och nyckelbiotoper. Hacksjön är del av ett vattenskyddsområde och del av Vasen m.fl. sjöars fiskevårdsområde. Hacksjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området är bättre att spara som rekreationsområde. Endast enstaka bebyggelse som bidrar till att utveckla detta syfte bör tillåtas.

Kråksjön

I södra delen av kommunen ligger Kråksjö samt en sjö med samma namn. Det är en liten grund sjö med en del sankmark omkring. Närmsta service finns i Skruv cirka 6 km bort. Det

finns några enstaka utspridda hus i närheten av sjön. Kråksjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: I området finns endast enstaka utspridd befintlig bebyggelse, det är långt till kollektivtrafik och service och sankmark försvårar tillgängligheten i området.

Kvarnsjön

Söder om Strömbergshyttan ligger Kvarnsjön. Nära sjöns norra ände passerar riksväg 25 och avskiljer sjön från Strömbergshyttan. Kvarnsjön är grund och där finns idag ingen etablerad bebyggelse. I nuläget fungerar riksvägen som en stark barriär så det är i nuläget inte lämpligt med bebyggelse kring sjön. Riksväg 25 kan i framtiden komma att få en annan sträckning och i så fall borde frågan omprövas. Sjön är del av Öjen m.fl. sjöars fiskevårdsområde och har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området är i nuläget avskärmat från befintlig bebyggelse och det är inte lämpligt med bebyggelse men ställningstagandet bör omprövas om riksväg 25 får en annan sträckning.

Ljudersjön

Intill Ljuder på dess östra sida ligger Ljudersjön. I sjöns närområde finns flera vägar och mindre bebyggelsegrupper. Norr om sjön går järnvägen och på östra sidan finns mindre åkrar och ängar samt enstaka utspridd bebyggelse i närheten av sjön och strax en kilometer bort Fågelvägen ligger tätorten Skruv. Cirka 1 km söder om sjön ligger Grimsnäs, en större gård och några enstaka hus. I Grimsnäs finns restaurang och logi annars finns närmsta service i Skruv och i Lessebo. För Ljuder finns ett kulturminnesvårdsprogram som beskriver till exempel kyrkan med tillhörande bebyggelse Åkerby vägskäl och utvandrarleden. Det är en grund sjö och tillgängligheten till sjön försvåras genom stenar, vass och sankmark. Ljudersjön ingår i Ljudersjöns fiskevårdsområde och har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har värdefull kulturhistoria och i närheten finns värdefull glesbygdskaraktär samt särskilda naturvärden. Det är också relativt långa avstånd till kommunikationer och service samt sjön är svårtillgänglig.

Löften

Sjön Löften ligger vid södra kommungränsen och med större delen i Emmaboda kommun. Endast cirka 2 kvadratkilometer finns i Lessebo kommun. Där finns endast något enstaka hus. Vid sjön har några hotade arter sina lokaler. Större områden med sankmark finns längs sjön. Löften har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området innehåller lite bebyggelse hotade djurarter och större delen av sjön i Emmaboda kommun.

Lövsjön

I östra delen av kommunen ligger Lövsjön. Den ligger inom militärt skjutfältsområde. Nära strandlinjen finns ingen bebyggelse men strax söder om sjön ligger den mindre bebyggelsegruppen Lövsjö. Sankmark runt i stort sett hela sjön gör den svårtillgänglig. Lövsjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området är svårtillgänglig och har ingen befintlig bebyggelse och är inom militärt skjutfältsområde.

Stampasjön

Stampasjön, Djupgöl och Vitgöl ligger söder om Kosta och har ingen etablerad permanent bebyggelse idag. Det finns några enstaka mindre fritidshus i södra delen av Stampasjön samt ett hus norr om Djupagöl. I området finns goda förutsättningar för att utveckla friluft- och rekreationsverksamhet, då det ligger i närheten av Kosta och det går lätt att ta sig till området. Stampasjön, Djupgöl och Vitgöl har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice, har ingen bebyggelse idag och är svårtillgänglig.

Vasen

Vasen ligger mellan Lessebo och Hovmantorp. Väster om sjön finns Ormeshaga och väg 834. Närmsta service med mataffär, skola och tågstation finns i Hovmantorps samhälle cirka 5 km norrut. Naturen består av en blandning av barr- och lövskog samt mossar med äldre tallskog i anslutning. I Vasen finns ett intresse av fiske. Sjön ingår i Vasen fiskevårdsområde och har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice, har ingen bebyggelse idag och är svårtillgänglig.

Veden

Sjön Veden ligger i sydvästra delen av kommunen och sjöns västra halva i Tingsryds kommun. Det finns enstaka bebyggelse i närheten i Vedamåla. Sjön ligger avsidet med mindre goda förutsättningar för service och kommunikation. Kring sjön är det näst intill orört med vass och sankmarker. Veden har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice och är värdefullt för växt- och djurliv.

Videsjön

Väster om Ljuder och delvis i Tingsryd kommun ligger Videsjön. På våren är sjön vattenfylld men på sommaren består området av våtmark och våtmarksväxter. Området är ett naturskyddsområde klass 1 med särskilt höga naturvärden och innehåller många nyckelbiotoper samt även fornlämningsområden. Det är en väldigt viktig våtmark för fågellivet och kommer troligen att bli ett Natur 2000-område enligt fågeldirektivet. Sjön ligger också inom riksintresse för naturvård. Videsjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice och är mycket värdefullt för växt- och djurliv. Ett viktigt fågelområde och troligen blivande Natura 2000-område.

Visjön

I nordöstra delen av kommunen ligger Visjön, några kilometer nordost om Kosta. Den är en del av ett naturreservat och dess omgivning består i stora delar av en 100-årig barrblandskog med inslag av ännu äldre tallskog längs stränderna och på öarna. Väster om sjön finns en

vandringsled på cirka 6 km runt om sjön och ett flertal stigar. I södra delen av sjön ligger enstaka bebyggelse. Från sjön är det cirka 3 km till närmsta samhällsservice i Kosta och det är även cirka 3 km till väg 28. Området används som friluftss- och strövområde av många framförallt av boende i Kosta. Det har goda förutsättningar och bör bevaras och utvecklas som friluftsområde och strövområde för boende i Kosta och för besökare. Visjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området är mycket värdefullt för växt- och djurliv och är ett naturreservat som är populärt för rekreation och friluftsliv.

Västersjön

Västersjön ligger öster om Tjugosjö och öster om Östersjön. Västersjön är avskilt från större delar av bebyggelsen på grund av Linnerydsvägen och järnvägen. Nära strandlinjen finns ingen bebyggelse och sjön är svårtillgänglig på grund av sankmark. Öster om sjön är ett av kulturminnesprogrammets områden och där finns också två nyckelbiotopsområden. Området kring sjön är relativt opåverkat och ligger något avsides från bebyggelse och infrastruktur. Västersjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice, har ingen bebyggelse idag, är svårtillgänglig och har höga naturvärden.

Åskällen

Åskällen är en liten sjö vid Sibbamåla i södra delen av Lessebo kommun. Kring sjön finns ingen bebyggelse men höga värden för växt- och djurliv. Åskällen har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice, har ingen bebyggelse idag och har naturvärden för växt- och djurliv.

Älgasjön

Älgasjön ligger cirka 3 km väster om Kosta. Kring sjön finns ingen bebyggelse förutom en fritidsvilla med strandtomt. Området norr om sjön innehåller mycket sankmark och i närheten finns särskilda naturvärden. Älgasjön är en del av Läens fiskevårdsområde och har goda förutsättningar för friluftsliv. Älgasjön har 100 meter strandskydd i vatten och på land.

Motiv: Området har långt avstånd till samhällsservice, har nästan ingen bebyggelse idag och har naturvärden för växt- och djurliv. Området är istället lämpligt för fiske och rekreation.

Öjen

Öjen ligger väster om Lessebo och centralt i kommunen. Den används för fiske, annars används inte sjön och dess närområde särskilt mycket. Det finns en före detta badplats i södra delen av sjön och några grillplatser. Väster om sjön finns flera fina grusvägar som har förbindelse med cykelleder och strövområden kring Hovmantorp, Ormeshaga, Rottnen och Vasen. Norr om Öjen går järnvägen och riksväg 25. Öster om Öjen ligger ett verksamhets- och industriområde. Det finns vissa områden med förorenad mark på östra sidan av sjön.

Motiv: Öjen har nästan ingen bebyggelse. Flera kända fornlämningar finns runt sjön. Runt sjön finns också flera områden med sumpskogar och sankmarker. Potentiellt förorenade områden finns vid den östra delen av sjön. Området är istället lämpligt för fiske och rekreation.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning

Ett tematiskt tillägg till en översiktsplan skall miljö bedömas enligt Miljöbalken om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen utgör en process som inleds med att man avgör om en miljöbedömning krävs och som sedan fortsätter med avgränsning och framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning.

Miljökonsekvensbeskrivningen utgör det dokument där den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas. Rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd skall också identifieras, beskrivas och bedömas. Kommunen har i detta fall ansett att en miljöbedömning skall genomföras.

Avgränsning av MKB

Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar på principiella diskussioner om tänkbara konsekvenser som kan beskrivas. Resonemanget om exempelvis påverkan på naturmiljö och allmänhetens tillgänglighet sker på en generell nivå för att hitta de faktorer som är viktiga att studera vidare i samband med kommande prövningar. När det arbetas fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen skall miljökonsekvensbeskrivningen vara översiktlig, se till helheten och inte gå in på detaljer för varje delområde som behandlas i det tematiska tillägget. Miljöeffekterna specifikt för varje enskilt föreslaget utvecklingsområde i det tematiska tillägget till översiktsplanen beskrivs inte i denna miljökonsekvensbeskrivning. Detta kommer istället att utredas i samband med detaljplaneläggning och lokaliseringsprövning av enskilda objekt. Miljöbedömningen har gjorts utifrån de miljömässiga konsekvenserna av planförslaget. Miljökonsekvensbeskrivningen skall fokusera på enligt reglerna om miljöbedömning de aspekter av planen som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Negativa och positiva potentiellt betydande miljökonsekvenser för Lessebo kommun för tematiska tillägget vad gäller landsbygdsutveckling i strandnära lägen bedöms vara:

- Påverkan på växt- och djurliv
- Påverkan på rekreationsvärden och friluftsliv (allmänhetens tillgänglighet)
- Påverkan på kulturmiljövärden

Följande miljömål kan uppnås med hjälp av förslaget:

- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Levande sjöar och vattendrag
- Ingen övergödning

Miljökonsekvenser

Nedan beskrivs det tematiska tillägget samt nollalternativets översiktliga och generella konsekvenser avseende biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv. Kapitelindelningen utgår ifrån innehållskraven i MKB enligt 6 kap. MB.

I kapitlet görs en jämförelse mellan alternativen Nollalternativ och planförslag. Nollalternativ beskriver en utveckling utan de åtgärder som föreslås i det tematiska tillägget till översiktsplanen. Beskrivningen av utvecklingen i ett nollalternativ blir ett resonemang utifrån den allmänna utvecklingen i stort. Vid behov ges förslag på förebyggande åtgärder som kan eliminera eller minimera de eventuella negativa konsekvenserna. Konsekvenser och åtgärdsförslag i detalj hänskjuts till kommande prövningar, då detaljlokalisering och utformning av tänkt exploatering är bestämd.

Befolkning, bebyggelse och hälsa

Nollalternativet

Alternativet innebär att utbyggnaden strandnära utvecklingsområden inte grundas på något tematiskt tillägg till översiktsplanen. Detta innebär att en etablering av strandnära bebyggelse kan ske vid alla kommunens vattendrag. Resultatet kan bli en spridd utbyggnad, vilket kan minska möjligheterna att uppnå kommunens översiktsplanestrategier. Risk för att konflikter uppstår med olika intressen är stora. Alternativet innebär en brist på kommunal styrning av vilka områden där landsbygdsutveckling skall ske. Detta riskerar att medföra en osäkerhet hos kommuninvånare om vad som gäller. Likaså medför alternativet en ökad osäkerhet för exploatörerna då kommunens politiska vilja kring landsbygdsutveckling inte finns redovisade. Detta kan medföra att en exploatör väljer en annan kommun att exploatera i, vilket bedöms påverka syftet med att erhålla en levande landsbygd.

Sjönära tomter är alltid attraktiva. I nollalternativet får man svårigheter att erbjuda attraktiva boendeformer, vilket i sin tur kan medföra att utflyttningen från kommunen ökar eller att man som nybyggare väljer en annan kommun att bosätta sig i. Utflyttningen ökar risken för nedskärningar i både serviceutbud och kollektivtrafik, vilket bidrar i sin tur till att bilberoendet inom kommunen ökar, vilket även bedöms påverka miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” negativt.

Planförslag

Genom det tematiska tillägget har kommunen starkare möjlighet att styra landsbygdsutvecklingen och exploateringen av strandnära områden, till vissa platser inom kommunens gränser. Bedömningen är att det i första hand gäller att exploatera de områden som gränsar till en redan samlad bebyggelse. Att samla den strandnära bebyggelsen till redan samlad bebyggelse främst i tätortsnära lägen har många fördelar. Bland annat är det mer ekonomiskt att dra kommunalt vatten- och avlopp och boende får närmare service av olika slag såsom skola och dagligvaruhandel. Man får också ha kvar mycket av den sammanhängande orörda naturen som är stor tillgång i Lessebo kommun. Planförslaget

bedöms bidra till att andelen befolkning inom kommunen ökar och att man erhåller en levande landsbygd.

Samlad bedömning

Planförslaget bedöms medverka till positiva konsekvenser då alternativet bidrar till en större inflyttning inom kommunen, vilket ger ett bättre underlag till service, landsbygdsutveckling och kollektivtrafik. Kollektivtrafiken skulle även kunna komma att utökas i turtätheten till och från dessa områden. Nollalternativet bedöms kunna medföra negativa konsekvenser.

Mark, djur, växter och biologisk mångfald

Nollalternativet

Att peka ut utvecklingsområden som är lämpliga för strandnära exploatering bedöms som positivt. Att inte peka ut områden (nollalternativet) medför att man erhåller en mycket otydlig styrning och får ut både landskapsbildssynpunkt och naturmiljösynpunkt ses som sämre än planförslaget. En spridd utbyggnad som nollalternativet medför bedöms medföra en mer negativ påverkan på naturmiljön än om man har en styrning mot vissa områden, även om kommunen har möjlighet att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglovsprövning. Genom det tematiska tillägget kan kommunen tidigare och på ett mer systematiskt och genomtänkt sätt ta ställning till vilka av områdena som en eventuell exploatering bör hänvisas till. Konflikter kan då undvikas i tidiga skeden. Nollalternativet bedöms medföra negativa konsekvenser. Totalt sett medför dock alternativet sannolikt att färre strandnära områden exploateras, vilket ändå kan vara positivt för växter och djur m.m. i förhållande till planförslaget.

Planförslaget

Lessebo kommun har goda förutsättningar för att använda sig av LIS-områden då ett stort antal sjöar finns. Sjöarna omfattas av de generella strandskyddsbestämmelserna. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd (strandskyddsområde). Både landsidan och vattensidan utgör såldes strandskyddsområden. Länsstyrelsen får utöka strandskyddet till 300 meter. I Lessebo kommun gäller 100 meter i alla sjöar och vattendrag förutom sjön Rottnen som har 200 meters strandskydd på landområdet och i vattenområdet. Det tematiska tillägget föreslår utvecklingsområden i anslutning till sjönära lägen. Ambitionen från kommunens sida är dock att ny- och tillbyggnad sker på en restriktion i förhållande till natur- och kulturmiljö och handlar alltså inte om att minska allmänhetens tillgänglighet till strandzonen snarare tvärtom. Genom en strandnära exploatering kan även allmänheten få tillgång till områden som de tidigare inte har haft vilket även gynnar friluftsliv och turism. Det handlar om avvägning mellan enskilda och allmänna intressen. I samband med detaljplaneläggning och lokaliseringssprövning av enskilda fastigheter som omfattas av de generella strandskyddsbestämmelserna kan dispens från strandskyddet behöva sökas. I dispensansökan kommer allmänhetens tillgänglighet till strandzonen och påverkan på växt- och djurliv att konsekvensbeskrivas.

Inget av föreslagna LIS-områden berör Natura-2000, naturreservat, kulturresevat, riksintresseområde för naturmiljö, riksintresseområde enligt 4 kap. Miljöbalken samt biotopskyddade objekt. De utpekade LIS-områden har stora biologiska och landskapsbildsmässiga värden. Många har även stora värden för kulturmiljön. Påverkan på dessa områden beror till stor del på detaljlokalisering och detaljutformning. Därför är det svårt att på denna övergripande nivå bedöma hur stora konsekvenserna kan bli. Risk för negativ påverkan finns men det bör vara relativt lätt att undvika konflikter genom att detaljstudera områdena ur natur- och kulturmiljösynpunkt. Detta medför att konsekvenserna bedöms som relativt begränsade.

En del av områdena kan även påverka positivt och gynnas av en exploatering. Ett exempel på detta är LIS-område "Fiskesbro ut mot Ormeshaga" där de landskapsmässiga och biologiska värdena kan bestå om de får behålla sin halvöppna karaktär. Bebyggelse och boende på landsbygden kan många gånger resultera i positiva effekter genom att det medverkar till att en landskapsbevarande hävd skapas eller fortlöper. Detta kan till exempel kombineras med ett fritidsintresse exempelvis en hästgård. En bebyggelsegrupp kan ge goda möjligheter att utveckla en gemensam avloppslösning med minireningsverk, att få gemensam skötsel och kanske också att samlas kring gemensamma intressen. Goda möjligheter finns också att åstadkomma lokala lösningar för energianvändning till exempel solceller, solvärme och biobränsle. Vidare ökar möjligheterna för att utveckla en lokal livsmedelsproduktion samt besöksnäring. Prövning av enstaka hus sker i samband med bygglovsprövning som också innefattar en lokaliseringssprövning. I samband med lokaliseringssprövningen tar man beslut om byggnadens lämplighet i landskapet då bör frågorna om skiften och ägo gränser beaktas.

Sammanfattningsvis kan sägas att i samtliga LIS-områden kommer naturmiljöer med allmänna värden för djur- och växtliv att omvandlas till exploaterade miljöer med litet utrymme för skydd, födosök och föryngring. Konsekvenserna av en utbyggnad inom föreslagna områden bedöms inte bli stora eftersom ersättningsmiljöer finns i stor utsträckning. Det finns dock en risk att miljöer med högre värden än allmänna för djur- och växtliv påverkas indirekt genom att närheten till vattnet medför ökat tryck på att uppföra anläggningar vid vattnet eller siktröjning i värdefulla trädsikt.

Samlad bedömning

Påverkan på mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald beror till stor del på detaljlokalisering och detaljutformning. Därför är det svårt att på denna övergripande nivå bedöma hur stora konsekvenserna kan bli. Risk för negativ påverkan finns i både nollalternativet samt i det tematiska tillägget, men det bedöms vara relativt lätt att undvika konflikter genom detaljstudier. Åtgärder kan också genomföras som minskar eller eliminerar de negativa konsekvenserna. Det tematiska tillägget ger en tydlig styrning att optimera utnyttjandet av de områden som är möjliga för en exploatering. Detta förväntas ge förutsättningar för att påverkan på viktiga naturområden minimeras. Att inte peka ut områden (nollalternativet) medför att man erhåller en otydlig styrning och risken för att man erhåller en spridning av enstaka bebyggelse och verksamheter är stor. Detta gäller framför allt områden som inte är skyddade med lagstiftning. Dessa negativa konsekvenser för naturmiljön bedöms vara större än de negativa konsekvenserna av att exploatera strandnära områden enligt det tematiska tillägget.

Föreslagna åtgärder

I samband med fortsatt planering av föreslagna LIS-områden måste ett ökat behov av vattenanläggningar i anslutning till bostadsområden, fritidsbyar och campingområden beaktas och planeras för så att man därmed kan finna de lämpligaste platserna för detta samt bedöma lämpligheten utifrån hänsyn till vattenbrynets ekologiska funktioner och vattenområdenas känslighet med flera aspekter. Uppförande av vattenanläggningar samt muddring med flera vattenverksamheter omfattas av särskilda bestämmelser i Miljöbalkens 11 kapitel och måste prövas i enlighet med dessa. Påverkan från siktröjning, vägdragningar och promenadstråk med mera på områden som är värdefulla för växt- och djurlivet i zonen mellan LIS-området och vattnet måste utredas.

Landskapsbild

Nollalternativet

Nollalternativet antas inte medföra några betydande förändringar på landskapsbilden. Tillfälliga förändringar kan uppstå i samband med skogsbruksåtgärder då sluten skogsmark omvandlas till hygge. Även förändringar i träslag exempelvis omföring av lövskog till barrskog kan förändra landskapets karaktär. Mer permanenta förändringar uppstår om åkermark omvandlas till skogsmark och öppet landskap därmed omvandlas till slutet landskap.

Planförslaget

Ett genomförande av planen innebär att ett antal områden kommer att omvandlas från obebyggd mark till bebyggd mark med omgivande hårdgjorda ytor, belysning, staket m.m. När skogsmark tas i anspråk kan omvandlingen upplevas som att sår uppstår i ett sammanhängande skogsområde. När odlingsmark tas i anspråk kan upplevelse av fri rymd och historiska sammanhang gå förlorade. Generellt bedöms att ett genomförande av planen inte medför några större konsekvenser för landskapsbilden. Utbyggnaden är genomgående småskalig och förändringarna kommer främst att upplevas lokalt.

Samlad bedömning

Nollalternativet antas inte medföra några betydande förändringar på landskapsbilden även om tillfälliga förändringar kan uppstå. Inga nämnvärda negativa konsekvenser bedöms uppstå. Konsekvenserna av den föreslagna exploateringen inom de utpekade LIS-områdena bedöms sammantaget bli ringa då det handlar om en småskalig utbyggnad där ianspråktagandet inte antas medföra större förändringar. Dock bör landskapet vid området ”Ekebacken” särskilt beaktas vid detaljplaneläggning.

Kulturmiljö

Nollalternativet

Nollalternativet bedöms påverka kulturmiljön negativt då exploatering av strandnära områden kan ske längs med alla sjöar inom kommunens gränser. Påverkan blir särskilt tydlig inom områden som saknar formellt skydd genom lagstiftning. Ett sådant exempel är de områden

som är medtagna i Kronobergs kulturminnesvårdsprogram. Kommunen har dock möjlighet att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglovsprövning. Genom det tematiska tillägget kan kommunen tidigare och på ett mer systematiskt och genomtänkt sätt ta ställning till vilka av områdena som en eventuell exploatering bör hänvisas till. Konflikter kan då undvikas i tidiga skeden. Förutsättningarna för att erhålla fortsatt beteshävd inom landskapet bedöms vara mindre i nollalternativet jämfört med planförslaget.

Planförslaget

Inget område som klassas som kulturresevat berörs av de utpekade utvecklingsområdena. Dock berörs ett riksintresse för kulturmiljö, LIS-område "Ekebacken". Området utgörs av en bruksmiljö med bebyggelse från 1700-talen och 1800-talen. I LIS-planen föreslås Ekebacken att exploateras med permanentbostäder. I samband med detaljplaneläggningen bör särskild hänsyn tas till kulturmiljövärdena inom området. Området bör exploateras med en varsamhet och särskilt bör exploateringsgraden och områdets gestaltning beaktas. En exploatering inom Ekebacken behöver inte medföra negativa konsekvenser på kulturmiljövärdena. Tvärtom kan det vara så att kulturvärdet kan förstärkas. Ytterligare kulturmiljöutredningar bör göras i samband med detaljplaneläggning för att undvika att negativa konsekvenser uppstår.

Ett antal fornlämningar kommer att beröras av utvecklingsområdena och ianspråktagande av marken runt fornlämningarna kan medföra att sammanhangen mellan lämningarna och landskapet går förlorat vilket skulle minska förståelsen för fornlämningarnas betydelse och därmed förståelsen av landskapets historia. Fasta fornlämningar bör undersökas i samband med detaljplaneläggningen. Intrång bör undvikas så långt som möjligt. Om intrång görs i fasta fornlämning måste tillstånd enligt kulturmiljölagen sökas. LIS-planen bedöms bidra positivt till att skapa en levande landsbygd. Förutsättningarna för att erhålla fortsatt hävd inom landskapet bedöms öka i och med att fler människor flyttar till landsbygden. En fortsatt beteshävd av kulturmarkerna är en förutsättning om miljöns kulturhistoriska värde skall bibehållas. Även ur landskapsbildningssynpunkt är det angeläget att den öppna odlingsmarken fortsätter att hävdas.

Sammanfattningsvis kan sägas att påverkan på kulturmiljön beror till stor del på detaljlokalisering och detaljutformning. Därför är det svårt på denna övergripande nivå bedöms hur stora konsekvenserna kan bli. Man kan dock säga att det finns en risk för negativ påverkan på kulturmiljön då framför allt av den exploatering som föreslås inom "Ekebacken". Vidare utredningar av påverkan på kulturmiljön bör genomföras i detaljplaneskedet.

Samlad bedömning

Att peka ut utvecklingsområden bedöms bidra till att skapa en levande landsbygd och förutsättningarna för att det gamla kulturhistoriska landskapet skall hävdas ökar vilket bedöms vara positivt för kulturmiljön. Nollalternativet bedöms medföra negativa konsekvenser speciellt för de kulturhistoriska områden som saknar lagskydd. Även om det finns möjlighet för kommunen att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglovsprövning så är risken större att kulturmiljöintressena inte alltid hanteras på rätt sätt när bedömningen sker i varje enskilt fall,

utan den övergripande vägledning som det tematiska tillägget till översiktsplanen kommer att göra.

Föreslagna åtgärder

Utformning av bebyggelse inom riksintresse för kulturmiljövården måste ske med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena. Ett gestaltungsprogram och en kulturhistorisk utredning avseende påverkan på kulturmiljön bör upprättas i samband med detaljplaneläggning. Speciellt gäller detta område ”Ekebacken”. Påverkan på förekommande fornlämningar måste utredas och hanteras i enlighet med kulturminneslagens bestämmelser.

Naturresurser

Nollalternativet

Om man inte har någon styrning i kommunen hur man vill att bebyggelse skall placeras finns viss risk för att bebyggelse eller andra anläggningar placeras i nära anslutning till naturresurser i kommunen. Kommunen har möjlighet att påverka bebyggelseutvecklingen i strandnära lägen genom prövningar i samband med strandskyddsdispenser och bygglövsprövning.

Planförslaget

Det tematiska tillägget innebär att kommunen i ett tidigt skede samlar bebyggelse och annan rörelse i strandnära lägen till de platser där de inte kommer i konflikt med naturresurserna. I och med detta tematiska tillägg kommer kommunen att i tidigt skede kunna ta ställning till var exploatering är lämplig. Konflikten med naturresurser bedöms bli försumbar.

Samlad bedömning

Genom att anta detta tematiska tillägg till översiktsplanen kan kommunen tidigare och på ett mer systematiskt och genomtänkt sätt ta ställning till vilka av områdena som en exploatering är lämplig. Detta gör att konflikter kan undvikas i tidiga skeden.

Vatten och klimat

Nollalternativet

I nollalternativet finns inga utpekade områden där strandnära exploatering avses ske. Detta innebär att en exploatering kan genomföras längs med alla sjöar inom kommunens gränser och svårigheter kan då uppstå med att samla bebyggelsen i grupper. Möjligheterna till att etablera gemensamma avloppslösningar, infrastruktur och dyl. minskar. En viss påverkan på vattenskyddsområdena kan förväntas. I nollalternativet finns risk för negativa konsekvenser eftersom möjligheterna till samordning blir mycket små.

Planförslaget

Enligt det tematiska tillägget skall miljö kvalitetsnormer för vatten tillgodoses i samband med byggande på landsbygden. Det kan komma att innebära att kommunen är tvungen till att avslå

en bygglovsansökan om ett projekt påverkar MKN i samband med strandnära boende till exempel om en vatten- och avloppsanordning utformas på ett sådant sätt att den inte uppfyller kraven. Det tematiska tillägget bidrar till att strandnära bebyggelse kan samlas i grupper på utpekade platser. Detta kan resultera i positiva effekter genom att gemensamma avloppslösningar, infrastruktur och energianvändning med solceller och dyl. kan användas gemensamt. Vid förtätning kan även gamla enskilda avloppslösningar ersättas och kopplas på en gemensam avloppsanläggning. Detta bedöms medföra positiva effekter avseende utsläpp och påverkar därför indirekt den ekologiska statusen i kommunens vattendrag.

Självklart innebär en strandnära exploatering ett ökat befolkningstryck på strand- och vattenzonen. Beroende på vad som etableras i anslutning till de utpekade sjöarna i det tematiska tillägget blir den negativa påverkan olika och därför är det svårt att i nuläget göra den bedömningen. Olika vattendrag är också olika känsliga för olika påverkan. I samband med dispensansökan från strandskyddsbestämmelserna kommer effekter och konsekvenser av den tänkta verksamheten att beskrivas. I Lessebo kommun finns vattenskyddsområden och fyra av de föreslagna utvecklingsområdena för strandnära exploatering berörs. Viss restriktivitet bör gälla i dessa områden med ny bebyggelse till exempel är det viktigt att dricksvatten, avlopps- och dagvattenhanteringen sker på ett säkert sätt. Råvattenintaget i sjön Rotten ligger precis vid det planerad LIS-området Fiskesbro ut mot Ormeshaga, och intaget i sjön Läen ligger nära LIS-området i Djurhultsbro.

Samlad bedömning

Totalt bedöms de positiva konsekvenserna med möjlighet till gemensamma avlopps, infrastruktur och energilösningar överstiga de eventuellt negativa effekterna i nollalternativet. Nollalternativet bedöms kunna medföra negativa konsekvenser.

Föreslagna åtgärder

För de tre LIS-områden som berörs av vattenskydd bör en VA-utredning och en förprojektering av VA utföras i samband med planprocess.

Luft

Nollalternativet

Ett av de största hoten med det ekologiskt hållbara utvecklingsarbetet är avsaknaden av en väl fungerande infrastruktur där järnväg och busstrafik till stor del kan täcka behoven inom transportsektorn. Nollalternativet bedöms medföra ett ökat bilberoende då underlag för att utveckla kollektivtrafiken saknas.

Planförslag

Planförslaget kan medföra ökad trafik då boende på landsbygden ofta har dubbel bilpark i en familj. Boendet på landsbygden kan också medföra ökad vedeldning, vilket kan vara något negativt. Dock anses inte detta medföra någon stor negativ påverkan så att utbyggnaden på landsbygden skulle begränsas.

Samlad bedömning

Planförslaget kan medföra att kollektivtrafiken ökar på landsbygden men detta bedöms vara en positiv ökning om boende väljer det kollektiva resandet istället för att använda egen bil. Nollalternativet bedöms kunna medföra negativa konsekvenser.

Sociala och ekonomiska konsekvenser

Nollalternativet

Hållbar utveckling är det övergripande målet för regeringens politik och på regional nivå för arbetet för en hållbar utveckling en prioriterad fråga. Nollalternativet bedöms påverka de sociala och ekonomiska parametrarna negativt eller inte alls. Dels kan läget stagnera och vara på den nivå det är idag med avseende på bland annat kommersiell service. Nollalternativet medverkar inte till att man får en sammanhållen bebyggelse och på så sätt främjar service. Alternativet medverkar också tillgängligheten till platser som kan utvecklas för friluftslivet.

Planförslag

Planförslaget kan medföra ett ökat underlag på landsbygden för att kunna upprätthålla kommersiell service. Tillgängligheten till naturen ökar och därmed anses livskvaliteten för många att öka. Ökar tillgängligheten till naturen kan det vara en lockelse för andra än egna kommuninvånare att nå ut till dessa platser. Turismen kan öka och därmed kan andra rörelser i kommunen få möjligheter att utvecklas och växa.

Samlad bedömning

Det tematiska tillägget bedöms medföra att den kommersiella servicen ökar på landsbygden och det anses som positivt. Människor känner sig trygga när detta finns i dess närhet. Om tillgängligheten till naturen ökar genom att man underlättar för friluftslivet kan också människor som inte annars hittar ut till naturen komma dit. Tillgängligheten kan också medföra att rörelsehindrade lättare kan komma ut i naturen.

Påverkan på miljömålen

Det huvudsakliga syftet med föreliggande tematiska tillägget är att bidra till att de sexton miljökvalitetsmålen uppfylls. I detta avsnitt görs en bedömning av scenariernas påverkan på miljömålen. Endast de miljömål som berörs av projektet bedöms.

God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas”.

- riksdagens definition av miljökvalitetsmålet

Nollalternativet

Om inget tematiskt tillägg antas, finns ingen plan för hur kommunen skall utnyttja de positiva faktorer som finns inom kommunens gränser och på så sätt locka till sig nya invånare. Ingen styrning finns för hur man skall arbeta för att få en levande landsbygd. Nollalternativet bedöms inte bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Planförslaget

I Lessebo kommun är bebyggelsestrycket och invånarantalet relativt lågt trots att kommunen kan erbjuda en mycket vacker natur med många vattendrag. Vattennära lägen är alltid intressanta ur en exploateringssynpunkt då de är mycket attraktiva för boende. För att skapa och bevara en levande landsbygd krävs att den attraktionskraft som finns i kommunen tas om hand på ett så bra sätt som möjligt för både människor och miljö. Då andelen sjöar inom kommunen är relativt hög finns en potential att kunna använda delar av dessa sjöar på ett sådant sätt att samexistens uppnås mellan människa, djur och natur. Landsbygdsutveckling handlar också om att binda samman intressen vid vattnet, vid stranden och omgivande landsbygdsstruktur med tillhörande infrastruktur. Genom att ett tematiskt tillägg antas främjas en etablering av en strandnära exploatering. Det tematiska tillägget är ett led i att försöka skapa och bevara en levande landsbygd, vilket bidrar till ett steg mot en hållbar samhällsutveckling.

Nollalternativet

Planförslaget bedöms innebära ökade möjligheter att bidra till att miljömålet uppfylls. Nollalternativet bedöms minska möjligheten att uppfylla miljömålet.

Ett rikt växt- och djurliv

”Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd”.

- riksdagens definition av miljö kvalitetsmålet

Nollalternativet

Nollalternativet bedöms innebära att en strandnära exploatering kan ske runt alla kommunens vattendrag. Huruvida den biologiska mångfalden kommer att påverkas beror till stor del på var och hur en etablering sker i detalj. Därför är det svårt att i nuläget göra en bedömning av etableringarna konsekvenser och effekter.

Planförslaget

Det tematiska tillägget innebär att kommunen genom analyser har kunnat undanta de känsligaste vattendragen från etablering av bostäder och verksamheter. Detta innebär att de

största negativa konsekvenserna på djur- och växtlivet i stor mån kan undvikas. Risk finns ändå för påverkan, se vidare bedömning under Mark, djur, växter och biologisk mångfald.

Samlad bedömning

Då påverkan till stor del på detta miljömål bedöms bero på detaljlokalisering är det svårt att på denna övergripande nivå bedöma hur stora konsekvenserna blir likaså skillnaden i påverkan mellan alternativen. Bedömningen blir att det finns risk på påverkan både i nollalternativet och i planförslaget.

Levande sjöar och vattendrag

”Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion skall bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas”.

- riksdagens definition av miljö kvalitetsmålet

Nollalternativet och planförslaget

Se vidare bedömning under kap 4.2 Mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald, se kap 5.2 ett rikt växt- och djurliv samt kap 6 miljö kvalitetsnormer.

Ingen övergödning

”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vattendrag”.

- riksdagens definition av miljö kvalitetsmålet

Nollalternativet

Nollalternativet bedöms innebära att en strandnära exploatering kan ske runt alla kommunens vattendrag. Detta kan medföra att övergödningen ökar i kommunen då samordningen av avloppsanordningar blir små och att det i kommunen inte finns något styrande dokument som begränsar eller ställer krav på avloppsanordningar kring sjöar och vattendrag.

Planförslaget

Planförslaget bidrar till att strandnära bebyggelse kan samlas i grupper på utpekade platser. Detta kan resultera i positiva effekter genom att gemensamma avloppslösningar med minireningsverk kan ordnas. Vid förtätning kan även gamla enskilda avloppslösningar ersättas och kopplas på en gemensam avloppsanläggning. Detta bedöms medföra positiva effekter.

Samlad bedömning

Nollalternativet anses medföra negativa konsekvenser då möjligheterna till samordning av gemensamma avloppslösningar blir mycket små. Planförslaget bedöms däremot innebära positiva effekter för miljömålet. En förtätning kan även medföra att gamla enskilda avloppslösningar ersätts och kopplas på en gemensam avloppslösning.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer anger en föroreningshalt som inte får överskridas. Gränsvärdena baserar sig på den grad av påverkan som människor och naturen tål. Miljö kvalitetsnormerna är bindande och fastställda av riksdagen och de används för att förebygga eller åtgärda miljöproblem. Vid planläggning och byggnation ska alltid hänsyn tas till hur vattenområden påverkas. Planläggning får inte medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap Miljöbalken överskrids. Den ekologiska och kemiska statusen skall tas i hänsyn vid efterföljande planläggning på så sätt att vattenstatusen inte påverkas negativt. De miljö kvalitetsnormer som det tematiska tillägget bedöms påverka utgörs av MKN för fisk- och musselvatten samt MKN för vatten och vattenförekomst. Övriga miljö kvalitetsnormer bedöms inte beröras.

Fisk- och musselvatten

Inga av de föreslagna LIS-områdena i det tematiska tillägget berör miljö kvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten.

Miljö kvalitetsnormer för vattenkvalitet

Miljö kvalitetsnormer för vattenkvalitet är fastställda för nästan alla sjöar som vattendrag som berörs av föreslagna LIS-områden. Hela kommunen berörs av avvattningsområdena för vattendragen Ronnebyån, dels från Hovmantorp och sjön Rottnen och dels från Lessebo och sjön Läen. Lyckebyån har upprinningsområde i Kosta-området med sjön Djupgöl och Ljungbyån avvattnar den nordöstra delen av kommunen mot Kalmar län. Sjöarna och vattendrag omfattas av avloppsdirektivet (*Rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tät bebyggelse*) och ligger inom tillrinningsområde till avloppskänsliga vatten avseende kväve samt inom område med avloppskänsliga vatten i inland avseende fosfor. Detta medför särskilda krav på rening av avlopp.

Nollalternativet

I nollalternativet kommer de föreslagna LIS-områden inte att tas i anspråk för bostäder, fritidshus, verksamheter av olika slag etc. såvida inte enstaka etableringar kan tillåtas inom ramen för normal dispensprövning inom strandskyddsområdet. Byggnationer utanför strandskyddat område kan på samma sätt som planerade åtgärder medföra näringsbelastning om frågan om vatten och avlopp inte löses på ett bra sätt.

Planförslaget

Vid ett genomförande av planen i sin helhet kommer 7 strandnära områden att tas i anspråk för bland annat bostäder, fritidshus och verksamheter. En effekt av planens föreslagna

etableringar kan bli en ökad näringsbelastning om inte avloppsfrågan löses på ett godtagbart sätt, en annan att ett ökat tryck på vattennära anläggningar i form av båtplatser och badbryggor uppstår. En ökad båttaktivitet kan medföra högre belastning på sjöarna i form av spridning av kemikalier, avlopp och buller. Vattenanläggningar kan även medföra en påverkan på vattenbrynets ekologiska funktioner, till exempel dess förmåga att ta upp näringsämnen innan de sprids till vattenmiljön.

Föreslagna åtgärder

I så lång utsträckning som möjligt bör de planerade områdena anslutas till det kommunala VA-systemet. För andra områden krävs att avloppslösningar tas fram som inte medför en ökad näringsbelastning på redan näringspåverkade sjöar. I samband med fortsatt planering av föreslagna LIS-områden måste ett ökat behov av vattenanläggningar i anslutning till bostadsområden, fritidsbyar och eventuella campingområden beaktas. Det innebär att lämpligheten och lokaliseringen av olika typer av anläggningar måste bedömas utifrån hänsyn till vattenbrynets ekologiska funktioner, vattenområdenas känslighet med mera. Uppförande av vattenanläggningar, muddring med flera vattenverksamheter omfattas av särskilda bestämmelser i Miljöbalkens 11 kapitel och måste föregås av prövning enligt dessa.

Allemansrättslig mark

Nollalternativet

I ett nollalternativ kan man anta att den allemansrättsliga tillgängligheten kommer att se ut ungefär som idag. Odlingsmark kan komma att tas i bruk och i så fall ökar den allemansrättsliga tillgängligheten. Enstaka åtgärder som uppförande av bostad eller anläggning kan komma att genomföras om de efter prövning enligt strandskyddsbestämmelserna bedöms vara möjliga att genomföra.

Planförslaget

Ett genomförande av planen medför att områden som idag är allemansrättsligt tillgängliga inom strandskyddsområdet blir privatiserade. Fri passage mot vattnet bör dock alltid säkerställas i detaljplanen. Ett ökat byggande i det strandnära området medför dock ett ökat tryck även på denna zon för uppförande av exempelvis vattenanläggningar, båthus, bastu etc. Det finns också en risk för så kallad smygprivatisering av allemansrättsligt tillgänglig mark utanför tomtmark.

Åtgärder för att minska negativa miljökonsekvenser

I samband med fortsatt planering av LIS-områden måste ett ökat behov av anläggningar i anslutning till bostadsområden, fritidsbebyggelse och campingområden beaktas och planeras så att den allemansrättsliga tillgängligheten säkerställs. Risker för privatisering av allemansrättslig tillgänglig mark utanför tomtgräns behöver beaktas i samband med detaljplanering och bygglovgivning. Bestämmelser om markering av tomtgräns kan vara ett sätt att minska risken.

Samlad bedömning

Ett genomförande av det tematiska tillägget till översiktsplanen för LIS-områden tillsammans med de åtgärder som föreslås för att minska negativa miljökonsekvenser bedöms inte medföra att syftet med strandskyddet åsidosätts. Bedömningen bygger på att omfattningen av LIS-områdenas markanspråk i förhållande till obebyggda sjönära områden är liten. Enligt det tematiska tillägget är allmänhetens tillgänglighet till områdena viktigt och därför får inga sjöar kringbyggas helt och möjligheterna för allmänheten att röra sig i områdena får inte väsentligt försämrats när nya satsningar görs. Särskilda värdefulla områden för växt- och djurliv har också uteslutits ur LIS-områdena vartefter de har uppmärksammats. Fortsatt kvarstår risker för negativa miljökonsekvenser när det gäller påverkan på vattenkvalitet från vatten- och avlopp. När det gäller direkt påverkan på området närmast vattnet samt själva vattenområdet som en indirekt följd av strandnära etableringar. Risken för sådana miljökonsekvenser måste hanteras i den fortsatta planprocessen. Landskapsbilden kommer att påverkas inom de föreslagna områdena men förändringen bedöms främst påverka upplevelsen på lokal nivå.

Inget av föreslagna LIS-områden berör Natur-2000, naturreservat, kulturresevat, riksintresseområde för naturmiljö, riksintresseområde enligt 4 kap. Miljöbalken samt biotopskyddade objekt.

Genom det tematiska tillägget kan kommunen erbjuda attraktiva områden både för bebyggelse och olika verksamheter på landsbygden. Möjligheterna till friluftsliv ökar genom att turist- och friluftsinriktade bostäder och verksamheter byggs. Enligt planförslaget kommer de utpekade utvecklingsområdena att exploateras, vilket medför ett ökat underlag både för service och kollektivtrafik. Genom att andelen kollektivtrafik ökar kommer på sikt bilberoendet inom kommunen att minska, vilket bedöms påverka miljömålet begränsad klimatpåverkan positivt. Trafiksäkerheten bedöms öka inom kommunen och bullerstörningarna och andelen utsläpp från biltrafik minskar.

Genom det tematiska tillägget har kommunen starkare möjlighet till att styra landsbygdsutvecklingen och exploateringen av strandnära områden, till vissa platser inom kommunens gränser. Den bidrar till att friluftslivet, natur- och kulturvärden och den biologiska mångfalden värnas genom översiktlig planering. Det bedöms dock vara viktigt att man i första hand exploaterar de områden som har en närhet till befintlig bebyggelse och närhet till noder och befintlig infrastruktur. Att samla strandnära bebyggelse i tätortsnära lägen har många fördelar bland annat mer ekonomiskt att dra kommunalt VA, boende får närmare till service etc. och därmed minskar miljöpåverkan på områdenas vattenmiljöer.

Påverkan på mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald beror till stor del på detaljlokalisering och detaljutformning. Därför är det svårt att på denna övergripande nivå bedöma hur stora konsekvenserna kan bli likaså skillnaden i påverkan mellan nollalternativet och planförslaget. Risk för negativ påverkan finns i alla alternativ men det bedöms vara relativt lätt att undvika konflikter genom detaljstudier. Åtgärder kan också genomföras som minskar eller eliminerar de negativa konsekvenserna. Motsärandiga intressen finns alltid när det gäller markanvändning. Ur ett hållbarhetsperspektiv är det exempelvis viktigt att bevara skogs- och jordbruk. Andra områden kan exempelvis vara speciellt lämpade för exploatering

av strandnära bebyggelse. Områden som berörs vara speciellt lämpade för strandnära exploatering är de utpekade områden som ligger i anslutning till befintlig bebyggelse. Här finns många gånger utbyggd service och kommunikationsstråk och exploateringen kan möjligtvis ske genom förtätning. Sammanfattningsvis kan sägas att planförslaget bidrar till att andelen befolkning inom kommunen ökar och att målet att erhålla en levande landsbygd på god väg uppfylls. Det tematiska tillägget bidrar till att bevara den unika miljö som finns och dels att bevara en levande landsbygd.

Miljöbedömning vid detaljpanelläggning

Lessebo kommun ska ta ställning till om kommande detaljplaner medför betydande miljöpåverkan. Om så är fallet skall konsekvenserna av detaljplanen bedömas i en särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. Miljöbalken. Samråd om avgränsningen av denna skall hållas med Länsstyrelsen i Kronobergs län. En del verksamheter medför betydande miljöpåverkan automatiskt. Detaljplaner som innefattar verksamheter eller åtgärder skall alltid miljöbedömas. De aspekter som bör beaktas utgörs av:

- Om det finns risk för miljö kvalitetsnormerna för vatten och miljö kvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten överskrids bör kommande detaljplan miljöbedömas.
- Vid risk för påverkan på Natura 2000-områden eller naturreservat bör kommande detaljplan miljöbedömas.
- Om rödlistade arter berörs bör kontakt tas med Länsstyrelsen.

Uppföljning

Enligt innehållskraven i 6 kap. Miljöbalken skall även de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som planen medför redovisas. Nedan redovisas olika möjligheter för uppföljning:

- Det tematiska tillägget redovisar utvecklingsområden för bostäder, verksamheter och turistanläggningar i strandnära lägen. En uppföljning av hur detta påverkar förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och hur det påverkar livsvillkoren på land och i vatten för djur- och växtliv bör göras. Detta görs lämpligen i kommande detaljplanearbete för utvecklingsområdena. Strandskyddsdispens ska alltid sökas.
- Kommunen bör följa upp exploatering nära sjöar och vattendrag så att inte kommande miljö kvalitetsnormer för vatten eller gällande miljö kvalitetsnormer för fisk och musselvatten har överskridits.

Referenser

Bengtsson, Bertil, Allemansrätten: vad säger lagen?, Naturvårdsverket, Stockholm, 2004.
<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-8161-6.pdf?pid=3915>
(Hämtad 2021-01-18)

Carlsson, Johanna, Turistens guide till Glasriket: glaset, naturen, sevärdheterna, shoppingen, maten, boendet, Kosta förlag, Kosta, 2007.

Förordning (SFS 2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Lessebo kommuns översiktsplan antagen år 2018.

Länsstyrelsen GIS-databas.

Notisum AB, Miljöbalk (1998:808), 2011.
<https://www.notisum.se/rnp/document/?id=19980808> (Hämtad 2021-01-18)

Skogsstyrelsens GIS-databas.

Strandskydd: en skrift om det nya strandskyddet från Boverket och Naturvårdsverket, Naturvårdsverket, Stockholm, 2010.
<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-8473-8.pdf> (Hämtad 2021-01-18)

Strandskydd: en vägledning för planering och prövning, 1. Utg., Naturvårdsverket, Stockholm, 2009. <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-0162-9.pdf> (Hämtad 2021-01-18)

Riksantikvarieämbetets GIS-databas.

www.naturvardsverket.se

www.miljomalsportalen.se

www.viss.se

www.lst.se